ANKARA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÖKSU PARKI'NIN (ERYAMAN- ANKARA) MEVCUT KULLANIMI VE KULLANICI BEKLENTİLERİNİN İRDELENMESİ

Meryem SARIKAYA

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

ANKARA
2007
Her hakkı saklıdır

Prof. Dr. Nevin AKPINAR danışmanlığında, **Meryem SARIKAYA** tarafından Hazırlanan **Göksu Parkı'nın (Eryaman- Ankara) Mevcut Kullanımı Ve Kullanıcı Beklentilerinin İrdelenmesi** Adlı bu çalışma **31/01/ 2007** tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oybirliği ile **Peyzaj Mimarlığı** Anabilim Dalı'nda **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Prof. Dr. Nevin AKPINAR,
Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Üye : Prof. Dr. Oğuz YILMAZ,
Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Üye : Yard. Doç. Dr. Sebahat AÇIKSÖZ,
Zonguldak Kara Elmas Üniversitesi, Bartın Orman Fakültesi,
Peyzaj Mimarlığı Bölümü

Yukarıdaki sonucu onaylarım

Prof. Dr. Ülkü MEHMETOĞLU
Enstitü Müdürü

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

GÖKSU PARKI'NIN (ERYAMAN- ANKARA) MEVCUT KULLANIMI VE KULLANICI BEKLENTİLERİNİN İRDELENMESİ

Meryem SARIKAYA

Ankara Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Nevin AKPINAR

Kent parkları, yoğun çalışma temposu sonucu rekreasyonel ihtiyaçları olan tüm insanların bu tür ihtiyaçlarını karşılayabilmek amacıyla oluşturulmuş kamuya açık alanlardır.

Bu araştırma kapsamında Göksu Parkı'nın bir kent parkı olarak mevcut kullanımı ortaya konulmuştur. Bu amaçla parkın Ankara kenti içerisindeki konumu, kullanım şekli ve kullanıcı profili ele alınmıştır.

Çalışma kapsamında öncelikle kent parkı kavramının, tanımı, niteliklerinin belirlenmesi ve tasarım ilkelerinin saptanması amaçlanmıştır. Dünyadaki ve ülkemizdeki önemli kent parkları incelenerek bu kent parklarının tasarım özellikleri, yer aldıkları şehir ve yapıldıkları tarihlere göre mekâna kazandırdıkları ve hizmet ettikleri amaçlar belirlenmiştir. Göksu Parkı su odaklı bir rekreasyon alanı olduğundan kent parklarındaki su kullanımı ayrı bir başlık altında incelenmiştir.

Tez kapsamında 1961 yılında DSİ tarafından taşkın önlemek amacıyla yapılmış Susuz Göleti'nin ilk yapım tarihinden günümüze mülkiyeti ve yapılan projeler ile ilgili bilgilere de yer verilmiştir. Daha sonra şimdiki kullanımı oluşturan ve Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan Göksu Parkı projesi ele alınmıştır.

Kent parklarının planlama, tasarım ve işletme modelinin seçiminde faydalanılan en önemli verilerden biri de kullanıcı araştırmalarıdır. Kullanıcı anketleri ile elde edilen bulgular iki açıdan önem taşımaktadır: Birincisi gelecekte yapılacak çalışmalara yön vermesi; ikincisi ise kullanımda olan parkların başarı seviyesini ortaya koymasıdır.

Çalışma kapsamında Göksu Parkı'nın bir kent parkı olarak hangi kullanım özelliklerini içermekte olduğu, yeni planlanan bir alan olarak park kullanıcıların beklentilerini karşılayabilme başarısının belirlenmesi için anket çalışmaları yapılmıştır. Yapılan anket çalışması bulguları ile Göksu Parkı'nın "Kent Parkı" olarak kullanıcı karakteri, ziyaretçilerin parkı kullanım eğilimleri, parktan hoşnut olup olmadıkları, sorunları, beklenti ve istekleri belirlenmiştir.

Sonuç olarak yapılan anket çalışmasına bağlı olarak saptanan sorunlar, istek ve önerilere dayalı olarak Göksu Parkı'na ve kent parklarına yönelik öneriler getirilmiştir.

2007, 152 sayfa
Anahtar Kelimeler:Göksu Parkı, kent parkları, rekreasyonel su kullanımı, kullanıcı beklentileri

ABSTRACT

Master Thesis

THE CURRENT USE OF GÖKSU PARK (ERYAMAN – ANKARA) AND THE EXAMINATION OF ITS USERS' EXPECTATIONS

Meryem SARIKAYA

Ankara University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Landscape Architecture

Supervisor: Prof. Dr. Nevin AKPINAR

Urban parks are open spaces to general public in order to meet the needs of all persons having the recreational needs as a result of hard working conditions.

In this study, the current use of Göksu Park is carried out. For this purpose, location of the park in Ankara and the usage, the user's profile has been discussed.

In the study's scope, it is aimed at determining the concept of urban park, its definition, qualities and designing criteria. By studying the important urban parks from all around the world and in our country, it is determined the urban parks' purposes and services according to the cities where they are located and to their construction time. Since the Göksu Park is a water focused recreation area, the usage of water in urban parks are studied under a different chapter.

In the scope of the thesis, information concerning the ownership and the projects executed since the construction time up until today of Susuz Lake, built in 1961 by DSI to prevent the flood, is also highlighted. Then, the Göksu Park Project which provides the actual usage and developed by the Ankara Metropolitan Municipality is analyzed.

One of the most important data to benefit for choosing the planning, design, administrating model of urban parks is public surveys. Evidences obtained from public surveys matter for two reasons: Firstly it orients new researches at the future; secondly it displays the level of success of parks currently used.

Furthermore, the public surveys are conducted to expose the park's usage features and to designate the success of the park in terms of meeting expectations of users as a new planned one. It is then determined Göksu Park's user profile, visitors' tendencies of park usage, satisfaction, problems, expectations and desires by the public surveys' evidences executed.

Finally, suggestions and requests for Göksu Park and urban parks improved based on the problems and proposals of public survey's results.

2007, 152 pages

Key Words: Göksu Park, urban parks, recreational water use, user expectations

TEŞEKKÜR

Çalışmalarımı yönlendiren, araştırmalarımın her aşamasında bilgi, öneri ve yardımlarını esirgemeyerek katkıda bulunan danışman hocam sayın Prof. Dr. Nevin AKPINAR'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Anket çalışmalarım sırasında bana yol gösteren Türkiye İstatistik Kurumu Örnekleme Şube Müdürlüğü çalışanları ve Yılmaz ERŞAHİN'e ve verilerin değerlendirilmesine katkıda bulunan arkadaşım Reyhan AYDOĞAN'a teşekkür ederim.

Çalışmalarım için gerekli verilerin sağlanmasında gösterdikleri ilgi ve yardımları için Peyzaj Mimarları Odası Yazmanı Sayın Redife KOLÇAK' a ve değerli arkadaşlarım ve meslektaşım Nilüfer GÜNDÜZ, Ahmet ÖZDİL, Erkin KALAYCI'ya ve çalışmalarımda bana yardımcı olan yeğenim Duygu KANDEMİR'e teşekkür ederim.

Bütün çalışmalarımda verdiği manevi destekle bana güç veren sevgili annem Yeter AKSU'ya, eşim Adnan SARIKAYA'ya ve kızım Bilge Su SARIKAYA'ya ayrıca teşekkür ve şükranlarımı sunarım.

Meryem SARIKAYA
Ankara, Ocak 2007

İÇİNDEKİLER

ÖZET……i

ABSTRACT……ii

TEŞEKKÜR……iii

KISALTMALAR DİZİNİ……..vi

ŞEKİLLER DİZİNİ……..vii

ÇİZELGELER DİZİNİ……..xi

1. GİRİŞ 1

1.1 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı 1

1.2 Kent Parkı Kavramı, Tanımı, İşlevleri ve Planlama İlkeleri 3

1.3 Dünyada Kent Parklarının Gelişimi ve Kent Parklarından Bazı Örnekler 11

1.4 Türkiye'deki Önemli Kent Parkları 31

1.5 Kent Parklarında Rekreasyonel Su Kullanımı 46

2. KAYNAK ÖZETLERİ 50

2.1 Çalışma Konusuna İlişkin Kaynaklar 51

2.2 Çalışma Alanına İlişkin Kaynaklar 51

3. MATERYAL VE YÖNTEM 53

3.1 Materyal 53

3.2 Yöntem 54

3.2.1 Literatür çalışması 54

3.2.2 Kullanıcı anketi……55

4. GÖKSU PARKI'NIN ÖNCEKİ DURUMU ve MEVCUT KULLANIMI 57

4.1 Alanın Konumu 57

4.2 Alanın Doğal Özelikleri -Kaynak Değerleri 57

4.3 Alanın Önceki Kullanılış Biçimi 59

4.4 Göksu Parkı Projesinin ve Uygulamasının Değerlendirilmesi 65

5. ANKET SONUÇLARI 84

5.1 Göksu Parkı Kullanıcı Anketi Sonuçları 84

6. SONUÇ..... 129

KAYNAKLAR…….140

EKLER…….144

EK 1 KULLANICI ANKETİ……..145

EK 2 GÖKSU PARKI UYGULAMA PROJESİ……..150

ÖZGEÇMİŞ…….152

KISALTMALAR DİZİNİ

ANFA	Altınpark İşletmeleri Limited Şirketi
ASKİ	Ankara Su ve Kanalizasyon işletmeleri
A.Ü.Z.F.	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi
E.Ü.	Ege Üniversitesi
İ.Ö.	İsa'dan Önce
ODTÜ	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
TMMOB	Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
YÖK	Yüksek Öğrenim Kurumu

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.1 Babil'in Asma Bahçeleri (Berrall 1966) 12

Şekil 1.2 Central Park uydu görüntüsü (Anonim 2006a)……...17

Şekil 1.3 Central Park'tan bir görünüş (Anonim 2006a) 18

Şekil 1.4 Central Park'ta yeşil alandaki kullanıcılara ilişkin görünüş (Anonim 2006a)19

Şekil 1.5 Central Park'tan görünüşler (Anonim 2006a)..... 19

Şekil 1.6 Hyde Park uydu görüntüsü (Anonim 2006b)..... 20

Şekil 1.7 Hyde Park'ta yer alan geniş çim alanların görüntüsü (Anonim 2006b) 21

Şekil 1.8 Hyde Park'tan bir görüntü (Anonim 2006b)……...21

Şekil 1.9 Hyde Park'tan bir havuz görüntüsü (Anonim 2006b) 22

Şekil 1.10 Forest Park uydu görüntüsü (Anonim 2006c)……...23

Şekil 1.11 Forest Park su sistemi plânı (Anonim 2006c)..... 24

Şekil 1.12 Forest Park'ta konser (Kalaycı 2004) 24

Şekil 1.13 Forest Park'ta halk gösterilerine ait bir görüntü (Kalaycı 2004) 25

Şekil 1.14 Forest Park'ta yer alan Sanat Müzesi çevresi planı (Anonim 2006c)..... 27

Şekil 1.15 Forest Park'ta yer alan Sanat Müzesi çevresi (Anonim 2006c)..... 28

Şekil 1.16 Forest Park'ta yer alan Jevel Box serası (Kalaycı 2004) 28

Şekil 1.17 Forest Park'tan bir görüntü (Kalaycı 2004) 29

Şekil 1.18 Forest Park Hayvanat bahçesi uydu görüntüsü (Anonim 2006c) 29

Şekil 1.19 Forest Park Hayvanat bahçesi (Kalaycı 2004)..... 30

Şekil 1.20 Forest Park hayvanat bahçesi ve ziyaretçileri (Kalaycı 2004)..... 30

Şekil 1.21 Jansen tarafından yapılan Gençlik Parkı Plânı 1934 (Anonim 1937)..... 32

Şekil 1.22 Jansen'in Gençlik Parkı perspektif görünüşü 1934……...33

Şekil 1.23 Gençlik Parkı (Sağdıç 1993)……. 34

Şekil 1.24 Gençlik Parkı havuzu (Anonim 2006d)…….. 34

Şekil 1.25 Gençlik Parkı hava fotoğrafı ve havuz (Anonim 2006d)…… .35

Şekil 1.26 İzmir Kültürpark Plânı-1939 (Anonim 1939) 36

Şekil 1.27 İzmir Kültürpark Görünüş Çizimleri (Anonim 1939)..... 37

Şekil 1.28 İzmir Kültürpark hava fotoğrafı (Anonim 1944) 38

Şekil 1.29 İzmir Kültürpark'tan bir görünüş (Anonim 2006e) 38

Şekil 1.30 Altınpark Yarışma Projesi (Anonim 1996)……40

Şekil 1.31 Altınpark (Orijinal 2006) 43

Şekil 1.32 Altınpark'taki havuz ve fıskiyelerden bir görüntü (Orijinal 2006)..... 43

Şekil 1.33 Havuzdan bir görünüş (Orijinal 2006) 44

Şekil 1.34 Altınpark'tan bir görüntü (Orijinal 2006) 45

Şekil 4.1 Alanın Ankara içindeki konumu (Anonim 2005b)……...57

Şekil 4.2 DSİ tarafından 1972 yılında yapılmış proje (Anonim 1972) 59

Şekil 4.3 1993'de yapılmış projeden, 'Zaman Kulesi'ne ait görüntü (Anonim 2005a) 60

Şekil 4.4 Susuz Göleti genel görünüş (Orijinal 2001) 62

Şekil 4.5 Gölet kıyısından teknelere ilişkin bir görünüş (Orijinal 2001)……62

Şekil 4.6 Gölet kıyısında piknik yapanlar (Orijinal 2001)..... 63

Şekil 4.7 Çocuk Oyun Alanı (Orijinal 2001) 63

Şekil 4.8 Gölet kenarından bir görüntü (Orijinal 2001)..... 63

Şekil 4.9 Gölet ve yakın çevresi (Orijinal 2002)..... 64

Şekil 4.10 Gölet kenarından bir görünüş (Orijinal 2001) 64

Şekil 4.11 Su tahliye kanalları (Orijinal 2001) 64

Şekil 4.12 Göksu Parkı Uygulama Projesi (Anonim 2003) 69

Şekil 4.13 Göksu Parkı'nın uygulama çalışmaları sırasındaki hali (Anonim 2003).... 71

Şekil 4.14 Göksu Parkı'ndan Genel Görünüm (Orijinal 2006) 71

Şekil 4.15 Göksu Parkı giriş noktası (Orijinal 2006)..... 72

Şekil 4.16 Açık ve kapalı piknik üniteleri ve barbekü (Orijinal 2006) 73

Şekil 4.17 Biyonik küre (Orijinal 2006) 74

Şekil 4.18 Spor alanları (Anonim 2006d)…… 74

Şekil 4.19 Dağ kızağı ve Gokart pisti (Orijinal 2006) 75

Şekil 4.20 Çocuk oyun alanları (Orijinal 2006) 75

Şekil 4.21 Ada restoran ve kafeteryalardan bir görünüm (Orijinal 2006)……..76

Şekil 4.22 Seyir kulesi ve liman (Orijinal 2006) 77

Şekil 4.23 Amfi tiyatro (Orijinal 2006) 77

Şekil 4.24 Sahil ve ahşap yürüme yolu (Orijinal 2006) 78

Şekil 4.25 Kıyı dolgusu ve su bisikletinden bir görüntü (Orijinal 2006) 79

Şekil 4.26 Ada restorana geçişi sağlayan köprü (Orijinal 2006) 79

Şekil 4.27 Yeşil alanlar (Orijinal 2006) 80

Şekil 4.28 Bitki depolama alanları ve Mescit (Orijinal 2006) 83

Şekil 4.29 Yüzer kafeterya ve WC binası (Orijinal 2006) 83

Şekil 5.1 Göksu Park'ını ziyaret edenlerin cinsiyete göre dağılımları 84

Şekil 5.2 Park kullanıcılarının yaş gruplarına göre dağılımları 86

Şekil 5.3 Park kullanıcılarının eğitim durumu 86

Şekil 5.4 Park kullanıcılarının medeni durumu 87

Şekil 5.5 Park kullanıcılarının çocuk sahibi olma durumu 87

Şekil 5.6 Park kullanıcılarının çocuk yaş grupları 90

Şekil 5.7 Park kullanıcılarının çalışma durum 90

Şekil 5.8 Park kullanıcılarının çalışma süresi 91

Şekil 5.9 Park kullanıcılarının gelir durumu 91

Şekil 5.10 Park kullanıcılarının araç sahibi olma durumu 95

Şekil 5.11 Park kullanıcılarının son bir yılda parka geliş durumu 95

Şekil 5.12 Park kullanıcılarının parka yürüyerek gelme durumu 96

Şekil 5.13 Park kullanıcılarına yürüyüş mesafesinde başka park olup olmadığı 96

Şekil 5.14 Park kullanıcılarının parkı kiminle ziyaret ettikleri 97

Şekil 5.15 Park kullanıcılarının parka gelmelerine engel olup olmadığı durumu 97

Şekil 5.16 Park kullanıcılarının parka gelmelerine engel olma nedenleri 98

Şekil 5.17 Park kullanıcılarının parkı çocuklar için güvenli bulup bulmadıkları 98

Şekil 5.18 Park kullanıcılarının parkı çocuklar için güvenli bulmama nedenleri 99

Şekil 5.19 Park kullanıcılarının parka geliş aracı 100

Şekil 5.20 Park kullanıcılarının parka geliş süresi 100

Şekil 5.21 Park kullanıcılarının parkı ne zamandır kullandığı 104

Şekil 5.22 Park kullanıcılarının parka hangi sıklıkla geldikleri 104

Şekil 5.23 Park kullanıcılarının parkı günün hangi diliminde kullandıkları 105

Şekil 5.24 Park kullanıcılarının parka geliş amaçları 106

Şekil 5.25 Park kullanıcılarının parkta yaptıkları aktiviteler 107

Şekil 5.26 Park kullanıcılarının parkı önceki haline göre nasıl buldukları 107

Şekil 5.27 Park kullanıcılarının parkı beğenmeme nedenleri 108

Şekil 5.28 Park kullanıcılarının parktan rahatsız oldukları durumlar 111

Şekil 5.29 Park kullanıcılarının parkta yer almasını istedikleri olanaklar 112

Şekil 5.30 Park kullanıcıların etkinlikler için para ödemeyi uygun bulduğu ……..…112

Şekil 5.31 Parkta sunulan hizmetlerin fiyat durumu 113

Şekil 5.32 Parktaki değişiklik durumu 113

Şekil 5.33 Park kullanıcılarının parkı başkalarına tavsiye etme durumu 114

Şekil 5.34 Park kullanıcılarının başka parka gitme durumu 116

Şekil 5.35 Park kullanıcılarının başka parka gidiş sıklığı 117

Şekil 5.36 Park kullanıcılarının Göksu Parkı'nı nasıl değerlendirdiği 117

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 1.1 Bir kent parkında olması gereken alan kullanım çeşitleri ve gerekli en az alan ölçüleri (Uzun 1987, Nasuh 1993'den) 5

Çizelge 1.2 Altınpark'ta yer alan birimler ve alanları (Anonim 1996) 42

Çizelge 4.1 Meteorolojik Günler (Anonim 2005c) 59

Çizelge 4.2 Göksu Parkı'nda bulunan birimler ve kapladıkları alanlar (Anonim 2003) 70

Çizelge 4.3 Göksu Parkı'nda kullanılan bitkilerin listesi (Anonim 2003) 81

Çizelge 5.1 Park kullanıcılarının çalışma grubu 89

Çizelge 5.2 Park kullanıcıların oturduğu semtler 92

Çizelge 5.3 Park kullanıcılarının parkı beğenme nedenleri 105

Çizelge 5.4 Park kullanıcılarının parkta yaptığı harcama miktarı 111

Çizelge 5.5 Parkta ne değişiklik olduğu 113

Çizelge 5.6 Parkın neden tavsiye edildiği 114

Çizelge 5.7 Park kullanıcılarının gittikleri diğer parklar 115

Çizelge 5.8 Park kullanıcılarının son olarak söyledikleri 118

Çizelge 5.9 Yaş grupları ve cinsiyet dağılımı 121

Çizelge 5.10 Cinsiyet ve parkı önceki hali ile karşılaştırma 121

Çizelge 5.11 Eğitim durumu ve parkı önceki hali ile karşılaştırma 122

Çizelge 5.12 Yaş grupları ve parkı önceki hali ile karşılaştırma 123

Çizelge 5.13 Yaş grupları ve başka parklarla karşılaştırdığınızda nasıl bulursunuz..... 124

Çizelge 5.14 Parka geliş süresi ve geliş aracı 125

Çizelge 5.15 Eğitim durumu ve başka parka gitme durumu 126

Çizelge 5.16 Eğitim durumu ve başka parklarla karşılaştırdığınızda nasıl bulursunuz 127

Çizelge 5.17 Kullanıcıların parka kiminle ve nasıl geldiği 128

1. GİRİŞ

1.1 Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Son yıllarda artan teknolojik gelişme, kent nüfusunun çoğalması ve çalışma koşullarının ağırlaşması sonucunda insanlarda ruhsal ve bedensel yorgunluklar meydana gelmektedir. Bu da beraberinde verimsizliği ve mutsuzluğu getirmektedir. Yeniden tazelenme, kendini yenileme anlamına gelen rekreasyon kavramı bu koşullar altında ortaya çıkmış ve insanlar için vazgeçilmez bir ihtiyaç haline gelmiştir.

İnsanlar 20. yüzyıl ortalarına gelinceye kadar doğal kaynakların sınırsız olduğunu düşünmekte ve gelecek nesilleri hesaba katmadan bu kaynakları plansız ve sorumsuz bir şekilde kullanmakta ve tüketmekteydi. Fakat yoğun olarak yaşanan çevre sorunları doğal kaynakların sınırsız olmadığı gerçeğinin anlaşılmasını sağlamıştır. Çok yoğun yaşanan hava, toprak ve su kirliliği, çeşitli ekosistemlerin yok olması, doğal flora ve faunadaki tahribatlar, koruma ve kullanım yaklaşımlarını zorunlu kılmıştır. Temel koruma prensibi olarak kabul edilen sürdürülebilirlik; doğal kaynakların korunması, kendisini yenilemesine izin verecek şekilde kullanımı ve gelecek nesillere kirletilmeden ve tüketilmeden bırakılmasını benimser.

Sanayileşme ve kentleşmenin yoğunlaşmasıyla birlikte artan rekreasyon ihtiyacı insanları yeni alanlara ve aktivitelere yöneltmiştir. Kent ölçeğinde bu alanlara örnek olabilecek uygulamalar ise Kent Parklarını oluşturmuştur.

Başlıca rekreasyon alanlarından biri olan su kenarları da bulundukları yerlerde bir Kent Parkı planlamasını beraberinde getirmektedir. Fakat özellikle Göksu Parkı (Susuz Göleti) gibi yapay su alanlarının gelecek kuşaklara aktarılabilmesi ve korunması için bilimsel çerçevede koruma ve kullanım kriterlerinin belirlenmesi gerekmektedir

Ülkemizdeki yasal ve yönetsel boşluklardan kaynaklanan, plansız şekilde aktivite için yer seçimi yapıldığı ve daha sonra bu uygulamalardan kaynaklanan sorunlar yaşandığı bilinen bir gerçektir.

Susuz Göleti, Eryaman Toplu Konut Alanı ile Ankara kenti arasında yer alan ve yöre halkı tarafından yoğun olarak kullanılan, suyun rekreasyon kaynağı olarak değerlendirildiği bir açık alan niteliğindedir.

Göksu Parkı, henüz Susuz Göleti olarak bilindiği dönemden itibaren Ankara ve Eryaman halkının rekreasyon ihtiyaçlarını karşılamaktadır. **Bu çalışmanın amacı**; bu alanın Kent Parkı olarak geçmişte ve günümüzdeki kullanım özelliklerinin belirlenmesi ve kent parkı ilkeleri çerçevesinde değerlendirilmesidir. Ayrıca kullanıcıların "parktan hoşnut olma düzeyleri" ile "beklenti, eğilim ve istekleri"ni saptamak da amaçlanmaktadır.

Bu çalışma da Etimesgut, Yenimahalle Belediyeleri, Ankara Büyükşehir Belediyesi ve DSİ tarafından hazırlanmış alana ait planlar, projeler ve raporlar ve yerinde yapılan gözlemler, tespitler ve kent parklarına ilişkin kitap, tez, makale ve raporlar materyal olarak değerlendirilmiştir.

Çalışma kapsamında ayrıca, alanın yapısal ve bitkisel mimari ve peyzaj uygulama projeleri üzerinde detaylı çalışmalar yapılmıştır. Parkın proje ve uygulama ekipleri ile halihazırdaki yönetim grubu ile karşılıklı görüşmeler yapılarak bilgi ve belgeler temin edilmiştir ve gözlemlerle yorum ve değerlendirme yapılmıştır.

Araştırma içerisinde öncelikle kent parklarının tanımı, işlevleri, planlama ilkeleri ve kullanım olgusu incelenmiştir. Dünyadaki gelişim süreci ve önemli örnekleri ile ülkemizdeki önemli kent parkı örneklerine yer verilerek kavramsal bir çerçeve oluşturulmuştur. İnsan yaşamında ve kent parklarında suyun önemi ayrıca vurgulanmıştır.

Daha sonraki aşamada, çalışma alanına ilişkin, önceden yapılmış çalışmalara yer verilerek daha önceki kullanım özellikleri ortaya konulmuştur. Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan Göksu Parkı uygulama proje ve detayları incelenerek uygulamaya ilişkin bilgiler verilmiştir.

Çalışmanın kullanıcı anketleri bölümünde ise park kullanıcılarının parkı kullanma ve beğenme özellikleri incelenerek kullanıcı profili ile istek ve beklentileri saptanmıştır.

Sonuç olarak elde edilen bilgiler çerçevesinde kent parkı planlama ve tasarımının nasıl yapılması gerektiği, yerel yönetimlerin uyguladığı politikaların doğruluğu ve kullanım olgusu ile ilgili bulgulardan tasarım ve uygulama aşamasında nasıl faydalanılacağı tartışılmış ve öneriler getirilmiştir.

1.2 Kent Parkı Kavramı, Tanımı, İşlevleri ve Planlama İlkeleri

Kentin tümüne hizmet eden, genellikle kent sınırlarında 400 dönüm ya da daha büyük alana sahip parklardır. Bu parkların özelliği, kentte çeşitli kullanımlara ayrılan arazilerin dışında kalan, işlenmemiş boş alanların cazip köşelerine ya da manzaralı görünüşlere sahip olmasıdır (Gold 1980).

Kent parkları kentsel yerleşmeler içinde genellikle merkezi olarak konumlanan, görsel olarak kentin bir parçası olan ve bölge parkına göre daha büyük ölçülü alanlardır. İnsanların günlük kullanım içinde rahatlıkla ulaşabilecekleri yerlerde bulunurlar ve yürüyüş, koşu, dış mekânda oturma, piknik yapma, oyun vb. gibi bireysel ya da grup eylemlerine olanak sağlayan alanlardır (Lynch 1981).

Bununla birlikte bir kent parkında bulunması gerekli rekreasyon olanakları şunlardır:

- Spor kompleksi (Voleybol, basketbol, futbol, tenis, yüzme),
- Gölet ya da büyük su alanı (görsel ve sandalcılık),
- Dekoratif ve eğitici bahçe köşeleri,
- Hayvanat bahçesi,
- Minyatür köyler, yöresel yerleşmeler, insan ölçeğinde yaşam sunumu,
- Diğer donatımlar, kahve, büfe, yağmur sığınakları, lokanta, seyir kuleleri, vb. (Tümer 1976).

Kent parklarından;

- Faydalanacak yaş grubu: Her yaş.

- Sağlayacağı olanaklar: Kentin gürültü ve kalabalığından uzakta, doğayla temas olanağı ve sakin bir mekân temini. Göller, dereler, uçurumlar, tepeler bakış noktaları gibi doğa fizyonomi özelliklerini bulundurma avantajına sahiptir.

Ağaçlıklar, açık çayırlar, motorlu taşıt ve yayalar için manzaralı yollar, akarsular ve göller korunmuş doğal alanların ifadesidir.

- Maksimum yürüyüş uzaklığı ya da etki alanının yarıçapı: 30-60 dakika genel taşıt olanakları ile içine girilebilir.

- Lokalize olduğu yer:Doğal görünümlere ve işlenmiş boş arazilerin elverişliliğine bağlı olarak çok büyük kentlerde, kent büyük bölümlerinden birer tane.

- Hizmet ettiği insan sayısı: Standartlar 40.000 insana bir park ve her bin insana 12-16 dönüm arasında değişir. Bu konudaki gereksinim, her şeyden önce diğer özel rekreasyon alanlarının (golf alanları, park yollar, rezerv alanları gibi) sayı ve miktarı ile ilgilidir (Bayraktar 1973).

Ersoy'a (1994) göre yeşil alanların tipleri, içerikleri, yeşil alanda yer alan eylem biçimleri ve büyüklükleri:

- Hizmet edilen nüfusun büyüklüğüne,
- Yerleşmenin özelliklerine,
- Topoğrafya, toprak kabiliyeti ve bitki örtüsü gibi kentlerin doğal özelliklerine,
- İklimsel koşullara göre, değişmektedir.

Bir kent parkında yer alması gereken alan kullanım çeşitlerinin asgari alan ölçüleri Çizelge 1.1'de verilmektedir.

Çizelge 1.1 Bir kent parkında olması gereken alan kullanım çeşitleri ve gerekli en az alan ölçüleri (Uzun 1987, Nasuh 1993'den)

Alan Kullanım Çeşitleri	Gerekli En Az Alan Ölçüsü (da)
Çocuk bahçesi (0-6 yaş)	1.00
Çocuk oyun alanı (6-14 yaş)	2.00
Spor alanları	38.00
Sert yüzeyli oyun alanları	6.00
Piknik alanları	10.00
Serbest oyun alanları	8.00
Yüzme havuzları	2.20
Doğal alanlar	10.00
Yapı alanları	5.00
Sergi ve gösteri alanları	10.80
Teraslar ve dinlenme alanları	10,00
Su yüzeyleri	8.00
Otoparklar	5.00
Bitkilendirme alanları	20.00
Toplam (Da)	136.00

Kent parkları, bulundukları kentte rekreasyonel, ekolojik arazi organizasyonu işlevleriyle birçok yarar sağlar. Bu işlevler şu şekilde sıralanabilir:

- Kent parkları, bulundukları yerleşim alanının fiziksel yönden dengesini sağlarlar. Kentlerin strüktürüne, önemli oranda katkıda bulunarak konaklama, ticaret ve endüstri karakterleri yönünden uyuşmazlık gösteren farklı alanlar arasında tampon görevini görürler.

- Kent parkları, kentler ve organik sistem arasında ilgi kurarlar. Kentlerin geometrik yapı kalıpları arasına girerek monotonluğu giderirler. Böylelikle bir yandan kentin fizik yapısının kuruluğunu giderirken öte yandan da kentin yapı kitlelerine, yumuşak bir görünüm kazandırıp tüm unsurları organik düzen içinde bir araya getirirler.

- Kent parkları, bir kente mikroklimatik özellik kazandırırlar. 20. yüzyıl tekniğinin iklimde bazı olumsuz değişiklikler yarattığı kaçınılmaz bir gerçektir. Yeşil kuşaklar, parklar, çimenlikler ve ağaçlar doğal filtre ve toz tutucu olarak kente mikroklimatik özellikler kazandırırlar.

- Kent parkları, ışık ve hava sağlar, gürültüyü absorbe ederler. Ayrıca bitkiler ve kısa süreli rekreasyon için gerekli alanlardır.

- Rekreasyon amaçlı organize edilmiş dış mekânlar sağlarlar. İnsanların eylemli ve eylemsiz rekreasyonları için bütün olanakları hazırlarlar. Örneğin spor aktivitelerine özgü merkezler, golf alanı, kayık, yelken ve yüzme için göl gibi büyük ölçülü rekreasyonlara olanak sağlarlar.

- Kent parkları, kent içindeki bir insanla çevresi arasında ölçü yönünden denge sağlarlar. Yapı ile yakın çevresindeki açık alanın ortaklaşa yarattığı en önemli özellik anıtsal yapı gruplarının insan üstündeki baskısını hafifleterek ölçü yönünden dengesini sağlamasıdır.

- Kent parkları bir kente estetik yönden hizmet eder. Özellikle barındırdığı bitkisel niteliklerle kentin yapısallığını yumuşatan, ona canlılık veren, renk kazandıran bir estetik değer taşırlar (Öztan 1988).

Kent Parkları planlama ilkeleri ise Öztan'a (1988) göre aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

- Kent parkları, işlev gereği rekreasyonel bir kaynak olmaları yanında, en yararlı ve ihtiyaçlarla uyumlu olarak kullanılabilir şekilde tasarlanmalıdır. Çünkü yeterli yoğunlukta kullanılamayan bir kaynak bir potansiyel ve değer arz edemez.

- Kentin diğer açık ve yeşil alan sistemi içinde bir bütünlük yaratmalı ve yaya bağlantı düzeni ile güvenli ulaşım olanakları sağlanmalıdır.

- Kent parkının kullanıcıları için rahat ve huzur veren bir dinlenme ortamı yaratması planlamanın ana hedeflerinden biri olmalıdır. Bu amaçlar için yapılacak su yüzeyleri, bitkilendirme ve çevreleme, plan özelliklerini doğrudan belirleyici olabilir.

- Kullananları birleştirici ve kaynaştırıcı olmalıdır. Her yaş ve kültür grubuna hizmet verebilecek üniteleri bulunmalıdır.

- Kent parkları, yakın çevre ile ilişkili olmalı ve yakın çevrede yaşayanlara hizmet etmelidir. Bu nedenle yakın çevre insanının sosyo-ekonomik yapısı ve istekleri bilinmelidir.

- Kent parkları kendi içinde bir tasarım bütünlüğüne sahip olmalıdır. Park içinde ilişkiler ve aktiviteler, arazi, plan ve tasarım bütünlüğü birlikte olmalıdır.

- Kent parkı alan seçiminde, çevre yapı yoğunluğu ile birlikte doğal kaynakların ve topoğrafik yapı özellikleri de dikkate alınmalıdır. İklim verileri ve diğer çevre etmenleri planlamada kriter olabildiği gibi, alan plastiği ve form çalışmaları çevre standardını yükseltici ve işlevsellik niteliği taşımalıdır. Özellikle işlevler arası ilişkileri kuran bir dizi ilgi çekici mekanların geliştirilmesi, park planlamada önemli plan ilkeleri olarak kabul edilebilir.

- Bir kent parkının kullanım kolaylığı, kullanım kapasitesi ve rahatlığı ile doğrudan ilişkilidir. Planlamada kolay ulaşım ve güvenli dolaşım en önemli hedefler arasında sayılmalıdır. Yaya ve oto trafik dağılımı ile gürültüsüz bir mekan oluşturmak önemlidir.

- Topoğrafik özellikler ve fiziksel yapı, çevre ile ilişkili olarak tasarlanmalı, güzel görünüm ve doğa harikaları korunmalıdır.

- Yöresel iklim özellikleri ve yön durumu, plan karakterini doğrudan etkileyici olmalıdır.

- Kent parkı, yıl boyu kullanılabilir yapıda projelendirilmeli, gerekli olduğu durumlarda akşam saatlerinde de yararlanılabilen mekan ve aktiviteler bulunmalıdır. Yoğun kullanımlar için uygun yüzey kaplamaları ve güvenli materyaller planlama safhasında ele alınmalıdır.

- Yapılan proje ve uygulamalar,daha sonraki yıllarda bakım ve devamlılık anlamında sorunlar çıkarmamalı ve mekanizasyona imkan verecek yapıda tasarlanmalıdır

Park ve yeşil alan standartları, her ülkeye, yerleşime, bunların gereksinmelerine ve zamana bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Her geçen yıl farklı yaş gruplarının talepleri değişiklik göstereceğinden bu standartlar da her yıl yenilenmelidir.

Kent parkı kalite göstergelerine ilişkin etmenleri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

- Parka uzaklık ve ulaşılabilirlik:

Parka ulaşılabilirlik, parkın kent içerisindeki ve buna bağlı ulaşım zamanına , parka ulaşımın hangi yolla sağlandığına (Toplu taşım araçları, metro, özel araba vb.) ve ulaşım sırasında karşılaşılan engellerle (coğrafî bariyerler, otoyollar, nehir, trafik yoğunluğu vb.) bağlı olarak farklı düzeylerde gerçekleşmektedir. Kamusal rekreasyon olanaklarının yeterliliğine karar vermede ulaşılabilirlik en başta gelen konudur. Uzaklık ile hizmet etkinliği ters orantılıdır. Diğer koşullar eşit olduğunda kişi hizmetten ne kadar uzakta yaşar ise hizmeti o kadar az kullanma eğilimindedir (Beler 1993).

- Parkta sunulan aktivite ve hizmetlerin çeşitliliği ve nitelikleri (Sosyal entegrasyonun sağlanıp sağlanmaması):

Bir parkta bulunan kullanımların çeşitliliği ve niteliği parkın kullanıcı grubunun genişlemesine neden olmaktadır. Park kullanıcılarının farklı cinsiyet, yaş, eğitim ve gelir düzeyi gibi özellikleri esas alınarak tanımlanan çeşitli hizmetler farklı kent bölgelerinden farklı insanları bir araya toplayabilmektedir.

Parkta sunulan hizmet niteliği, aktivitelere katılan insan gruplarının özelliklerini büyük ölçüde belirlemektedir. Bu nedenle, parkta yüksek kalitede hizmet sunumu kentin farklı sosyo-ekonomik kesimlerinden gelen insanların aynı mekânı paylaşmalarına olanak sağlayabilmektedir (Forster 1989).

Kuşkusuz her parkın kendine özgü karakteristik bir yapısı bulunmaktadır. Parkların farklı kullanıcıları çekebilecek çeşitli etkinlikleri programlarken, özgünlük için dinlenme, eğlenme, eğitim, kültür, spor gibi farklı olanaklardan biri ya da daha fazlasını amaçlamaları gerekmektedir.

- Park büyüklüğü:

Parkların büyüklükleri de bir kullanıcı çekim nedenidir. Parkta birim alana düşen kullanıcı sayısı kullanıcıların hoşnutluk düzeyini büyük ölçüde etkiler. Çeşitli hizmetlerden yararlanabilmek için bekleme süresi, açık havada birbirini rahatsız etmeden oturabilme, tasarımla olduğu kadar alanın büyüklüğü ile de ilişkilidir. Bununla birlikte, kent parklarının büyüklükleri ile ilgili değişmez standartlar önermek doğru değildir. Parkın ölçüsü kentin ve nüfusun özelliklerine göre değişir (Forster 1989).

- Parkın tasarım özellikleri (Bitkisel-Yapısal):

Parkın bütün olarak kullanıcılar üzerinde yarattığı etki görsel niteliklidir. Özellikle su ve yeşil gibi öğeler parkta fiziksel çekicilik yaratır.

- Kullanıcı sayısı ve yoğunluğu ve halk katılımı

Parkta bulunan kullanıcı yoğunluğu, parkın ziyaretçi ve büyüklüğü ile park tasarımı ve yönetiminin sunduğu olanaklara bağlı olarak değişebilir. Yoğunluk artışı, kalabalık, sıkışıklık ve mahremiyet duygusunun kaybına yol açmaktadır. Çeşitli hizmetler için bekleme zamanı artmakta ve kullanıcılar bu durumdan rahatsız olmaktadırlar. Parkta insan yoğunluğunun çok az olması da zaman zaman tedirginlik ve güvensizlik duygusu yaratmaktadır.

- Güvenlik:

Güvenlik düzeyi, özellikle çocuk, yaşlı ve kadınların park kullanımını etkileyen en önemli özelliklerden biridir.

- Park çevresindeki alan kullanımı:

Park çevresindeki alan kullanım deseni park kullanım biçimini etkiler. Park çevresinin yalnızca konut, iş merkezi ve sanayi oluşu ya da bütün bunların bir araya gelmesi ile oluşmuş karma kullanım ile kuşatılması, parkın kullanım biçimi, kullanım zamanı ve yoğunluğu üzerinde farklı etkilerde bulunmaktadır.

Kent parklarının ortaya çıkmalarından bu yana sosyal entegrasyon için bir mekanizma oluşturmaları istenmiştir. Bugün halen farklı sosyal sınıflardan gelen çocukların aynı takımda oynamalarına, bir konser ya da oyunu birlikte izlemelerine olanak sağlayarak, farklı sosyal grupları fiziksel ve düşünsel olarak birleştirmektedir. Bu olgu grupların birbirini tanımalarını ve birbirine ilgi göstermelerini sağlamaktadır (Cranz 1989).

Kent parklarının çeşitli işlevlerinin ortaya koyduğu sosyal yararın değerlendirilmesi, kaçınılmaz olarak, parkta sunulan hizmetlerin kullanımı ve park kullanıcıları üzerinde odaklanmalıdır.

Parkların sosyal yararlarının ölçülmesinde belli başlı ölçü olarak "kullanım düzeyi" kabul edilmektedir. Bu parkta sunulan hizmetlerin amaçlandığı biçimde kullanılıp kullanılmadığını ortaya koymaktır. Ancak yarar nesnel olarak ölçülemez olduğundan asıl olan insanların parktaki davranışlarının izlenmesidir (Cranz 1989).

Park kullanımının ölçüsü olarak parka sürekli gidiş rakamları kullanılmaktadır. Park yöneticileri, parka sürekli gidişin parktan hoşnut olmaya işaret ettiğini ve halkın kabulü anlamını taşıdığını belirtmektedirler.

Park plânlama ve rekreasyon alanında yapılan çalışmalar, park kullanımının çok yönlü incelenmesine neden olmuştur. Park kullanımı konusunda yapılan anketlerden, ziyaretçilerin hoşnutluk düzeylerinin ve dolayısıyla parkların başarısının belirlenmesinde, kullanıcıların istek, gereksinim ve yönelimlerinin saptanmasında yararlanılmaktadır (Oğuz 1998).

1.3 Dünyada Kent Parklarının Gelişimi ve Kent Parklarından Bazı Örnekler

Tarih boyunca parkların ve bahçelerin ortaya çıkışı ile toplumların uygarlık düzeyleri, yaşam biçimleri, mülkiyet ve sosyo-ekonomik güç ilişkileri arasında sıkı bir ilişki bulunmaktadır (Oldham 1980).

Tarih öncesi dönemlere ilişkin uygarlıklarda, park ve bahçelerin özellikle hükümdarlar ve aileleri için yaptırdıkları malikâneler çevresinde yer aldığı görülmektedir.

Mısırlılardan günümüze kalan bahçe sanatı resimlerinden İ.Ö. 1390'da yüksek hükümet görevlisi III. Amenhotep'in sarayını parka benzer bahçelerle çevirmiş olduğu görülmektedir (Oldham 1980).

Mezopotamya'da avlanmayı kolaylaştırabilmek amacıyla kent merkezini kenti çevreleyen el değmemiş ormana bağlayan ağaçlıklı caddeler yapılmıştır.

Asur parkları da Mısır parkları gibi formal tarzdadır. Babil'in asma bahçeleri ayaklara oturan tonozlar üzerinde set set yükselmektedir ve bahçenin bir kısmında çarpıcı süslemeler yer almaktadır. Şekil 1.1'de Babil'in asma bahçeleri görülmektedir.

İ.Ö. 599'da Pers Krallarının yüksek platformlar üzerine kurulan bahçelerine Cennet Bahçesi denilmektedir.

Yunan Uygarlığında kraliyet parklarının formu değiştirilerek, bu parklara daha demokratik bir içerik vermiştir.

Helenistik dönem buyunca İskenderiye ve Rodos'ta halka açık bahçelerin varlığını gösteren kanıtlar bulunmaktadır (Oldham 1980).

İ.Ö. 2. yüzyılda Romalılar mimari karakterde bahçeler oluşturmuşlardır. Roma bahçeleri, kolonlarla çevrili avlular içindedir, ağaçlar sıralıdır; parterler düzenli desenler oluşturur ve sarmaşıklar en çok kullanılan bitkidir (Chadwick 1966).

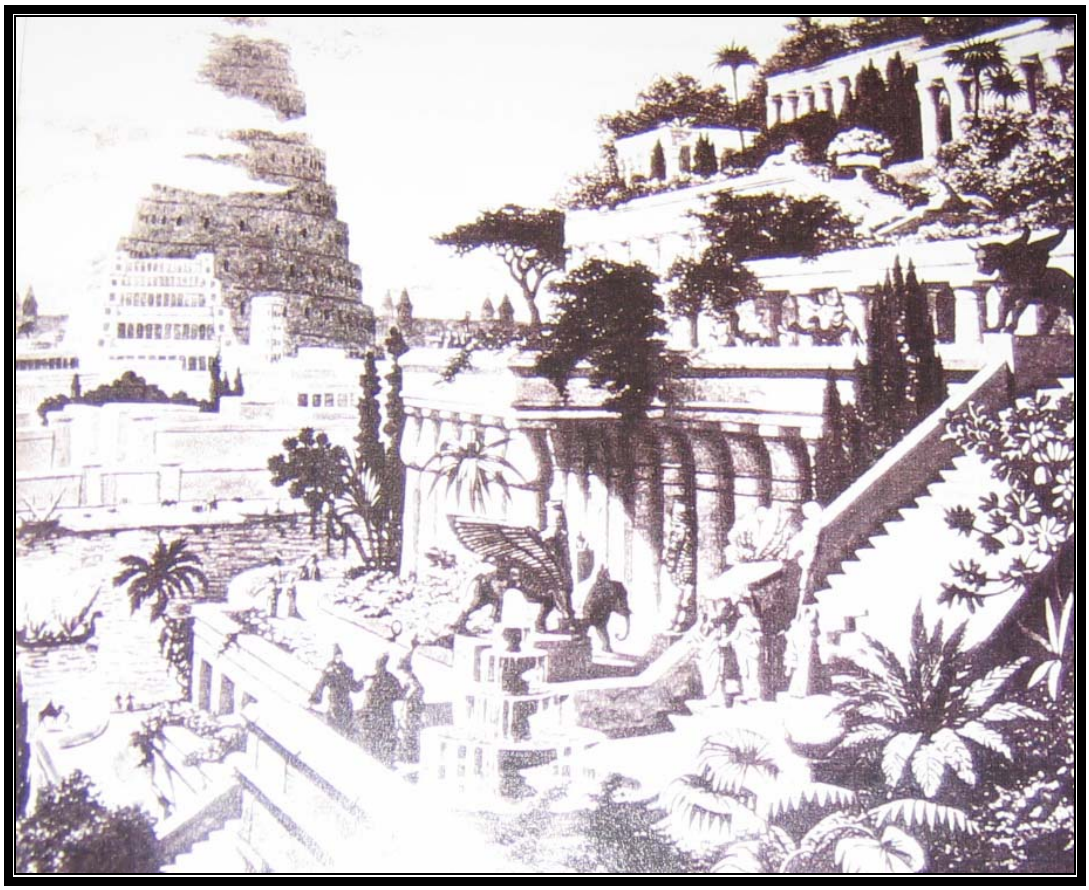

Şekil 1.1 Babil'in Asma Bahçeleri (Berrall 1966)

Bizans imparatorluğu döneminde park ve bahçelerin saray arazisi ve kent duvarlarının dışında uygulanmasına devam edilmiştir.

İslam kültüründe bahçe formunu, su dağıtımını sağlayan bir ana kanal ve ona dik olarak bağlanan yan kanallar oluşturmaktadır. İspanya'daki Elhambra Sarayı İslam tarzını yansıtan en önemli eserdir.

Moğol imparatorluğunda da park ve bahçelere büyük önem verilmiştir.

Osmanlı İmparatorluğu'nda bahçeler kapalı cennetlerdir; serinleme, rahatlama ve düşünme için kullanılan mekanlardır. Başlangıçta sadece saray avlularına önem verilmiştir. İstanbul'un fethinden sonra Marmara'ya hâkim bol ağaçlıklı açık bahçeler informal bir düzen içerisinde meydana getirilmiştir. Lale Devri döneminde her konuda olduğu gibi peyzajda da zevk ve sefaya düşülmüştür. Versailles Sarayı bahçeleri tarzında düzenlemeler yapılmıştır. 1730'dan sonra Barok etkiler kendini göstermeye

başlar ve bahçelerin tasarım anlayışı aks ve simetri, karma renk anlayışı ve yorucu bir ağaçlandırma ile karakterize edilir (Pamay 1971).

Ortaçağ Avrupası'nda şehirlerin küçük ölçeği, temiz hava almak için şehir dışına çıkışı olanaklı kılmıştır (Laurie 1986).

17. yüzyılda üç şeritli yol ya da promenad sosyal aktivite ve törenlerin odak noktası olmuştur. Kraliyet tarafından oluşturulan bu gezinti yolları bazı özel durumlarda halka da açılmıştır (Oğuz 1995).

Başka formlarda olmasına karşın kamu parkları, İngiltere'de 17. yüzyıldan bu yana vardır. Bunlar o dönemin özel mülkiyete ait halka açık bahçeleridir ya da özel bahçelerden geliştirilmişlerdir.

18. yüzyılda halk bahçelerinde daha çok orta sınıf insan, daha çok aktivite ve gürültü vardır. Tasarım yönünden geometrik düzendedir ve 0,4-2 ha arasında bir alan kaplamaktadır (Olmsted and Kimball 1973).

Gerçek anlamda kent parkları ilk kez 19. yüzyılda ortaya çıkmıştır.

İngiltere'de 19.yüzyılın başlarında oluşturulan kamu parkları orta sınıf için yaratılmıştır. Orta sınıfın daha özel alanlara ilgisi eski tipteki ticari eğlence yerlerini daha az seçkin bir topluluğa bırakmıştır. Park ve bahçeler tarih boyunca hoş vakit geçirmek ve rekreasyonel etkinliklerde bulunmak içindir. Ancak aynı zamanda iktidarlar için bir statü simgesidir ve politik güç aracıdır (Taigel and Williamson 1993).

19. yüzyılla birlikte, hem Avrupa, hem de Amerika'da Endüstri Devrimi ile giderek büyüyen endüstri şehirleri, son derece sağlıksız koşullara sahiptir. Bu şehirlerde evler ararda dizilmiştir ve aralarında hiç bahçe yoktur. Civarda hemen hemen hiç park yoktur; bu da toplumun sağlığını ve işteki performansını etkilemektedir. Kamusal açık alanların sağlanmasında hükümetin yetersiz kalması hayırsever çabaları ile yapılmasına yol açmıştır (Laurie 1986).

Sonuç olarak tarihte planlı ilk kent parkları 4 kaygı ve düşünce ile oluşturulmuştur:

1. Halk sağlığının iyileştirilmesi
2. Toplumdaki bütün sınıfların moral ve fiziksel yönden doğal çevreden yararlanmalarının sağlanması
3. Ekonomik anlayış içinde yeni parkların oluşumu sonucunda çevredeki arazilerde değer artışının yaratılması
4. Genişleyen endüstri şehirlerinin görsel niteliklerini iyileştirmek amacıyla romantizmin etkisinde estetik düşüncelerin geliştirilmesi

Yeni kent parklarında eğlence parklarına ilişkin estetik yaklaşımlar, peyzaj parklarına göre daha baskındır. Çeşitli egzotik bitkiler, yeni bitki varyeteleri ile özenle oluşturulan kısımlar arasında kavisli yollar en belirgin özellikleridir (Taigel and Williamson 1993).

Çalışma kapsamında, dünyadan ve ülkemizden önemli kent parkı örnekleri incelenmiştir. Dünyadan örnek olarak seçilen kent parklarının seçilme nedenleri ;

- **Central Park-Amerika**: Amerika Birleşik Devletleri'nde planlanan ilk genel park olması, inşâ edildiği devre oranla son derece başarılı kararlar içermesi ve geçen zamanla beraber kent halkı ve yerel yönetimlerce sürekliliğinin sağlaması nedeniyle çalışma kapsamına alınmıştır. Ayrıca park, yer aldığı kentte işlevleriyle birlikte kentin fiziksel ve ekonomik gelişmesinde de yön verici olduğunu ve kente kimlik kattığı için örnek park olarak incelenmiştir.

- **Hyde Park-İngiltere**: Başlangıçta kraliyet parkı olarak işlev gören parkın zamanla halkın rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayacak ve toplu gösteri yapabilecekleri bir alan olarak 1635 yılında plânlanmış bir park olması, dünya parkları arasında önemli bir yere sahip olması ve geçmişten günümüze bir köprü niteliği taşıması nedeniyle incelemeye alınmıştır.

- **Forest Park-Amerika**: 1876 yılında plânlanan ve yer aldığı kente ruh katan, ziyaretçi sayısı son derece fazla olan, ziyaretçileri için pek çok aktiviteye aynı

anda yer verebilen bir park olması ve yakın tarihte kapsamlı bir yenilenme projesi uygulanan bir park olması nedeniyle çalışma kapsamına alınmıştır.

Ülkemizden örnek olarak seçilen kent parklarının seçilme nedenleri:

- **Gençlik Parkı-Ankara**: Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte Atatürk'ün direktifleri doğrultusunda plânlanan ilk park olması, inşâ edildiği tarihe göre cesur kararların verildiği ve uygulamaya geçirildiği aynı zamanda günümüzde yetkili kurumlar tarafından sürekliliğin sağlanamaması nedeniyle yaşanılan sorunlara iyi bir örnek oluşturduğu için seçilmiştir.

- **Kültürpark-İzmir**: Cumhuriyet döneminde yapılmış başarılı bir park olarak, dışarıya açılmayı hedefleyen ve bunu doğru kararlar sonucu başarabilen, sürdürülebilirliğin sağlanması sonucu günümüze daha da gelişerek ulaşması ve bünyesinde pek çok aktivite yer vermesi nedeniyle incelenmeye alınmıştır.

- **Altınpark-Ankara**: Son yıllarda plânlanan ve sahip olduğu geniş arazisi ile pek çok aktiviteye yer veren bir park olması nedeniyle çalışma kapsamında yer almıştır.

Central Park-Amerika

Central Park Amerika Birleşik Devletleri'nde peyzaj düzenlemesi yapılan ilk genel parktır. 340 ha genişliğinde bir alana sahiptir. New York kentinin uluslararası bir şöhret sağlaması için zengin tüccarlar ve alan sahipleri parkın yapımını desteklemişlerdir. Yapılması düşünülen park, cazip düzenleme ve donatılarla kendi şöhretini içinde barındırmalı, kentin çalışan kesimi için de salonlara alternatif olarak sağlıklı bir alan sunmalıdır (Anonim 2006a).

Central Park komisyonu ülkenin ilk peyzaj düzenlemesi yarışmasını yapmış ve Frederick Law Olmsted, Calvert Vaux ve Andrew Jackson Downing tarafından sunulan "Greensward Plânı"nı seçmiştir. Park komisyonu tarafından kabul edilen planın uygulama çalışmaları 20 yıl sürmüştür. Yüzyılın bitimine doğru,çoğunluğun tercihi parkın rekreasyonel alanlara sahip olması gerektiği yönünde iken, araçların gelişimi ile

parkın üstündeki baskı artmaya başlamıştır (Anonim 2006a).

Central Park tasarım yarışması, kentsel kamu alanlarının gelişimi sürecinde bir dönemin tamamlandığı ve yeni bir anlayışın başladığını gösterir. Planın amacı, kentin içine kırsal peyzaj öğelerini getirmektir. Planda tasarımın temelini sirkülasyon ağı oluşturur. Özellikle, yürüme, atla gezinti, atlı araba ve taşıt yollarının birbirinden ayrılması önemli bir yeniliktir (Şekil 1.2), (Şekil 1.3).

Doğudan batıya, enine bağlanan taşıt yollarının park alanı yükseltisinin altından geçmesi önerilmiştir. Böylece genellikle trafik, kayalar ve vejetasyon ile kullanıcıların görüşünden gizlenebileceklerdir. Trafik için yapılan bu yükseklik ayrımı daha sonra parkın içinde atlı arabalar, atlılar ve yayalar için de geliştirilmiştir. Bu sistemin park kullanıcıları açısından avantajı kolaylıkla anlaşılmıştır. Olmsted ve Vaux'un plânı basit bir dolaşım plânı değildir. Dikkatle oluşturulan mekân dizileri, kullanıcıları yapılarla çevrili kalabalık kentsel çevreden koparmak amacıyla aktif ve sosyal etkinliklere olanak sağlayan sürprizli doğal mekânlar olarak tasarlanmıştır.

Central Park, parkların kent bütçesine yük olmaksızın ve uzun dönemde çevre arazileri ve mülklerin değer artışı nedeniyle vergiler de kamu yararına yükselterek gelir sağladıklarını göstermiştir.

Central Park ayrıca dış mekân tasarımında estetik bütünlüğün yanı sıra işlevin de çok önemli olduğunu vurgulamış, iyi tasarlanmış kentsel peyzaj alanlarının kente ilişkin işlevleriyle birlikte kentin fiziksel ve ekonomik gelişmesinde yön verici olduğunu da göstermiştir (Cranz 1991, Oğuz 1998'den).

Şekil 1.2 Central Park uydu görüntüsü (Anonim 2006a)

Şekil 1.3 Central Park'tan bir görünüş (Anonim 2006a)

1934 yılında Robert Moses Central Parkı yeniden düzenlemiştir. Parka 19 çocuk oyun alanı, 12 top oynama sahası, buz pateni pisti ve hayvanat bahçesi eklenmiştir. 1960 yılında Moses'in park komisyonundan ayrılmasından sonra park, yaz konserleri ve protesto gösterileri ile bozulma sürecine girmiştir. 1975 yılında bir acil eylem planı yapılarak parkın canlandırılması sağlanmıştır. Bu, Central Park'ın sürdürülebilirliğinde yeni bir safha olmuştur (Anonim 2006a).

1980 yılı park için dönüm noktası olmuştur. Şehir ve yeni kurulan Central Park komisyonu birlikte çalışmaya başlamış ve parkın restorasyonu için gerekli uzun bir eyleme adım atmışlardır. Şekil 1.4 ve Şekil 1.5'de Central Park'ın kullanım çeşitliliği görülmektedir.

Central Park'ın yeniden yapılandırılması başarısının altında şehir halkı, yerel yönetimler ve park komisyonunun birlikte çalışmasının yanında, şehir plancıları ve peyzaj mimarlarının ortak çalışmaları yatmaktadır. Central Park örneği, estetik değerlerin yanında işlevsel değerlerin de önemini ortaya koymaktadır. Park, kent sakinlerinin

peyzaj kullanımlarına hizmet etmesinin yanında, kentin fiziksel ve ekonomik gelişmesinde de önemli rol oynamaktadır (Özkır 2005).

Şekil 1.4 Central Park'ta yeşil alandaki kullanıcılara ilişkin görünüş (Anonim 2006a)

Şekil 1.5 Central Park'tan görünüşler (Anonim 2006a)

Hyde Park-İngiltere

Adını Hyde Malikânesinden alan park, VII. Henry dönemine kadar manastır arazisi olarak kullanılmaktaydı. 140 ha büyüklüğünde olan Hyde Park 1536'da kraliyet parkı olmasıyla birlikte bir kısmı askerî amaçlı, bir kısmı da av alanı olarak kullanılmaktaydı. 1635 yılında I. Charles tarafından halka açılan parkta önemli olayların kutlamaları yapılmaktaydı (Chadwick 1966).

Şekil 1.6'da Hyde Park'ın uydu görüntüsü yer almaktadır.

Şekil 1.6 Hyde Park uydu görüntüsü (Anonim 2006b)

Park özel bir tarihî veya estetik karakterin olmadığı, ancak diğer parklardan farklı bir etkiye sahiptir. Hyde Park uzun yıllar boyunca çok büyük baskı altında olmasına karşın zamana karşı direnmektedir. Park, Londralıların günlük yaşamın baskısından kaçışlar için olanak yaratmaktadır. Park, İngiliz kırsal çevresini ulu ağaçlar, geniş çim alanlar ve su yüzeylerini kullanıcıların yakınına getirerek onların ruh ve beden sağlığını korumayı amaçlamaktadır. Hyde Park'ta benimsenen Londra Parkı düşüncesiyle, kalabalık caddelerden kurtulma duygusunu verecek hayallerdeki mekânın yaratılması istenmiştir.

Bu mekânın tasarımı için üç koşul gereklidir. Bu koşullar; Ağaçların karmaşıklığı ve sınırların gizlenmesiyle gizem duygusu, parkın her noktasında göğe doğru yükseliş duygusu ve yeterli büyüklükte su yüzeyi kullanarak gökyüzünün yeryüzüyle birleştiği izlenimini yaratmaktır (Jellicoe 1970).

Hyde Park, şekil 1.7, Şekil 1.8 ve Şekil 1.9'da görüldüğü gibi Londralılara gün boyu oturma, kitap okuma, sohbet etme, yaklaşık 3 ha'lık gezinti yolu, çim alanlar üzerinde geniş oyun alanları vb. olanaklar sunmaktadır. Parkın en orijinal köşelerinden biri kuzeydoğu köşesindeki serbest konuşma kürsüsüdür. Bu alan çok sayıda ziyaretçiyi parka çekmektedir. Hyde Park yalnızca İngiltere'nin değil belki de dünyanın en yoğun

alışveriş merkezlerinden birine yakın olmasına karşın bütün kullanıcılarına sükûnet ve rekreasyon olanağı verebilmektedir (Chadwick 1966).

Şekil 1.7 Hyde Park'ta yer alan geniş çim alanların görüntüsü (Anonim 2006b)

Şekil 1.8 Hyde Park'tan bir görüntü (Anonim 2006b)

Şekil 1.9 Hyde Park'tan bir havuz görüntüsü (Anonim 2006b)

Forest Park-Amerika

Forest Park St. Louis / Missouri'nin en gözde mekânlarından birisidir (Şekil 1.10). Kentin kalbinde yer alan park, tüm kentlilerin pek çok farklı aktivite için tercih ettikleri bir mekândır. Park Amerikan Rekreasyon ve Orman Birimi'nin Park Birimine bağlı 105 kent parkından biridir. 1.293 dönümlük bir alana sahip olan park, Amerika Birleşik Devletlerindeki en büyük kent parklarından birisidir ve Central Park'tan yaklaşık 500 dönüm fazladır. St. Louis halkının kullanımına 24 Haziran 1876 yılında açılan park, 1904'deki Lousiana Satışı anısına düzenlenen Dünya Fuarına ev sahipliği yapmış ve o dönemde dünyanın pek çok yerinden 20 milyonun üzerinde ziyaretçi tarafından ziyaret edilmiştir. Parkın genel yerleşimi ve pek çok prestijli yapıları bu Dünya Fuarı zamanında inşâ edilmiştir (Anonim 2006c).

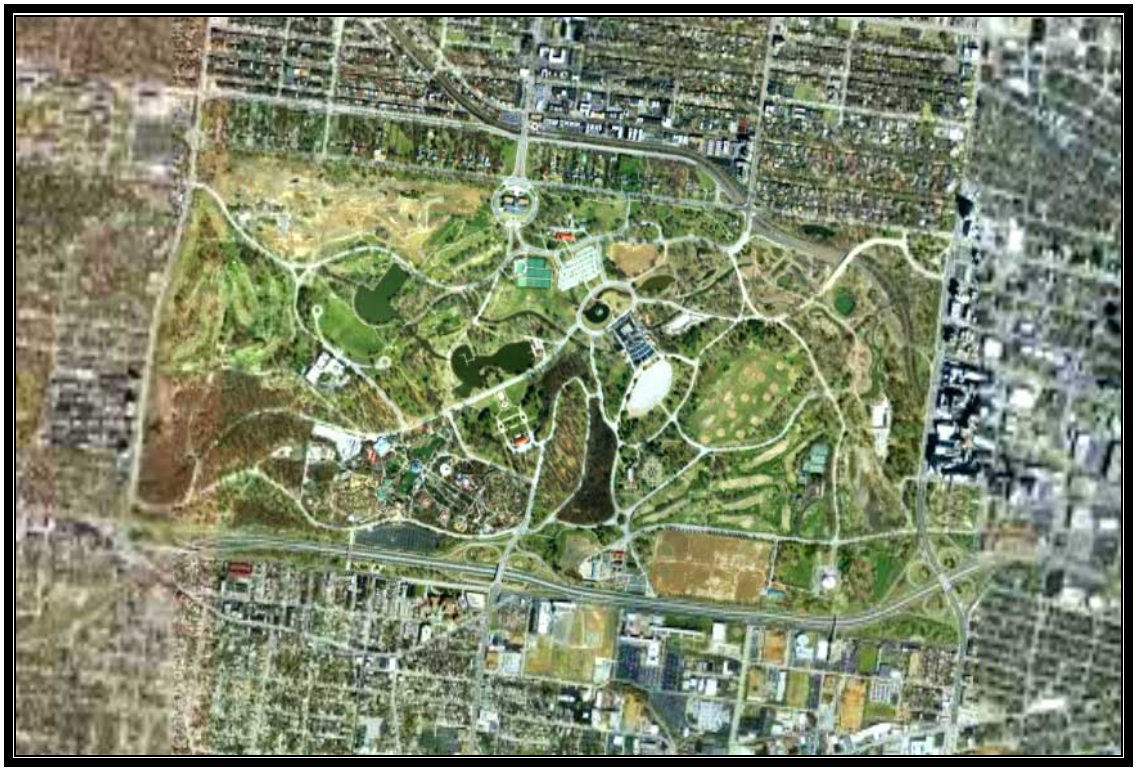

Şekil 1.10 Forest Park uydu görüntüsü (Anonim 2006c)

Park, St. Louis halkının açık alan ve rekreatif faaliyetlerinin yanı sıra, pek çok kültürel aktivitesine de ev sahipliği yapmaktadır. Park içerisinde St. Louis Kent Hayvanat Bahçesi, gibi rekreatif mekânların yanında, pek çok başka, festival, sergi ve gösteri gibi etkinliklere ev sahipliği yapan Missouri Sanat Tarihi Müzesi ve Amerikan Tarihi Müzesi, Bilim Merkezi, Muny Opera Binası gibi binalar da mevcuttur. Hem kent merkezi hem de kent yakın çevresinde yaşayan halk tarafından kolaylıkla ulaşılabilir olması, geniş yelpazeli aktivite seçenekleri sunması Forest Park'ı her yaştan, her sosyal ve ekonomik altyapıdan gelen insanlar için, kentin çekici yerlerinden birisi haline getirmektedir. Park günümüzde yılda 12 milyon ziyaretçi tarafından ziyaret edilmektedir (Anonim 2006c).

Çok amaçlı açık ve yeşil alanları, spor kompleksleri, yüzme, bisiklet, jogging, paten ve buz pateni, kay kay, kürek gibi aktivitelere uygundur. Hemen hemen her gün parkın çeşitli mekanlarında, çim amfilerinde, çeşitli sokak gösterilerine, halk konserlerine ve evlenen çiftlere rastlanabilir.Buna bir örnek Şekil 1.12 ve Şekil 1.13'de gösterilmektedir (Anonim 2006c).

Forest Park'ın su sistemi tüm parkın bir su kıyısında olduğu hissini uyandıracak şekilde planlanmıştır. Şekil 1.11'de görüldüğü gibi sistem içerisinde büyük göletlerle beraber dere ve süs havuzları da yer almaktadır (Anonim 2006c).

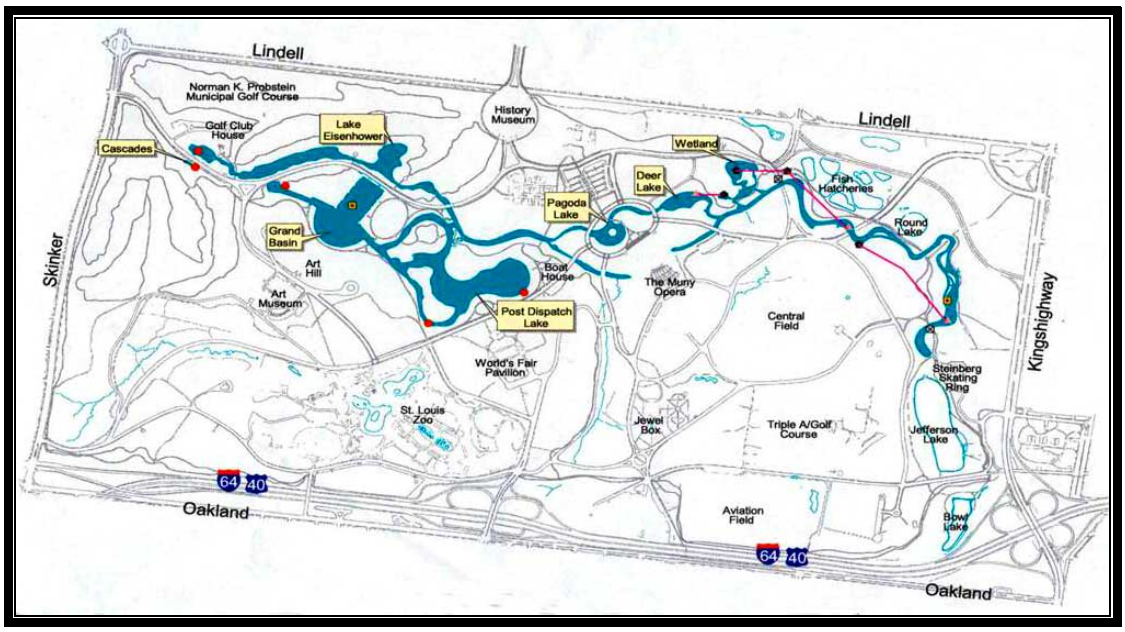

Şekil 1.11 Forest Park su sistemi plânı (Anonim 2006c)

Şekil 1.12 Forest Park'ta konser (Kalaycı 2004)

Şekil 1.13 Forest Park'ta halk gösterilerine ait bir görüntü (Kalaycı 2004)

Park, yaban yaşamı (hayvanat bahçesi), su yolları, kültürel yapıları ve peyzaj kombinasyonu ile St.Louis bölgesi için görsel bir değer taşımaktadır. Forest Park naturalist yaklaşımla oluşturulmuş bir parktır. %80'den fazlası yoğun iş ve endüstri alanı içerisinde kalan kent için park, bir oasis görevi görmektedir. Halk için önemli bir yeşil alan kaynağı, göçmen kuşlar için iyi bir mola yeri olarak doğa ve insan arasındaki entegrasyonu sağlamaktadır (Anonim 2006c).

Forest Park kentin ruhudur ve St.Louis bölgesi geleceği için önemli öğelerden biridir. Forest Park'ta 2004 yılında yani, 1904 yılındaki Dünya Fuarı'nın 100. yılında yeni bir master plan hazırlanmıştır. Planın esasını kullanıcılarla yapılan anket çalışmaları, kent halkı ve komşu grupların istek, beklenti ve önerileri oluşturmuştur. Plânın esasında aşağıda sıralanan öğeler yer almaktadır:

- Parkın doğal ekosisteminin geliştirilmesi,
- Park yapısal dokusunun tamiri,
- Varolan kültürel yapıların korunması,
- Park kullanım dengelerinin korunması,
- Park kullanıcılarının aktivitelerinin saptanması ve korunması,
- Parkın var olan karakterinin saptanması ve korunması,
- Bölge ve şehir komşuları ile diyalogun geliştirilmesi,

- Yeşil alanda kayba yer vermeyecek uygulamaların saptanması,
- Halk verilerinin saptanması ve karşılaştırılmasının sağlanması.

Bu esaslar çerçevesinde park master planında yer verilen ana elemanlar şunlardır:

- Parkın içinde yer alan göl ve lagünler hem balıklar için hem diğer rekreatif aktiviteler için daha kaliteli suya sahip bir nehre dönüştürülmüştür.
- Kent içerisinde bir doğa oluşturulmuştur. Yeni doğal ıslak alanlar ve bozkırlar plânlanmıştır.
- Çoğunluğu 1904 yılında yapılmış tarihi alanlar ve binalar restore edilmiştir.
- Ziyaretçilerin geldikleri andan itibaren katıldıkları açık alanda eğitim ve gençlik programları başlatılmıştır.
- Araçla girişi ve dolaşmayı kolaylaştırmak amacıyla bir takım yol çalışmaları yapılmıştır. Aynı zamanda tüm park içerisinde yürüme yolları oluşturulmuştur.
- Park içerisinde bulunan aktivitelerin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bunlar bisiklet yolları, tenis kortları, golf sahaları, çocuk oyun alanları ve diğer rekreasyonel aktivitelerdir.
- Dünya Fuarı kapsamında kullanılan alanlar restore edilerek park kullanışının geliştirilmesi amaçlanmıştır (Anonim 2006c).

Şekil 1.14'de Forest Park'ta yer alan Sanat Müzesi çevre plânı ve Şekil 1.15'de Sanat Müzesi'nin yakın çevresi görülmektedir.

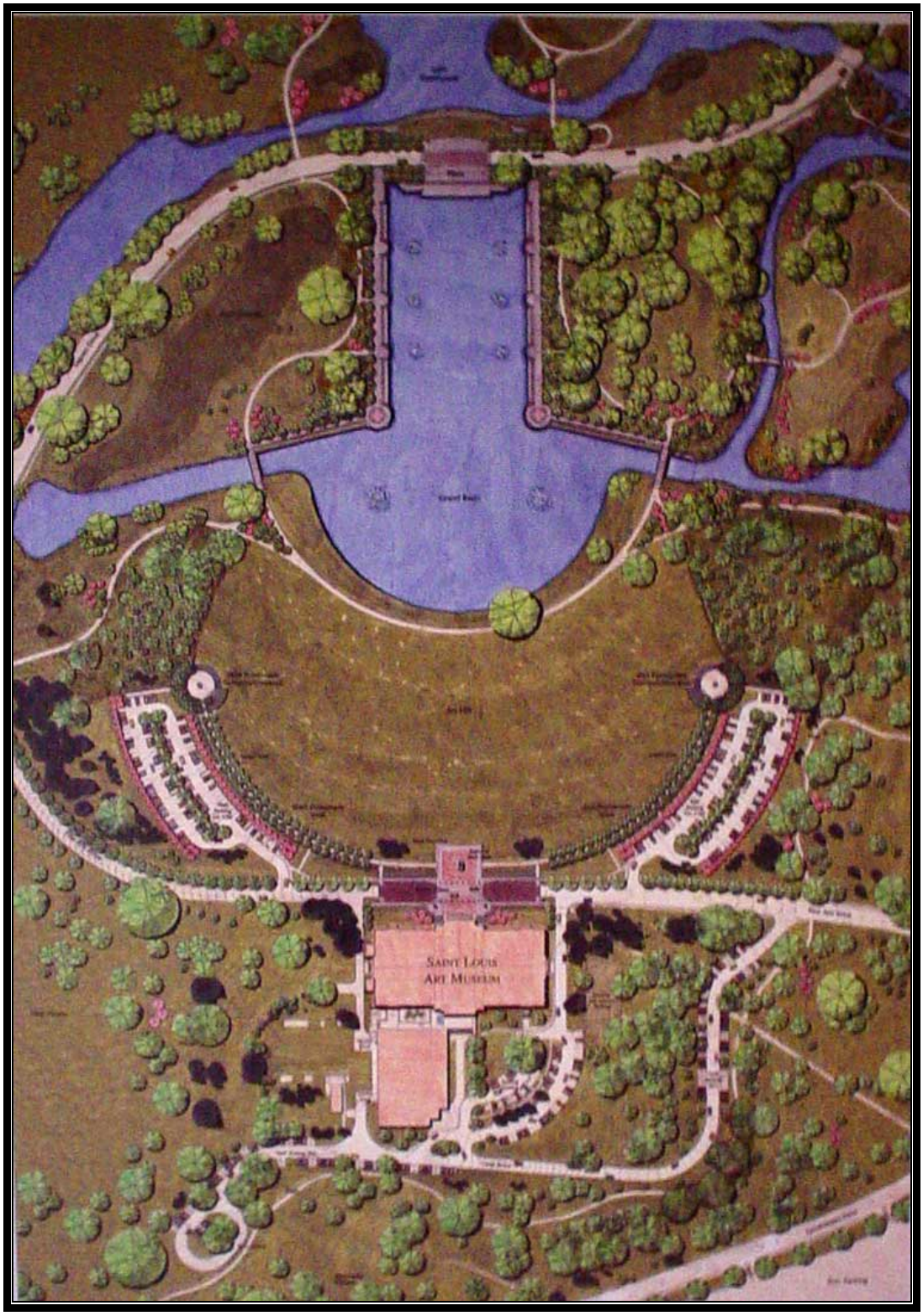

Şekil 1.14 Forest Park'ta yer alan Sanat Müzesi çevresi planı (Anonim 2006c)

Şekil 1.15 Forest Park'ta yer alan Sanat Müzesi çevresi (Anonim 2006c)

Parkın büyük bölümü boylu ibreli ve yapraklı ağaçlardan oluşmuş, içinde doğal yaşamı barındıran orman benzeri dokudadır. Bu doğal yaşam bölümünün yanı sıra, çok amaçlı yeşil alanlarda yer alan soliter, anıtsal ağaçlar da mevcuttur. Parkın tematik bitki alanlarında, mevsimlik çiçekli bitkiler ve renkli çalı grubu bitkiler sürekli olarak düzenlenmektedir. Bitki koleksiyonu açısından da zengin olan Forest Park'ta Jevel Box (Şekil 1.16) adı verilen serada pek çok egzotik bitki de St. Louis halkının seyrine sunulmaktadır (Anonim 2006c).

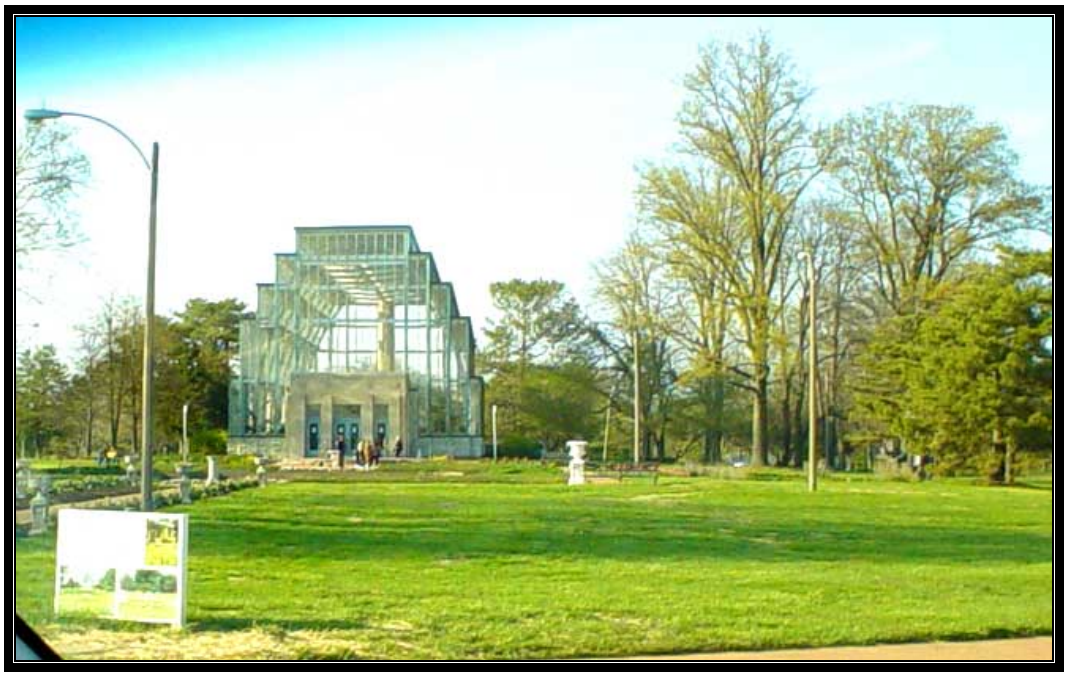

Şekil 1.16 Forest Park'ta yer alan Jevel Box serası (Kalaycı 2004)

Şekil 1.17 Forest Park'tan bir görüntü (Kalaycı 2004)

Şekil 1.18'de Forest Park içerisine yer alan hayvanat bahçesine ait uydu görüntüsü görülmektedir. Hayvanat bahçesi içerinde her bir hayvan grubu için kendi doğal yetişme ortamı yaratılarak bir yaşama alanı oluşturulmuştur (Şekil 1.19 ve Şekil 1.20). Ziyaretçiler, park içerisinde safari araçları ile dolaştırılmaktadır (Anonim 2006c).

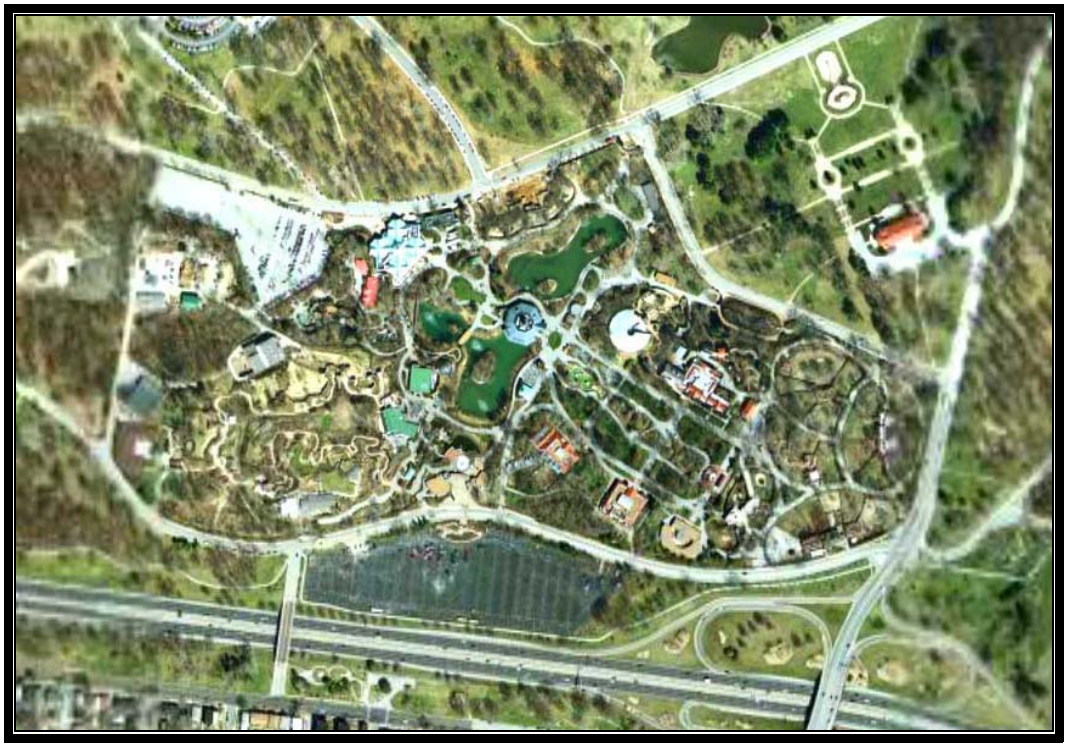

Şekil 1.18 Forest Park Hayvanat bahçesi uydu görüntüsü (Anonim 2006c)

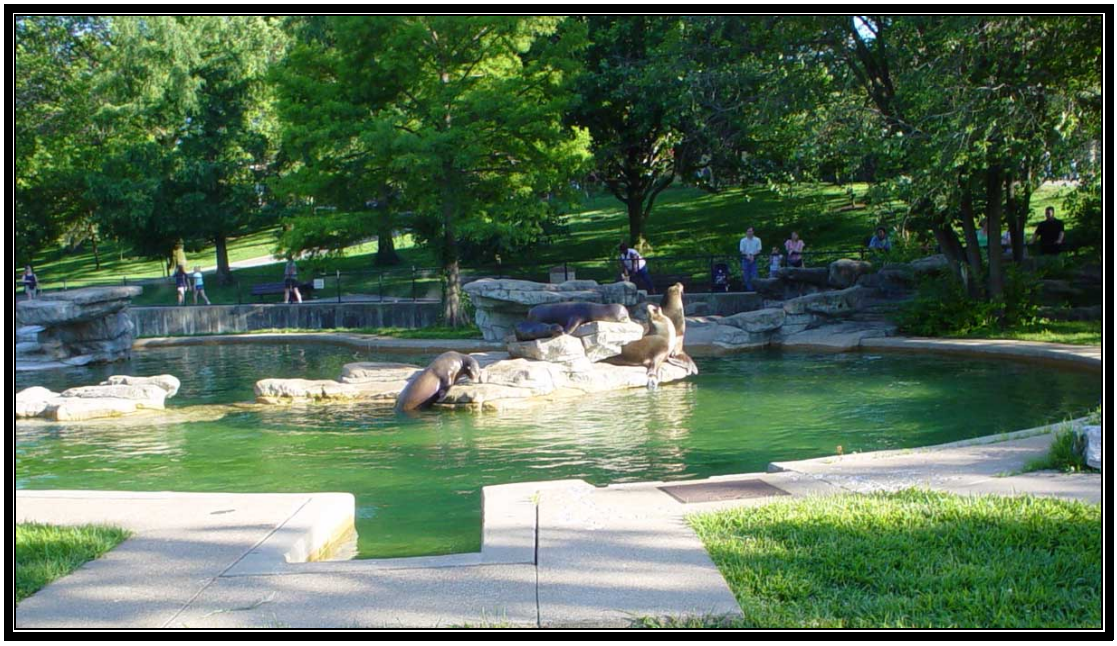

Şekil 1.19 Forest Park Hayvanat bahçesi (Kalaycı 2004)

Şekil 1.20 Forest Park hayvanat bahçesi ve ziyaretçileri (Kalaycı 2004)

1.4 Türkiye'deki Önemli Kent Parkları

Gençlik Parkı-Ankara

Yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin başkentinde örnek başkentlerde olduğu gibi kenti kent yapan, ona kimlik kazandıran, kentliye sosyal ve kültürel anlamda hizmet veren bir yeşil alanın oluşturulması kaçınılmazdır. Tarihte medeniyetlerin izlerini onların bıraktığı mimarî, sanatsal ve edebî eserlerden anlayabiliriz. Bunlar sadece ait oldukları dönemin ve yerin hikayesini değil, o ulus ve devletle birlikte rejimlerinin de tarih değerini en güzel şekilde anlatabilecek eserlerdir. Başkent Ankara'nın ilk büyük kent parkı olan Gençlik Parkı da bu bağlamda bize Atatürk Cumhuriyeti'nin manzarasını, rejimin ideolojisini ve toplumun ruhunu yansıtabilecek az sayıdaki eserlerden biridir (Uludağ 1998).

Gençlik Park'ı, Jansen'in müellifi olduğu ve 1932'de kesinleşmiş bulunan Ankara İmar Plânı'nda Cumhuriyetin kurucusu ve yöneticilerin isteği üzerine onun önerdiği büyük bir parktır. İlk tasarlandığında 260 da olarak planlanan bu park o günlerde nüfusu yalnızca 123.000 olan bir başkent için inanılması güç bir abidevi eserdir. 35 da olan havuz ise hem doğaya karşı bir meydan okuma, hem de Ankara'nın İstanbul ile karşılaştırıldığında "çöl" imajını yıkma amaçlıydı. Komşu ülkelerle kıyaslandığında, park ölçeği ve tasarım kararları bakımından benzersizdir (Sağdıç 1993).

Gençlik Parkı'nın başlangıçtaki plânlanma süreci Jansen'in 25 Eylül 1933 tarihinde Bayındırlık Bakanlığı'na davetiyle başlamış ve hazırlanan projenin 25 Mayıs 1935'de İmar Müdürlüğü'ne teslim edilmesiyle sona ermiştir. Tasarımda parkın ortasında büyüklüğü 35 da olan bir göl öngörülmektedir (Şekil 1.21, Şekil 1.22). Gölün suyu, Çubuk Barajı'ndan 400 mm'lik borularla getirilecek ve parkın opera tarafındaki girişinde yapılması planlanan yapay şelalelerden göle akacaktır. Şelalelerin en sonuncusu 4 m yüksekliğindeydi ve su, bu yükseklikten göle dökülürken altında da ziyaretçilerin oturarak gölü ve manzarayı seyretme imkanı bulacağı bir alan oluşturulmuştur. Gölün etrafındaki dinlenme yerleri ve yürüyüş yolu, tarihi kale manzarasının, parkın ve gölün etkileyici peyzajıyla birlikte algılanabildiği cazip mekanlardır. Gençlik Park'ı tüm yabancıların Cumhuriyet'in modern başkentiyle ilk tanıştığı, onları karşılayan, kentin

modern ve cazip atmosferini yansıtan bir yerde bulunuyordu (Baydar 1938).

Gençlik Parkı'nın yapılacağı 20.07.1935 tarihli Ulus Gazetesi'nde birinci sayfadan "Ankara en güzel Türk şehri oluyor" başlığıyla ilan edilmiştir. Ancak 1936'da parkın kaderi değişmiştir. Bayındırlık bakanlığı bütçeden 600 bin TL gibi büyük bir rakamı parkın inşaası için ayıracağını ancak uygulanacak projenin Jansen'in değil kendi bünyesinde çalışan şehirci ve peyzaj mimarı Theo Leveau 'nun projesi olmasını istemiştir. Bakanlar kurulu Leveau'nun paftalarını incelemiş ve 8 Şubat 1936'da yine Atatürk'ün başkanlığındaki bir bakanlar kurulu toplantısında bu projenin uygulanmasına karar verilmiştir (Çağlar 1986).

Gerçekte iki plan arasında kavramsal açıdan çok büyük farkların olduğunu söylemek yanlış olur, değişen sadece geometrik düzenlemeler ve gölün tasarımıdır. Leveau' nun planının tercih edilmesinin nedeni teknik ve ekonomik zorlukların bir nebze olsun bertaraf edilmesidir (Uludağ 1998).

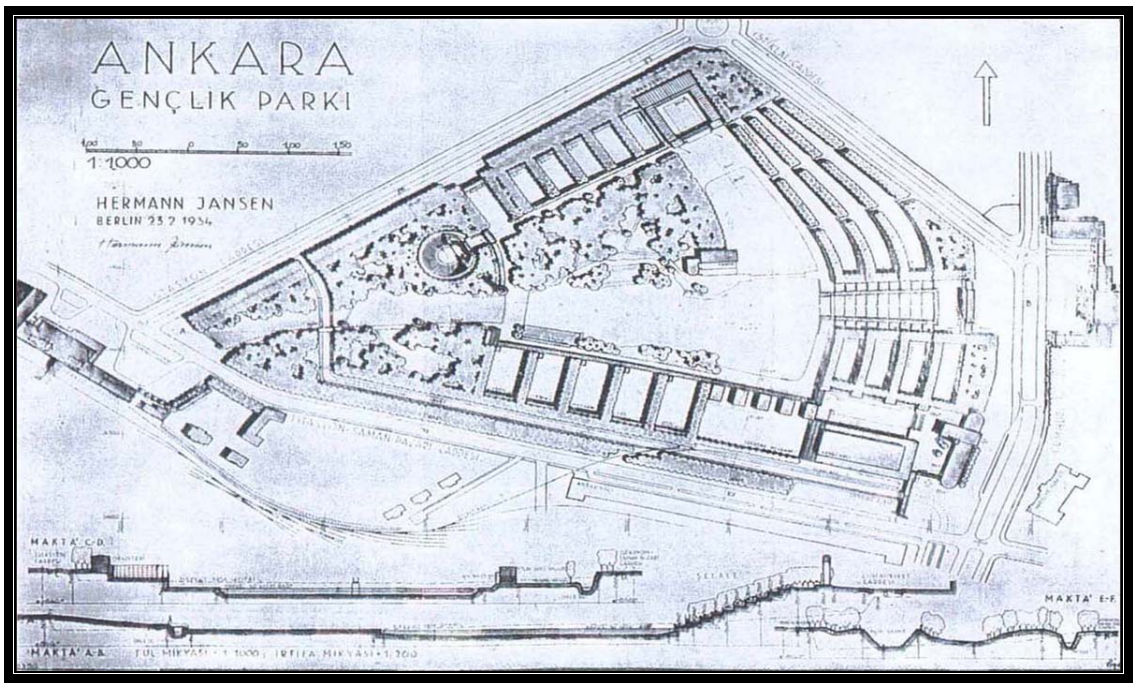

Şekil 1.21 Jansen tarafından yapılan Gençlik Parkı Plânı 1934 (Anonim 1937)

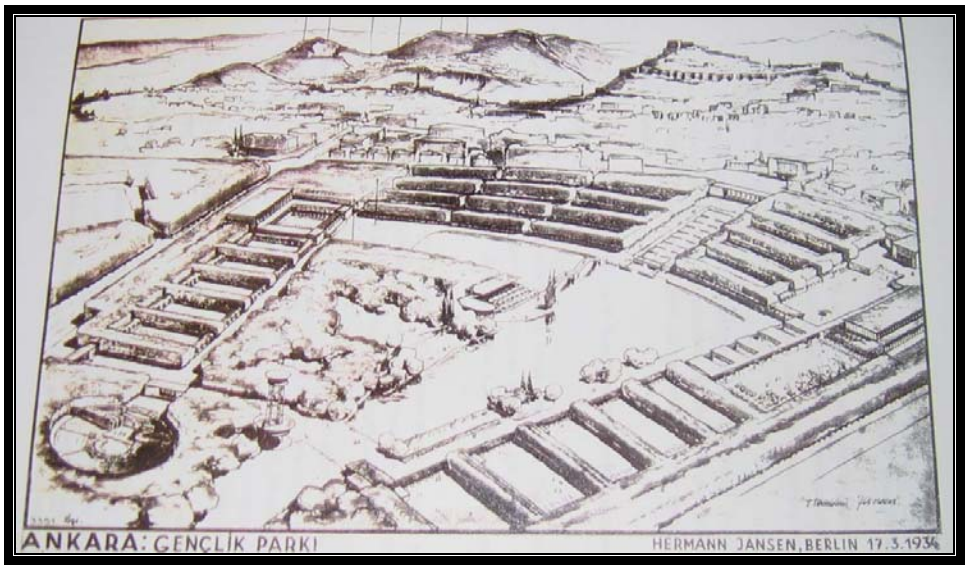

Şekil 1.22 Jansen'in Gençlik Parkı perspektif görünüşü 1934 (Anonim 1937)

Gençlik Parkı'nın yapımı yaşanan ekonomik sıkıntılardan dolayı oldukça yavaş ilerlemiş ve park, 19 Mayıs 1943'te törenle açılmıştır.

Park her mevsim kullanılan önemli bir rekreayon alanı, buluşma yeri, aktivite merkezi haline gelmiştir. Yazın Gençlik Parkı plajı açılıyor, yüzme, kürek çekme, yelken kullanma gibi su sporları yapılmaktaydı. Caz sevenler için müzikli eğlenceler düzenleniyordu. Kışın ise, parkın donan havuzu üzerinde gençler buz pateni yapmakta ve onları seyretmeye gelen büyük bir kalabalık da parkta dinlenmekteydi (Şekil 1.23) (Uludağ 1998).

1950'li yılların sonlarına doğru Gençlik Parkı projesinde yer almayan öğelerle dolma sürecine girmiştir. 1957 yılında istenmeyen bu yerleşmelere alternatif oluşturacak bir proje çalışması yapılmıştır. Fakat 1964'lere gelindiğinde aynı durum tekrarlanmıştır (Ateş 1985).

Şekil 1.24'de parkın havuzu ve Şekil 1.25'te parka ilişkin hava fotoğrafı ile havuz aktiviteleri görülmektedir.

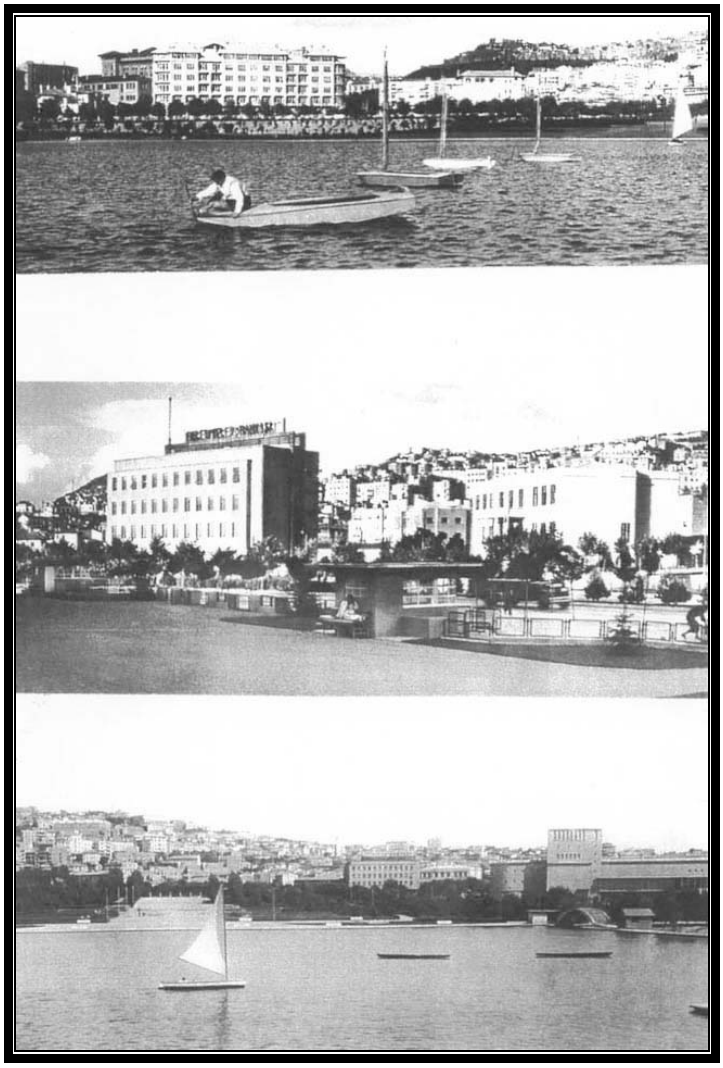

Şekil 1.23 Gençlik Parkı (Sağdıç 1993)

Şekil 1.24 Gençlik Parkı havuzu (Anonim 2006d)

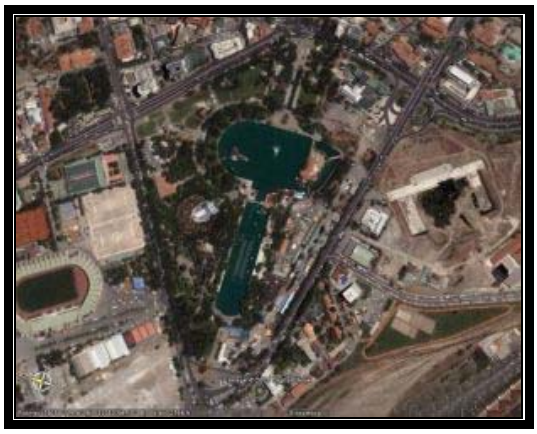

Şekil 1.25 Gençlik Parkı hava fotoğrafı ve havuz (Anonim 2006d)

Zamanla yerel yönetimlerin para kazanma kaygısıyla, Gençlik Parkı, tarihî kişiliğini koruyamamış ve plânsız, yozlaşmış dolayısıyla bozulma sürecine girmiştir. Günümüzde yaşanan bu tarz yönetim sıkıntılarından dolayı Ankara'nın sosyo- kültürel açıdan en alt tabakasına hizmet veren izbe bir park haline gelmiştir. Kullanılan donatıların büyük kısmı tahrip edilmiş, proje içerisinde yer almayan kullanımlarla park sıkıştırılmıştır. Bunların sonucunda ise; Cumhuriyetin ve Ankara'nın sembolü olan çok önemli bir değer kaybolma tehlikesi ile karşı karşıya kalmıştır.

Kültür Park- İzmir

Kurtuluş savaşından sonra, ülke ekonomisine ve gelişmesine büyük önem veren Atatürk 17 Şubat- 4 Mart 1923 tarihinde İzmir iktisat kongresini başlatmıştır. Kongreye ev sahipliğini yapan 4-5 bin kişiyi alabilecek büyüklükteki İzmirli iş adımına ait olan aynı binada ayrıca ülkede imal edilen her şeyin teşhirinin yapılacağı yerli malları sergisi açılmıştır. Böylece yurdun her tarafından gelen ziraat, sanayi, tüccar ve esnaf gruplarına ait kişilerin birbirlerini tanıyacak ve mallarını tanıtacakları bir organizasyon oluşturulmuştur. Daha sonraki yıllarda bu organizasyon çeşitli mekanlarda oluşturulmuş ve zamanla 9 Eylül panayırlarının yerinin dar ve yetersiz kalması, İzmir ve Türkiye için bir kazanç olacak daha geniş ve kapsamlı bir fuar ile ürünleri tanıtmak, bunları satmak, çocuklar ve yetişkinler için geniş yeşil alanlar, yazlık kışlık yüzme havuzları, paraşüt kulesi, tiyatro, sağlık müzesi gibi halkın kültürel ve sağlık ihtiyaçlarını da karşılamak, ayrıca güzel iklimi ve tarihi yerleri bol olan İzmir'i bir turist kenti olarak tanıtmak ihtiyacı ortaya çıkmıştır (Özgünel 2000).

Aynı dönemde Yeni Asır gazetesi muhabiri Suad Yurdkoru 1933'te gittiği Moskova'da gördüğü Kültürpark'ın bu organizasyon için uygun oluğunu düşünür ve yapılan çalışmalar sonunda 1 Ocak 1936'da Kültürpark'ın temeli atılmıştır. İnşaat alanı yaklaşık 360.000 m^2 lik bir alanı kaplamaktadır. Şekil 1.26 ve Şekil 1.27'de Kültürpark'ın plan ve görünüş çizimleri yer almaktadır.

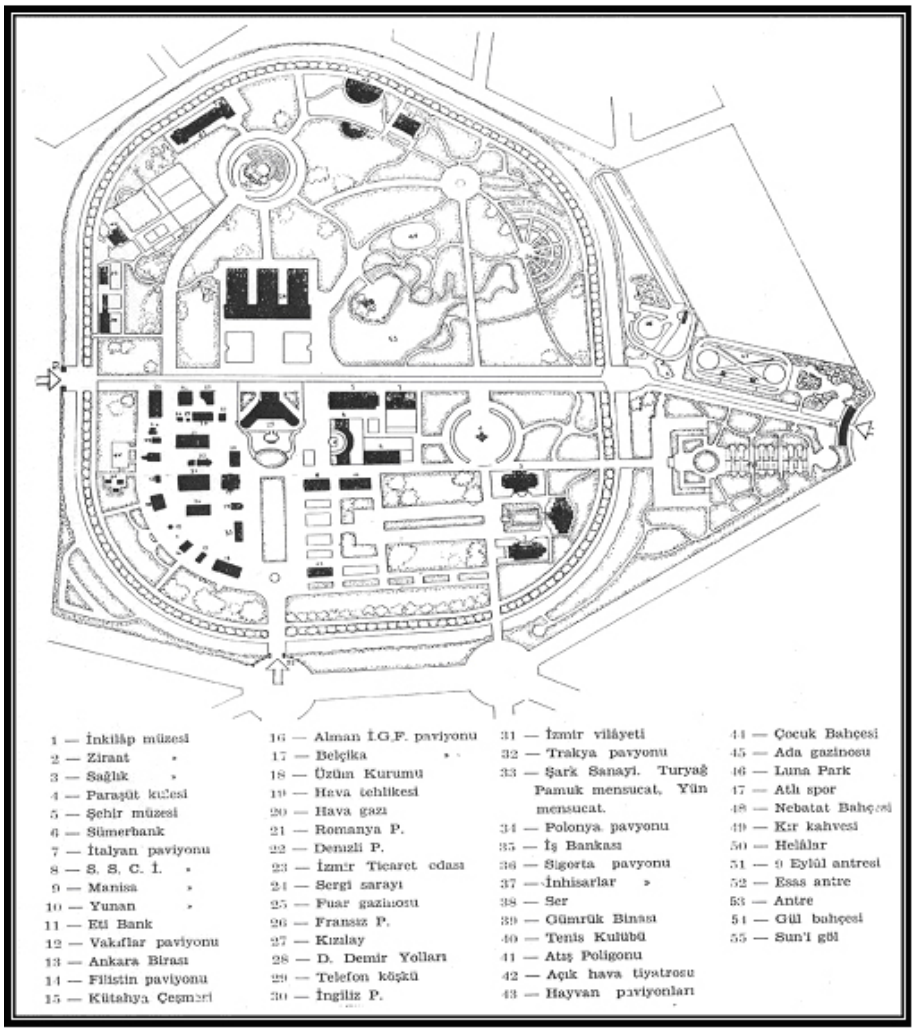

Şekil 1.26 İzmir Kültürpark Plânı-1939 (Anonim 1939)

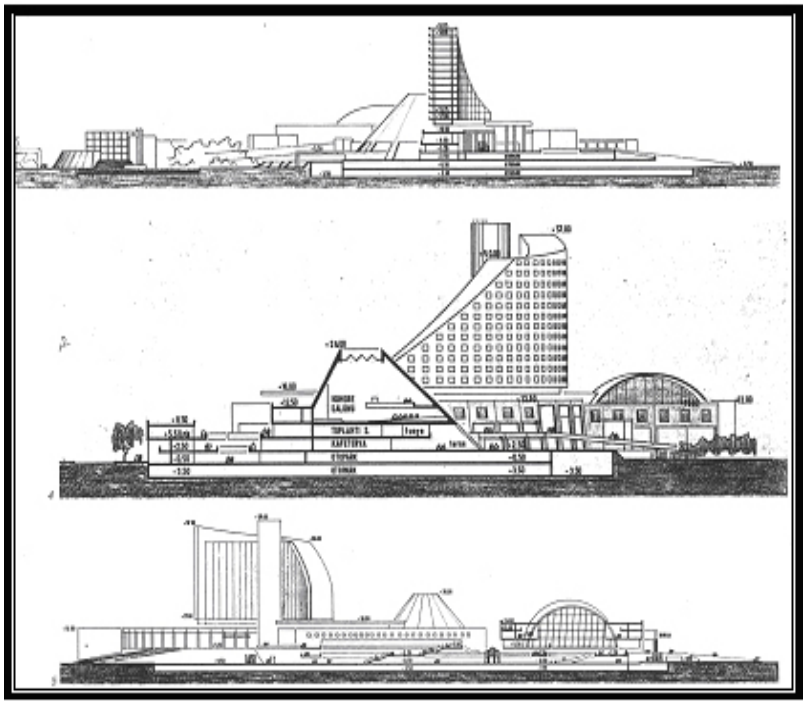

Şekil 1.27 İzmir Kültürpark Görünüş Çizimleri (Anonim 1939)

Parkın ana tasarım özelliği, dört ana kapı ve bunların devamında birer meydan oluşumudur. Araç ve yaya yolları birbirinde ayrı yapılacaktır. Parkın bitki seçiminde ise her bölümün kendine has bir bitki dokusu oluşturması tercih edilmiştir. Tasarıma ilişkin ana öğeler şöyle sıralanabilir: 145.000 kişilik bir meydan, bu meydanda yer alacak sahne, şehir stadyumu, açık tiyatro, sirk alanı, 1.000 kişilik, gösteri ve eğitim amaçlı iki meydan, açık yüzme havuzu ve gazino, çocuklar için tiyatro ve sinema alanı, çocuk bahçeleri, çeşitli büyüklüklerde süs havuzları ve etraflarında oturma alanları, tenis bahçesi ve paraşüt kulesi, Atatürk Köşkü, askeri müze, mevcut İzmir Müzesi için bir alan, sağlık merkezi, daimi bir sergi alanı, depolar ve idari bina (Tansu 1936).

İnşaat çalışmaları çok hızlı bir şekilde ilerlemiştir. 1 Eylül 1936'da Kültürpark'ın Lozan Kapısı'nın bulunduğu alanda 6. İzmir Enternasyonal Fuar'ı açılmıştır. Devamında çalışmalar daha da hızlanarak fuar için ayrılan 60.000 m^2'lik alanın yapımına geçilmiştir. 1939 yılında paraşüt kulesi, havuzlar, fuar için oluşturulan pavyon blokları, lunapark ve kır kahvesi, tiyatro, hayvanat bahçesi ve müze açılmıştır (Arkitekt 1939). Parkın çevre düzenlemesi de aynı yıl tamamlanmıştır. Alana 28.800 m^3 toprak getirilmiş, 20.338 ağaç ve 99.000 çiçek fidanı dikilmiştir. Şekil 1.28'de Kültürpark'ın hava görüntüsü ve Şekil 1.29'da Kültürpark'tan bir görünüş görülmektedir.

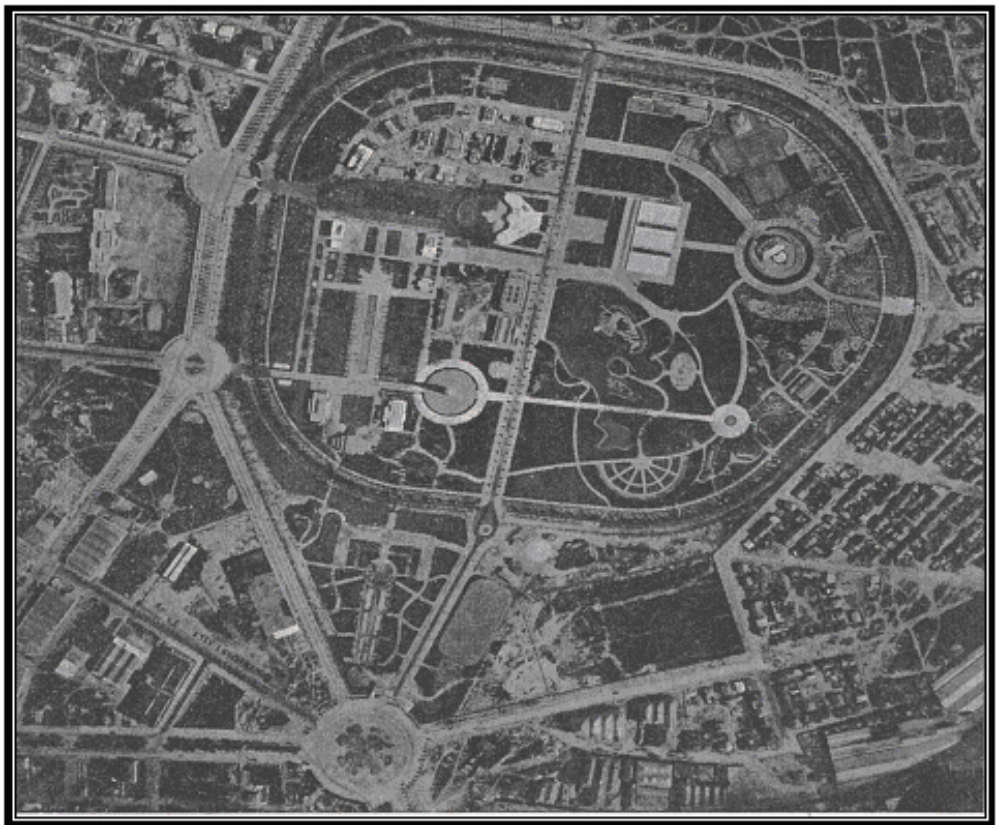

Şekil 1.28 İzmir Kültürpark hava fotoğrafı (Anonim 1944)

Şekil 1.29 İzmir Kültürpark'tan bir görünüş (Anonim 2006e)

Bundan sonraki yıllarda Kültürpark değişimlerine devam etmiştir. Yerel yönetimin sahiplenmesiyle düzenli olarak yenilenen ve zamana uyan bir alan olarak sahip olduğu tarihî özelliklerini koruyup, zamanın getirdiklerini de bünyesine katmıştır (Gündüz 2002).

Altınpark- Ankara

Cumhuriyet döneminin başlangıcında yapılan ilk planlama çalışmalarına göre, Ankara bir bahçe kenti olarak planlanmış yeşil alanlar bu anlayışı gerçekleştirecek temel sistemler biçiminde düşünülmüştür. 1940'lı yıllara kadar bu sisteme bağlı olarak gelişmesini sürdüren Ankara, daha sonraları özellikle 1950'li yıllardan sonra bu niteliğini yitirmeye başlamıştır. Nitekim, bu süreç içerisinde kentin yeşil alan dokusu bir yandan kişi başına düşen yeşil alan ölçüsü bakımından yetersizleşirken öte yandan kent içi yeşil alan dağılımında dengesizlikler ortaya çıkmıştır (Nasuh 1993).

Golf Kulübü'ne ait olan Altınpark'ın bulunduğu alanda 1946 yılında 18 delikli bir golf sahası ve hizmet binası yapılmıştır. Ankara'nın aşırı yoğunlaşan nüfusu için açık ve yeşil alan ihtiyacının artması sonucunda 1979 yılında belediyeye devredilmiştir (Öztan 1993). Altınpark konum olarak, Altındağ ilçesine bağlı, Aydınlıkevler ve Hasköy Mahalleleri arasında Ankara Çubuk asfaltının 5. km'sinde, yaklaşık 641 da genişliğinde bir arazidir.

Ankara Büyükşehir Belediyesi 1985 yılında Altınpark için bir mimari proje yarışması açmıştır. Yarışmayı Mimar Öner Tokcan ve ekibi kazanmıştır. Şekil 1.30'da Altınpark yarışma projesi görülmektedir (Oğuz 1998).

Proje için hazırlanan ihtiyaç programı belli yapıları öngörmektedir. Bunlar Belediye Sergi ve Satış Tesisleri (Şu anki fuar alanı), 23 Nisan Çocuk Kültür Merkezi, El Sanatları Merkezi, Spor Salonu, Kongre Merkezi ve oteldir. Ayrıca restoranlar, kahvehâneler ve lunapark istenmiştir.

Altınpark yarışma projesinde gözetilen ana ilkeler aşağıda belirtilmiştir:

- Yüksek yoğunlukta insan trafiği olan yapılar çevre yollarına yakın tesis edilmiştir.
- Giriş ve ana trafik aksları vadilerde düzenlenmiştir.
- Parkı geniş yüzeyli bir su öğesi ile zenginleştirmek amaçlanmıştır.

- Plânlama ana temasını arazinin topoğrafik özelliklerinden almaktadır. Alanda bulunan vadiler ortalarından birleştirilerek oluşturdukları çanak gölet şekline dönüştürülmüştür.

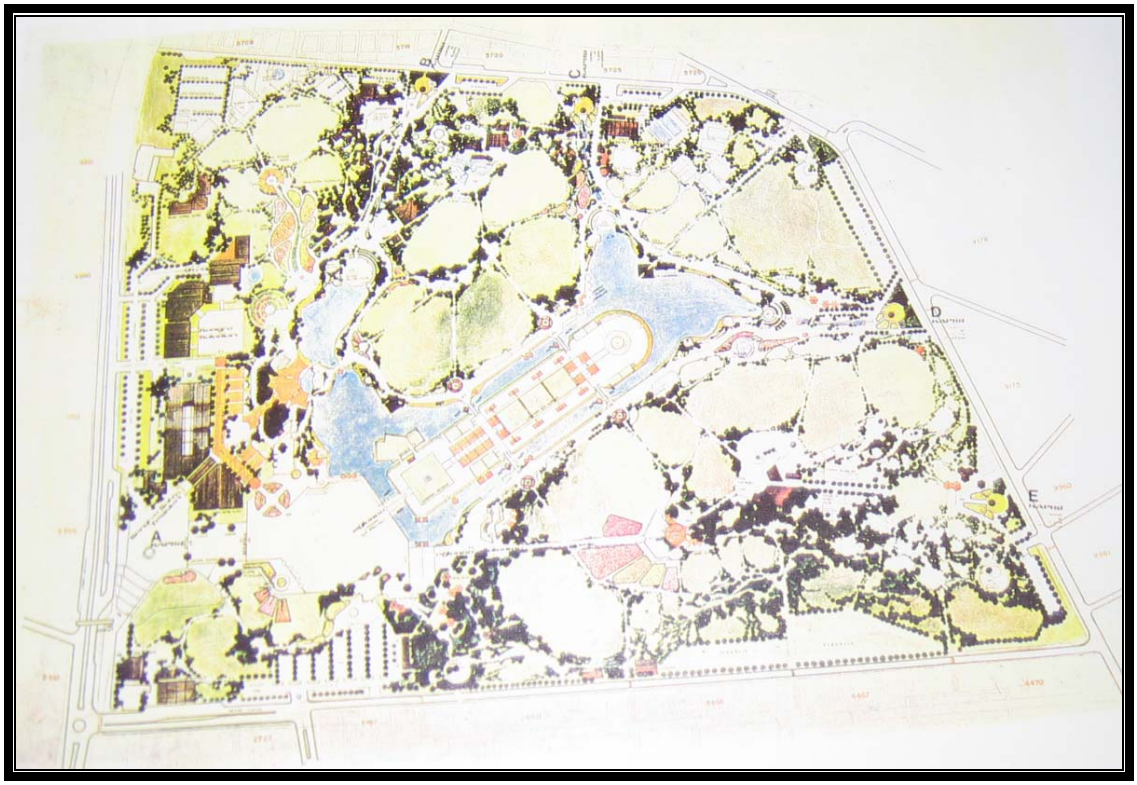

Şekil 1.30 Altınpark Yarışma Projesi (Anonim 1996)

Ana giriş İrfan Baştuğ Caddesi'nden, diğer girişlerde yan yollardan sağlanmıştır. Parkın toplam 5 girişi vardır. Bu girişlerden gelen yollar ortadaki su öğesinin çevresinde dolaşan yolla birleşmektedir (Tokcan 1993).

Altınparkta yer alan ana kullanımlar aşağıdaki gibidir:

- FUAR ALANI:

Bu tesis modern fuarcılığın gerektirdiği donanıma ve rahatlığa sahiptir. Parkın ana girişi ile doğrudan konumu belirlenmiş, depoları, servis yolu, katılımcı ve ziyaretçi otoparkları ile bağlantısı sağlanmıştır. 14.000 m^2 kapalı -25.000 m^2 açık sergileme alanları olan merkez birbirine bağlantılı iki bloktan oluşmuştur. Fuar Merkezi Altınparkın en büyük kapalı alanı olması ve B Blokta oluşturulan 1.500 kişi oturma

kapasiteli, sahneli salonu ile konferans ve konser gibi düzenlemelere de imkân vermektedir (Anonim 2006f).

- FEZA GÜRSEY BİLİM MERKEZİ:

Bilim merkezinde elektrik üretiminin ve tüketiminin günlük yaşama yansımasından, bilgisayar kullanımına, insan beyni ile diğer organları arasındaki ilişkiden yer çekimi, ağırlık merkezi ve uzay ile ilgili kurumlara kadar pek çok bilimsel ve teknolojik konuda ziyaretçilere deneyler yapma ve oyun oynayarak öğrenme imkânı sağlanmıştır.

- 23 NİSAN KÜLTÜR MERKEZİ:

Konumu, donanımı ve işletme hedefleri ile ülkemizin bu büyüklükteki ilk çocuk kültür merkezi olma özelliğini taşımaktadır. Merkezin eğitim ve kültür programı içinde satranç, gitar, org, çocuk korosu, resim, seramik, heykel, halk dansları, fotoğrafçılık, çocuk tiyatrosu, çocuk sineması ve çocuk kütüphanesi yer almaktadır (Anonim 2006f).

- ÇOCUKYUVASI:

Altınpark çocuk yuvası 3 -6 yaş arasındaki 90 çocuğa hizmet verecek kapasitededir. Ayrıca Altınpark'ın bütün ünitelerinden faydalanma imkânı bu yapıya ayrıca bir özellik kazandırmaktadır.

- SPOR MERKEZİ:

Basketbol, voleybol ve hentbol maçlarının oynanabileceği 1.000 kişilik oturma kapasiteli tribünü bulunan bir salondur. Salon içinde jimnastik, aerobik vb. çalışmalarında kullanılmak üzere bir yardımcı salon birde güç geliştirme merkezi vardır. Kapalı yüzme havuzu, 50 m uzunluğunda 9 kulvarı, atlama platformu, 1.000 kişilik izleme alanı bulunmaktadır. Ayrıca açık hava spor alanları da (tenis kortları, basketbol, voleybol, mini golf) Ankaralılara hizmet vermektedir. Ayrıca Altınpark' ta 5 gösteri amfisi 5.500 izleyici kapasitelidir. Her türlü yeme içme tesisleri, büfeler, havuzlu kafeterya, İtalyan Lokantası, Çin Lokantası, Türk Mutfağı, botanik bahçesi, kuş türleri sergisi, balıkçı koyu, parkta gezinti için akülü araç, çocuk bahçeleri, piknik masaları, çeşmeler, fidanlık, sera, revir ve itfaiye hizmetleri ile Ankaralıların hizmetine sunmuştur (Anonim 2006f). Çizelge 1.2'de Altınpark'ta yer alan birimler alanları ile birlikte verilmiştir

Su öğesi yaklaşık 32.000 m^2'lik bir alanı kaplamaktadır ve 3 noktada amfilerle bitmektedir. Hem kullanılabilir su kıyısını arttırmak, hem de kullanılacak su miktarını azalmak için gölün ortasında bir ada oluşturulmuştur. Restoran ve kafeteryalar su öğesi çevresinde oluşturulmuştur (Tokcan 1993).

Parkın çeşitli yerlerinde kıyı ve kır kahveleri, çayevi ve pastaneler, çardaklı oturma alanları, seyir terasları, kıyı pergolaları, gösteri amfileri planlanmıştır (Şekil 1.31-1.32). Parkın diğer önemli bir kesimi ise, Türk yaşamının geleneksel kullanımı, motifleri ve anlayışını yansıtacak olan Türk Meydanı, Türk Kahvesi, Türk Sokağı ve Türk Bahçesi dizisinden oluşan komplekstir. Bu kesim, geleneksel eyvan çeşme, havuz, çardak, demir parmaklık ve kapı, basamak, aydınlatma elemanı, oturma elemanları, yer döşemesi gibi mimari kullanımlar ile Türk sanatında yer almış bitki türleri, geleneksel çiçek parterleri ile sohbet, alışveriş, ikram sergi ve müzik gibi kullanımlar ve eylemler için düşünülmüştür (Perçin ve Tokçan 1991).

Çizelge 1.2 Altınpark'ta yer alan birimler ve alanları (Anonim 1996)

BİRİM	ALANI
Sert Zemin	205.175
Spor Alanı	7.000
Çocuk Oyun Alanı	1.600
Lunapark	7.000
Buz Pateni	350
Binalar	30.000
Göl Tiyatrosu	1.000
Park Yönetimi	625
Yeşil Alan	333.250
Havuz	42.000
Diğer Havuzlar	4.000
Otopark	10.000
TOPLAM m^2	642.000

Şekil 1.31 Altınpark (Orijinal 2006)

Şekil 1.32 Altınpark'taki havuz ve fıskiyelerden bir görüntü (Orijinal 2006)

Bu mimari kullanımların yanı sıra Altınpark alanının planlamasında, birinci derecede kent halkının yeşil alan gereksiniminin karşılanması amaçlanmıştır. Bundan yola çıkılarak, 641.000 m^2 toplam alanın 57.000 m^2'si yeni ve korunmuş eski yapılara, 584.000 m^2'si yeşil alanlara ayrılmıştır (Nasuh 1993).

Gezinti, dinlenme ve oturma olanakları daha çok gölet çevresinde oluşturularak (Şekil 1.33 ve Şekil 1.34), park imajının temeli olan sakin ortam yaratılmaya çalışılmıştır. Bitkisel dokuyu oluşturmada ise, Ankara'nın iklimi önemli bir yönlendirici olmuştur. Yaz aylarında gölgeli yollardan yürümeye olanak sağlayacak ağaçlandırmaya ağırlık verilirken, çim alanların az tutulmasına özen gösterilmiştir. Bitki kompozisyonu iki farklı kullanıştan oluşmuştur. Bunlardan birincisi, karaçam, ladin, meşe gibi ağaçlarla oluşturulan büyük bitki gruplarıdır. İkincisi ise soğanlı yumrulu bitkiler, Çin bahçesi, İtalyan bahçesi, gül bahçesi gibi özel bahçe tipleridir. Bir diğer özen gösterilen nokta park içinde yer alan yapılaşmanın bitki dokusu ile bütünleştirilmesidir.

Şekil 1.33 Havuzdan bir görünüş (Orijinal 2006)

Altınpark 1993 yılında, Mayıs ayında açılmıştır. Park her yaşta kullanıcıya dinlenme, eğlence ve kültürel olanaklar sunabilecek şekilde planlanmıştır. Projede olmasına karşın otel, kongre salonu ve lunapark yapılmamıştır. Parkta sık sık fuarlar düzenlenmekte ve yaz okulu uygulaması bulunmaktadır.

Parkta yer alan tüm birimlerin işletmesi, Altınpark İşletmeleri Limited Şirketi'nin (ANFA) sorumluluğu altındadır. ANFA 6 Haziran 1991'de kurulmuş Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin bir hizmet şirketidir. Park içindeki birimlerin işleyişini, kiralama, ortak işletme ya da tümüyle kendi işletme modelleri ile ANFA yürütmektedir (Oğuz 1998).

Şekil 1.34 Altınpark'tan bir görüntü (Orijinal 2006)

1.5 Kent Parklarında Rekreasyonel Su Kullanımı

Ekolojik zincirin vazgeçilmez halkası ve yaşamın en önemli kaynağı olan su, doğada sürekli bir devinim içindedir. Dünyanın en çok kullanılan doğal kaynaklarından biri olan suyun temel kullanım ilkesi; belirli bir amaca yönelik olarak, belirli bir yerde ve belli bir zaman periyodu boyunca yeterli miktar ve kalitede bulunmasıdır. Su, sürdürülebilir ekoloji düzenin içerisinde içme, kullanma, tarım, üretim, endüstri ve ticaret gibi birincil öncelikli amaçların yanında insanın yaşamsal gereksinimlerinde biri olan ruh ve beyinsel gereksinimlere hitap eden rekreasyon alanlarındaki gibi ikincil kullanımlara da hizmet verir.

Rekreasyonel alanda su, hem karasal hem de suya ve kıyıya dayalı aktiviteler için önemli bir öğedir. Örneğin akarsu, göl, gölet, ve baraj kıyıları, yürüme, bisiklet, su sporları, piknik vb. aktiviteler rekreatif yaşamın vazgeçilmez unsurlarıdır. Bu aktivitelere ilişkin olarak, günümüz insanının rekreasyon gereksinimlerinin karşılanmasında var olan su kaynakları ile ilgili plânlama ve yönetim çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

Rekreasyonel faaliyetlerin sayısındaki çokluğa karşın, günümüzde insanlar çoğunlukla suya dayalı rekreasyon faaliyetlerinden hoşlanmaktadır. Suya dayalı rekreasyon gereksinmesinin gittikçe artmakta olduğu kuşkusuzdur. Doğal olarak su yüzeyleri rekreasyon yönünden büyük avantaj sağlamaktadır (Tanrıvermiş 2000).

Rekreasyonel su kaynaklarının kullanımında bazı temel prensiplere dikkat etmek gerekir. Bu prensipler:

- Su kalitesi,
- Su seviyesindeki değişiklikler,
- Yüksek eğimli kıyıların rehabilitasyonu olarak sıralanabilir.

Bu prensiplerin her biri plân ve tasarım aşamasında araştırılarak, tüm mevcut özellik ve verilerin toplânması gerekmektedir. Bazen bir su kaynağı birçok faaliyetin gerçekleştirilebileceği kadar geniştir. Fakat bazı alanlar birden çok faaliyete izin vermeyebilir. Örnek vermek gerekirse; yüzme sporu ve bota binme sporu aynı yerde

yapılmamalıdır. Suyun rekreasyonel kullanımında kalite, görünüş ve bakım kolaylığı gibi çeşitli standartlar olmalıdır (Oruçkaptan 2002).

- Su kalitesi:

Halk sağlığı açısından yüzme sularının standartlarının kalitesi, içme suyunda kullanılan standartların aynı olmalıdır. Estetik açıdan, yüzme suları mümkün olduğunca berrak olmalıdır. Özellikle yoğun kullanılan yüzme havuzlarında bulanık sular boğulma ve diğer tehlikeleri arttırmaktadır. İçerisinde organik ve inorganik maddeler bulunmamalıdır (Örneğin; algler, yabani otlar, suyun biriktirdiği kum, çamur veya killer).

Yaban yaşamı varlığı ve görsel özellikler için ciddi bir kirlilik yaşanmayan her kalitedeki su uygundur. Değişik su kaynakları (kalite, derinlik ve form bakımından) çeşitli canlıların içinde barınabilmesi için uygundur.

- Su seviyesi:

Yüzmek için kullanımlarda, su sistemleri sıcak yaz aylarında su seviyesinin düşmemesini sağlayacak bir şekilde plânlanmalıdır veya su seviyesi düştüğü zaman su girişine izin vererek takviye edilmelidir.

Estetik nedenler için kullanılan su kaynaklarında yazın sıcaklık nedeni ile suyun sığlaşması beklenir. Bu sığlaşma nedeniyle kenarlardaki ve tabandaki çamurların görünmemesi için tabana uygun vejetasyon desteği (bataklık bitkileri vb.) verilmelidir.

- Kıyı kenar eğimleri:

Dalgaların hareketleri plajda su yüzeylerinin kenarlarını aşındıracağı için taş, beton, metal gibi materyallerle yoğun bir şekilde yerleştirilmiş setler yapılarak dalgakıranlar oluşturulmalıdır. Kıyı eğimi, tabanında bulunan toprak dokusunun çeşidine bağlıdır.

Örneğin; kaba kumlu tabanlarda kıyı eğimi yaklaşık olarak % 10 dur. Daha ince yapıdaki kumlu tabanlarda kıyı eğimi % 5 olur (Oruçkaptan 2002). Alternatif kıyı rehabilitasyonu; akıntıların birleşmesinde meydana gelen dalgaları kontrol etmek için taş, beton ve metal gibi malzeme tipleri kullanılarak setler oluşturulur.

Göl ve göletlerde;

- Suyun getirip biriktirdiği kum veya çamur gibi materyalleri uzaklaştırmak için uzun depolama süresinin oluşturulması,
- Algleri kontrol için kıyı alan kullanımı ve drenaj kontrolünün yapılması, virüs ve bakteri kontrolü için doğal biyotitler ve avcı hayvanlar vb. gibi doğal yöntemlerin kullanılması gereklidir (Oruçkaptan 2002).

Ankara ilindeki kültürel su yapılarını genel olarak göletler, barajlar ve yüzme havuzları olarak gruplândırmak mümkündür. Ankara'da DSİ Genel Müdürlüğü ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğünce işletilmekte olan göletler Çizelge 1.3'de verilmiştir.

Ankara, özellikle Başkent oluşundan bu yana su ve kitleli yeşil özlemi çeken bir kent olmuş bu nedenle fiziksel düzenlemelerde bu iki olgu ön plânda tutulmuştur. Örneğin Gençlik Parkı gibi Cumhuriyetin ilk dönemlerinde tesis edilen parklarla, Botanik Parkı, Abdi İpekçi Parkı, Seğmenler Parkı, Demetevler Parkı, Altınpark gibi değişik dönemlerde tesis edilen parklarda su önemli bir plân elemanı olarak kullanılmıştır. 1950'li yıllarda yapılan N. Yücel-R. Uybadin plânında da özellikle Mogan ve Eymir gölleri önemli birer unsur olarak geliştirilmeye çalışılmıştır. Günümüzdeki Ankara ise kısa bir zaman süreci içinde hızla büyüyen, doğal peyzajını yok eden görünüm içindedir. Ankara'da özellikle vadi tabanları ve bunların içinde yer alan akarsular katledilmiştir. Bir yandan suya olan özlem, öte yandan doğal su kaynaklarının yitirilişi bir çelişkidir. Ankara çevresinde bu süreç içinde değişik amaçlı su yüzeyleri tesis edilmişse de (baraj gölleri ve göletler gibi) bu alanlarda da su, aktif bir peyzaj ya da rekreasyon elemanı olarak değil, pasif, görsel yönü daha ağır olan bir eleman olarak yer almıştır. Tasarımcılar da, şu ya da bu şekilde suyu Ankara'da halen aynı amaçla tek yönlü kullandıklarından, Ankaralı su özlemini hala gideremeyiştir (Memlük 1995).

Ankara'da kent halkının suya duyduğu özlem ve yakın çevrede yararlanabilecekleri suya dayalı rekreasyon ve spor faaliyetlerini yapabilecekleri tesislerin az sayıda ve yetersiz olması, suya dayalı rekreasyonel alan oluşumlarını bir sistem içinde ve makro ölçekte plânlama çalışmalarının yapılmasını gerektirmektedir. Ankara gibi suya uzak olan kentlerimizde suya olan özlem, genellikle pasif su yüzeyleri oluşturularak giderilmektedir. Ancak kentte yaşayan insanların günlük koşuşturmalar nedeni ile

yorulan bedenlerini rahatlatmak için aktif su yüzeylerine, yeni su eğlence parklarına ihtiyaçları vardır (Oruçkaptan 2002).

Çizelge 1.3 Ankara'da bulunan DSİ Genel Müdürlüğü'ne ait göletler(Tanrıvermiş 2000)

İlçe	Gölet Adı	Amacı	Göl Hacmi (1000 m3)	Sulama Alanı (ha)
Ayaş	Çanıllı	Sulama	800	75
Çankaya	Çerkezhöyük	Hayvan Sulama	1	
Çankaya	Yağlıpınar	Sulama	300	50
Çubuk	Kızılca	Sulama	50	50
Çubuk	Kösrelik	Sulama	260	35
Çubuk	Kızık	Sulama	820	119
Kızılcahamam	Çeştepe	Sulama	427	143
Kızılcahamam	Üçbaş	Sulama	482	96
Kızılcahamam	Aşağı Karaören	Hayvan Sulama ve Sulama	234	42
Kızılcahamam	Iğdır	Hayvan Sulama	60	
Kızılcahamam	Kırköy	Sulama	320	130
Kızılcahamam	Karagüney	Hayvan Sulama ve Sulama	586	130
Polatlı	Karaahmetli	Sulama	330	41
Polatlı	Ilıca	Sulama	1760	173
Polatlı	Hacıhumuslu	Hayvan Sulama ve Sulama	170	19
Yenimahalle	Susuz	Gölet	dolmuştur	
Yenimahalle	Akçaören	Hayvan Sulama		750
Altındağ	Ulumbus	Hayvan Sulama	18	
Güdül	Çukurören	Hayvan Sulama		
Güdül	Boyalı	Hayvan Sulama		
Güdül	Ağabaş	Hayvan Sulama		
Sincan	Bucuk	Sulama	300	93
Kazan	Örencik	Sulama	240	28
Kızılcahamam	Aşağıhöyük	Sulama	217	40
Nallıhan	Çamalan	Sulama	1413	288
Nallıhan	Ozan	Sulama (inşaatı devam ediyor)	1075	118
Evren	Köprüderesi	Sulama (inşaatı devam ediyor)	1650	215

2. KAYNAK ÖZETLERİ

2.1 Çalışma Konusuna İlişkin Kaynaklar

Daha önce "Kent Parkları " konusuna ilişkin yapılmış çalışmalar, tarih sırasına göre aşağıda belirtilmiştir.

Doç. Dr. Nur Çağlar'ın 1986 yılında hazırlamış olduğu "1923-1943 Dönemi Ankara Kenti Açık ve Yeşil Alanları ve Bugünkü Durumları Üzerine Bir Araştırma" konulu yüksek lisans tezinde (Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı), Ankara iline ait açık ve yeşil alanlar tarihi oluşum ve gelişim süreci içerisinde incelenmiştir. Ayrıca Cumhuriyet dönemine ait park, bahçe, meydan ya da diğer kamusal alanların bugünkü durumları üzerinde durulmuştur.

Prof. Dr. Gönül Tankut'un 1987'de Siyasal Bilgiler Fakültesi, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı'nda "Bir Başkentin İmarı" isimli, doktora tezinde Ankara'nın başkent oluşundan sonraki geçirdiği imar süreci ayrıntılı olarak anlatılmıştır.

Prof. Dr. Yalçın Memlük tarafından 1989 tarihinde yapılan "Ankara Kenti AçıkYeşil Alanlarının ve Yapılaşma Düzeninin Tarihi Perspektif İçinde Değerlendirilmesi" (Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları: 1146 Bilimsel Araştırma ve İncelemeler: 633 Ankara) konulu araştırmada Ankara kentinin açık ve yeşil alanları üzerine tarihi bir değerlendirme yapılmış ve yapılaşma düzeni de kronolojik olarak incelenmiştir.

1993 yılında Dilek Nasuh tarafından hazırlanan "Kent Parklarının Nitelikleri ve Ankara Örneğinde İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezinde (Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı) kent parklarının tanımı, nitelikleri, planlama ilkeleri, ayrıntılı olarak incelenmiş, dünyadan önemli kent parkı örnekleri araştırılmıştır. Ayrıca Ankara'daki kent parkı örneklerine ilişkin tanım ve açıklamalara yer verilmiştir.

Dicle Oğuz tarafından 1998 yılında yapılan "Kent Parkı Kavramı Yönünden Ankara Kent Parklarının Kullanım Olgusu Üzerine Bir Araştırma" konulu doktora tezinde

(Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı) kent parklarının, dünyadaki gelişim süreci, planlama ilkeleri ve kullanım özellikleri araştırılmış, dünyadan ve Türkiye'den önemli kent parkları incelenmiştir. Araştırmada ayrıca kullanım özellikleri ve kullanıcı memnuniyetini belirlemek amacıyla anket çalışmaları yapılmıştır.

2002 yılında Nilüfer Gündüz tarafından yapılan yüksek lisans tezi (Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı) "Tarihsel Süreç İçerisinde Türkiye'de Kent Parklarının Oluşumu (Cumhuriyet Dönemi Kent Parkları)" çalışmasında Cumhuriyet'in kuruluşundan itibaren imar planlarının ve kent parklarının gelişme süreci ayrıntılarıyla anlatılmıştır. İncelen kentlere ilişkin imar planları ve o kentlerde yapılan parklara ilişkin bol miktarda çizim ve resme yer verilmiştir.

Ali Özkır'ın 2005 yılında sunmuş olduğu "Kent Parkları Kalite Kriterleri" konulu doktora seminerinde(Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı) kent parkları nitelik ve nicelik açısından incelenmiş ve kent parklarının yönetim modelleri üzerine açıklamalara yer verilmiştir.

"Cumhuriyet Sonrası Türkiye'de, Konut Mimarisinde Kullanıcı İstekleri ile Tasarım İlkelerinin Karşılaştırılması" isimli Gazi üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı'nda Engin Bilgiç tarafından 1998 yılında hazırlanmış yüksek lisans tezinde, konutların mimari özellikleri ile kullanıcıların bekledikleri ve yaptıkları değişiklikler Ankara'da seçilen coğrafi bölgelere göre incelenmiştir. Yapılan çalışma ile tasarımcı grupla kullanıcı kitlenin ortak-farklı görüş ve istekleri saptanmaya çalışılmıştır.

2.2 Çalışma Alanına İlişkin Kaynaklar

2000 yılında Ece Tanrıvermiş tarafından hazırlanan ve ismi "Ankara Koşullarında Suya Dayalı Rekreasyonel Spor Faaliyetleri Üzerine Bir Araştırma" olan doktora tezinde (Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı) Ankara'da bulunan su kıyıları ile suya dayalı sporlarının olabilirliği araştırılmıştır.

2002 yılında Ayşegül Oruçkaptan tarafından hazırlanmış doktora tezi olan "Ankara Susuz Göleti Çevresinde Bir Su Parkı Oluşturulabilirliği Üzerine Bir Araştırma" da ise (Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı) şu anda Göksu Parkı'nın bulunduğu Susuz Göleti çevresinde aktif olarak kullanılacak bir su parkı oluşturulabilmesi incelenmiştir. Susuz Göleti, Ankara iklim ve topoğrafyası ile su parkları planlama ve uygulama ilkeleri ayrıntılı olarak araştırılmıştır.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

Bu araştırma, Ankara ilinde 2003 yılında yapılmış ve bir kent parkı olarak kullanılan Göksu Parkı'nın kent parkları planlama ilkelerine göre irdelenmesi ve parkı kullanan kullanıcıların beklentilerinin saptanması amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın materyal ve araştırma yöntemi aşağıda verildiği gibidir.

3.1 Materyal

Bu araştırmanın temel materyalini Ankara Kenti içerisinde yer alan Göksu Parkı ve park kullanıcıları oluşturmaktadır. Araştırma alanına ilişkin olarak daha önce yapılmış çalışmalar, konuya ilişkin yerli ve yabancı literatür, haritalar, raporlar çalışmanın yardımcı materyalini oluşturmaktadır.

Göksu Parkı'nın tarihçesi, plan ve tasarımları ile ilgili bilgiler, konuyla ilgili basılı yayınların yanı sıra Ankara Büyükşehir Belediyesi ilgili birimlerinden sağlanan bilgilere dayalı olarak hazırlanmıştır. İnceleme alanına ilişkin 1/5000 ölçekli hava fotoğrafları ve planlarla birlikte 1/1000 ve 1/200 ölçekli park projelerinden, yerinde çekilen fotoğraflardan yararlanılmıştır.

Araştırmanın bir diğer önemli materyali de park kullanıcıları ile yapılan anket çalışmasıdır. Ayrıca anket formlarında yer verilemeyen bazı konular araştırma sırasında çalışma alanında yapılan etüd ve gözlemlere dayanılarak saptanmış ve kaydedilmiştir.

Araştırma için Bilkent Üniversitesi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ), Ankara Üniversitesi ve Tübitak kütüphaneleri, Yüksek Öğrenim Kurumu (YÖK) Bilgi işlem merkezlerinden elde edilen verilerden yararlanılmıştır.

Ayrıca, alanın yapısal ve bitkisel peyzaj uygulama projeleri üzerinde çalışılarak, parkın uygulama (Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma Daire Başkanlığı görevlileri) ve proje müellifi görevlileri ile karşılıklı görüşmeler yapılarak elde edilen bilgi ve belgeler materyal olarak değerlendirilmiştir.

3.2 Yöntem

Yapılan araştırmada aşağıdaki çalışma sırası izlenmiştir;

1. Kent parklarının önemi, işlevleri ve planlama ilkeleri ile tarihsel gelişimi ele alınmış, dünyadan Central Park, Hyde Park ve Forest Park ile ülkemizden Gençlik Parkı, Kültürpark ve Altınpark kent parkları için örnek olabileceği düşünülerek incelenmiştir.

2. Göksu Parkı'nın bulunduğu alanın Susuz Göleti olarak yapıldığı yıllardan itibaren günümüze kadar mülkiyet durumu, daha önceden yapılmış projeler ve sahip olduğu kaynak değerleri incelenmiştir.

3. 2003 yılında yapılmış, Göksu Parkı Proje ve Uygulama çalışmaları değerlendirilmiştir.

4. Göksu Parkı kullanıcıları ile anket çalışmaları yapılmıştır. Anket çalışması ile kullanıcı profili, kullanıcıların parktan hoşnut olma durumları, parkla ilgili beklentileri saptanmıştır.

5. Anket sonuçları ve birinci aşamada yapılan çalışmalar sonucu elde edilen veriler doğrultusunda Göksu Parkı değerlendirmesi yapılmıştır. Ayrıca kent parkları ile ilgili planlama ve yönetim özelliklerine ilişkin bilgiler verilmiştir.

3.2.1 Literatür çalışması

Araştırma yöntemi kapsamında ilk aşamada, kent parkı kavramı irdelenmiş, kent parklarının tarihi özgeçmişi, planlama ve tasarım anlayışları ile standartları, işlevleri ve kullanımı konusunda literatür çalışmaları yapılmıştır.

Daha sonraki aşamada, Ankara-Susuz Göleti'nin çevre değerlendirmesi, alanın konumu, mülkiyet durumu, göletin yapım süresi, araştırma alanının genel jeolojisi, toprak yapısı, vb. kaynak değerleri araştırılmıştır. Devamında daha önce yapılmış projeler ve uygulama çalışmalarına yer verilmiştir.

Ankara kent parkı olarak kullanılan Göksu Parkı'na ilişkin literatür çalışması, araştırma alanında yapılan etüd, gözlemler ve yetkililerle yapılan sözlü görüşmelerle desteklenmiştir.

3.2.2. Kullanıcı anketi

Göksu Parkı'nı kullanan kullanıcıların karakterlerini, kullanıcı olarak istek ve beklentilerini ve son zamanlarda yapılan bir kent parkı olarak Göksu Parkı'nın bu beklentilere cevap verebilme kapasitesini saptamak amacıyla anket çalışması yapılmıştır. Araştırma yapılan konu çerçevesinde Göksu Parkı yönetiminden alınan ziyaretçi sayısına %10' luk bir temsil yaratması açısından anket için örnek büyüklüğü 432 kişi olarak belirlenmiştir. (Hafta sonu 19.000, hafta içi 1.000 kişi ziyaretçi (Sözlü Görüşme, Park Müdürü Fatih Parlak, 22.03.2006).

- **Anket formu kapsamının belirlenmesi**

Anket formunun oluşturulmasında araştırma sonunda ulaşılmak istenen amaçlar göz önünde bulundurulmuştur. Konuya ilişkin, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) yetkilileri ile görüşmeler yapılmış ve alınan bilgiler çerçevesinde çalışmalara yön verilmiştir. Anketin 1-12. soruları doğrudan kullanıcılar ile ilişkili olarak oluşturulmuştur. Bu soruların amacı kullanıcı profilini (sosyo-kültürel durumlarını, ekonomik seviyelerini vb.) ortaya çıkarmaktır. Bir sonraki aşamada kullanıcıların Göksu Parkı'nı kullanma alışkanlıklarını belirlemeye yönelik (13-27) sorular yer almaktadır. Üçüncü kısımda ise kullanıcıların genel anlamda parktan hoşnut olma düzeyini belirleyecek sorulara yer verilmiştir. Hoşnut olma ile olumlu ve olumsuz öğeler ve olumsuzluğa karşı önlemler ve beklentiler saptanmaya çalışılmıştır. Son ve 4. kısımda ise kullanıcıların genel park kullanımına ilişkin davranışlarını belirlemek amacıyla yöneltilen sorular yer almaktadır.

- **Anketin uygulanması**

Anketin uygulamasına iki noktada aynı anda pilot uygulama ile başlanmıştır. Uygulama ve sorularla ilgili bir problem olmadığı görülerek araştırma alanının bütün bölgelerinde rastlantısal örnekleme yöntemi ile anket uygulanmıştır. Fakat araştırmanın hazırlanması aşamasında yer alan anket çalışmalarına kullanıcı katılımda son derece sıkıntı yaşanmıştır.

- **Verilerin Değerlendirilmesi**

Deneklere uygulanan anketlerden elde edilen verilerin değerlendirilmesinde TÜİK ile yapılan görüşmeler sonucunda SPSS paket programının kullanılmasına karar verilmiştir. Anket formlarından elde edilen veriler kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Veri analizleri değişkenlerin karşılaştırılmasını sağlayan çapraz tablolar ile yapılmıştır. Çapraz tablolarda kategorilerin birbirinden bağımsız olup olmadığının saptanmasında x^2 testi kullanılmıştır. Oranlara ilişkin hipotez kontrollerinde Z testi uygulanmıştır. Hata payı oranı 0,01 ve 0,05'e göre değerlendirmeler yapılmıştır.

- **Çizelgelerin okunması**

Anket sonuçları çizelgeler ve grafikler halinde verilmiştir. Grafikler sütunlar ve pasta grafikleri şeklide hazırlanmıştır. Ayrıca iki tip çizelge bulunmaktadır. I. tip çizelgeler bir soruya yalnızca tek yanıt verildiği durumlar için oluşturulmuştur. Bu çizelgelerde sayı ve yüzde sütunları yan yana verilmiştir. II. tip çizelgeler bir soruya birden fazla seçenek ile cevap verildiği durumlarda oluşturulmuştur. Bu çizelgelerdeki sütunların her biri tek bir soru gibi değerlendirilmelidir. Bu çizelgelerde sayı ve sütun yüzdesi alt alta verilmiştir.

4. GÖKSU PARKI'NIN ÖNCEKİ DURUMU ve MEVCUT KULLANIMI

4.1 Alanın Konumu

Susuz Gölet'i ya da diğer adı ile Göksu Parkı, Ankara-İstanbul karayolu üzerinde, Ankara'dan 20 km uzaklıktadır (Şekil 4.1). Karayolunun İstanbul yönünde yolun hemen 500 metre batısında (solunda) kuzey-güney istikametinde uzanmaktadır (Memlük 1995).

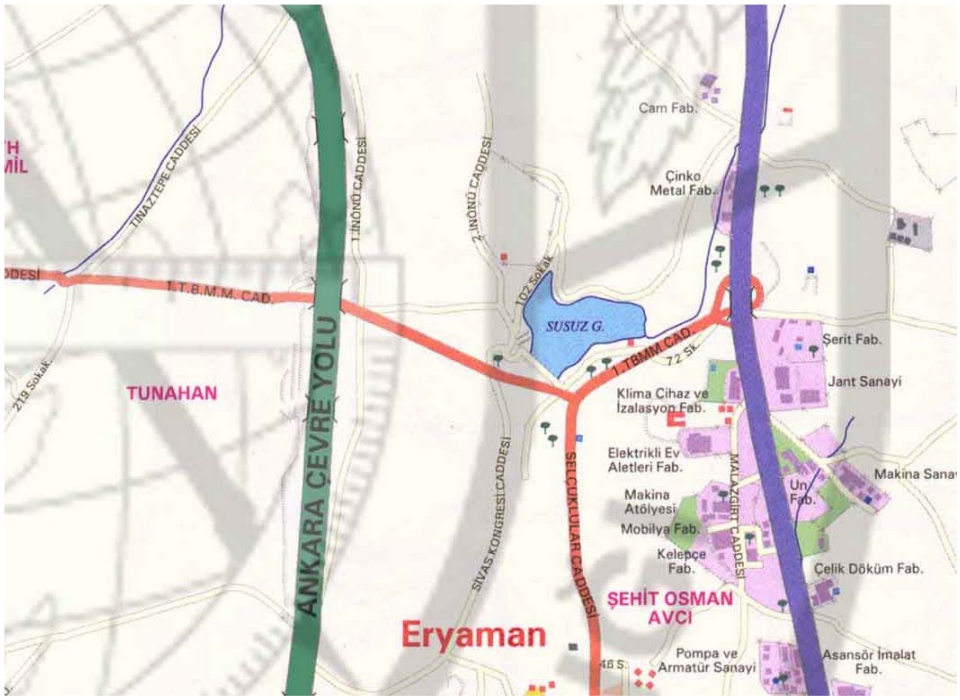

Şekil 4.1 Alanın Ankara içindeki konumu (Anonim 2005a)

4.2 Alanın Doğal Özelikleri -Kaynak Değerleri

Susuz Gölet'i Etimesgut Belediye'sinin sınırları içinde bulunmaktadır. Gölet 831.50 kotundadır. Yaz-kış su çekilmesi yönünden aşırı bir fark yoktur. Yağış durumu ve mevsim normalleri bunu daha çok etkilemektedir. Çekilme genellikle 1-1.5 m arasında değişmektedir. Göletin su hacmi yaklaşık 100.000 m^3'tür (Memlük 1995).

Göletin yapıldığı yöredeki ovasal düzlüğü kuzeyden güneye doğru Atca (Acıca) Deresi kateder. Civardan gelen ikinci dere yatağından gölete uzanır. Gölet, Acıca Deresinden gelen suyla beslenmektedir.Göletin derinliği 10 m olup rezervuar hacmi 925.000 m^3'tür.

Gölet dibinde biriken tortu ve çökeltiler ile dolu olması nedeni ile rezervuardan yılda ancak 500-600 bin metreküp su regüle edilmektedir (Memlük 1995).

Ova her iki taraf tedricen yükselen bir vadi olup, kotu (deniz seviyesinden yüksekliği) 800-850 m arasındadır. Ovanın uzunluğu 11-13 km ve genişliği 1-4 km arasında değişmektedir. Susuz Akpınar Göleti dolayları ve Susuz Köyü mevkiinde III. Zaman arazi hakim vaziyettedir. Alanın topraklarının tuzluluk ve alkaliliği yüksektir. Toprak kil tabakasından ötürü geçirgen olmadığından tuz fazlalığı önemli bir sorun oluşturmaktadır (Memlük 1995).

Alan genelde kuzeyden güneye doğru meyillidir. Çevredeki tepelerin ve dere yatağının verdiği şekillenme informal hareketli bir yapı sunar. Kenarlarında ufak girinti ve çıkıntılar haricinde gölet "KRET GÖLÜ" görünümündedir. Ovanın büyük bir kısmı yamaç arazilerden oluşur. Bu alanın meyili % 3-6 arasında değişmekte ise de genelini % 5 eğim oluşturur.

Acıca Deresi ovanın drenajını yapmakta ise de güneye doğru dere yatağındaki eğim, yetersizliği nedeni ile toprağın fiziki ve kimyevi yapısının müsait olmayışı taban sularının buralarda toplanmasına neden olmaktadır (Oruçkaptan 2002).

Gölet'in suyu bitki sulamaya elverişli olmadığından, sulamadan vazgeçilerek hayvan sulama şekline dönüşmüştür.

Susuz Gölet, ve yakın çevresi I. Mezotermal bölge içinde kalmaktadır. Bu nedenle kışları soğuk, yazları sıcak ve kurak geçen kara ikliminin etkisindedir. Yörede karakteristik step iklimi hakimdir. Alana ve yakın çevresine ilişkin sıcaklık ortalamaları şu şekildedir: En sıcak ay Temmuz'dur. En soğuk ay Ocak ayıdır. 349.2 mm yağış alan Susuz Akpınar Göleti ovasında karasal iklim hakimdir.

Çizelge 4.1'de Göksu Parkı ve yakın çevresinin meteorolojik gün verileri yer almaktadır.

Çizelge 4.1 Meteorolojik Günler (Anonim 2005b)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Bulutlu günler	13	14	17	18	22	19	14	11	13	17	16	12
Açık günler	3	2	4	4	6	9	16	19	15	11	6	3
Ort. Bulutlu	7	7	6	6	6	4	3	2	3	2	4	7
Kapalı günler	14	13	11	8	5	2	1	1	1	4	9	15

4.3 Alanın Önceki Kullanılış Biçimi

Susuz Göleti, taşkın önlemek amacıyla 1960 yılında DSİ tarafından yapılmaya başlanmış ve çalışmalar 1961 yılında bitirilmiştir (Memlük 1995).

DSİ tarafından 1972 yılında Susuz Göleti ve çevresi için bir rekreasyon projesi uygulaması düşünülmüştür (Şekil 4.2).

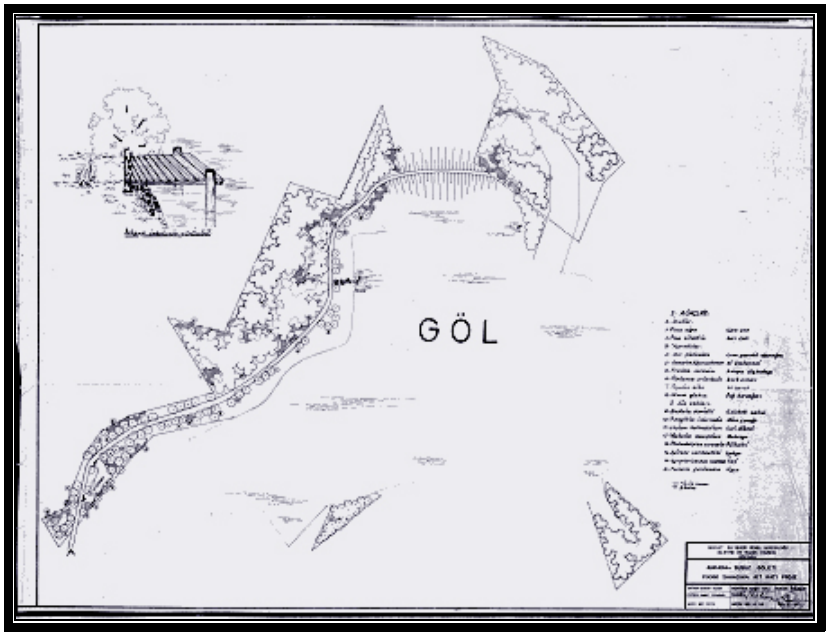

Şekil 4.2 DSİ tarafından 1972 yılında yapılmış proje (Anonim 1972)

1979 yılına kadar alanda hayvan otlatılması söz konusu olmuş, hayvan sulama ve tarım arazisi olarak kullanılmıştır. Hafta sonlarında da rekreasyon amaçlı kullanılmıştır. DSİ kamulaştırdığı alanda başlangıçta yoğun bir ağaçlandırma çalışması yapmışsa da bu çalışma başarılı olmamıştır (Memlük 1995).

1993-1994 yıllarında, Büyükşehir Belediye Başkanı Murat Karayalçın zamanında, Susuz Göleti ve çevresi İstanbul Kent Girişi Projesinin bir parçası olarak plânlanmıştır.

Ankara kent girişleri projesi kapsamında Eryaman Susuz Göleti civarındaki arazide yarışma ile elde edilen proje 130 ha büyüklüğündeki bir alanın sosyo-kültürel amaçlı olarak tasarlanması ve aynı zamanda kent girişinin tanımlanması amacını taşımaktadır. Proje 20.000 m^2 alana sahip ticaret merkezi, sosyo-kültürel alanlar, Susuz Göleti ve çevresi açık rekreasyon alanları, spor alanları, ve bir nirengi noktası olan 13 Ekim İstanbul Kent Kapısı'nı kapsamaktadır. Kent girişi 72 m yüksekliğinde çelik konstrüksiyonlu "Zaman Kulesi" ve 90x90 m ebadında "Köprü-meydan" dan oluşmaktadır (Şekil 4.3). Zaman Kulesi yüksek dayanımlı çelikle imal edilecek şekilde tasarlanmıştır. Tamamen cam ile kaplânan kulenin tabanı 36x8 m ebadındadır. Köprü-meydan yapısı son gerilmeli elemanlarla 75 m açıklıkla tasarlanmış bir yapıdır. Köprü-meydan 7 adet küçük yaya köprüsü ile yeşil tepe ve mineral tepeye bağlanmaktadır (Anonim 2005c).

Şekil 4.3 1993'de yapılmış projeden, 'Zaman Kulesi'ne ait bir görüntü (Anonim 2005c)

DSİ Genel Müdürlüğü'ne ait olan Susuz Göleti, ekonomik ömrünü tamamlayan ve dolan bir gölet olarak Etimesgut Belediyesi'ne devredilmiştir. 1998 yılına kadar alan kısmen tarım arazisi kısmen de kent halkının rekreatif ihtiyaçlarının karşılanmasında kullanılmıştır. Etimesgut Belediyesi ve Ankara Büyükşehir Belediyesi bu alanı, rekreasyonel kullanıma açmak için çevresi ile birlikte düzenlemiş ve 1998 yılında şu anki idari binanın bulunduğu alanın çevresinde servis hizmetleri (WC, çeşme vb.) oluşturularak halkın kullanımına açılmıştır.

Özellikle hafta sonlarında yoğun olarak kullanılan Susuz Göleti rekreasyon alanında suya girmek ve balık avlamak gibi suya dayalı rekreasyon faaliyetlerine izin verilmemiştir (Oruçkaptan 2002).

Çevresi tamamen yerleşim alanlarına dönüşerek imara açılmış ve gölet çevresindeki köylere ait tarım arazilerini de Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü kamulaştırarak toplu konuta açmıştır. Bu nedenle önceki yıllardaki hayvan sulamaya yönelik kullanım tamamı ile değişmiştir. Gölet'e 1.5 km mesafede Eryaman mevkii'inde toplu konut yapımı başlatılmış ve halen devam etmektedir. Başbakanlık Toplu Konut ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı'nın, toplu konut inşaatı için gerekli suyun Susuz Gölet'inden temini istenmiş ve 10 Ocak 1988 tarihinden itibaren inşaatlara su göletten sağlanmaya başlamıştır.

Göletin kıyısında sazlar (tuğlu sazlık, püsküllü sazlık, kandıra otu vb.) büyümüştür. Gölet dibinde biriken tortu ve çökeltiler nedeniyle gölet bataklıktır ve dibinde bol miktarda algler ve yosunlar yaşamaktadır (Oruçkaptan 2002).

Şekil 4.4-4.11'de 2001 ve 2002 yıllarında çekilmiş, Susuz Göleti eski kullanım alanları ile o zamanki durumunu gösteren resimler yer almaktadır.

Şekil 4.4 Susuz Göleti genel görünüş (Orijinal 2001)

Şekil 4.5 Gölet kıyısından teknelere ilişkin bir görünüş (Orijinal 2001)

Şekil 4.6 Gölet kıyısında piknik yapanlar (Orijinal 2001)

Şekil 4.7 Çocuk Oyun Alanı (Orijinal 2001)

Şekil 4.8 Gölet kenarından bir görüntü (Orijinal 2001)

Şekil 4.9 Gölet ve yakın çevresi (Orijinal 2002)

Şekil 4.10 Gölet kenarından bir görünüş (Orijinal 2001)

Şekil 4.11 Su tahliye kanalları (Orijinal 2001)

4.4 Göksu Parkı Projesinin ve Uygulamasının Değerlendirilmesi

Göksu Parkı, Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından, Susuz Göleti'nin bir takım kazı dolgu ve ilave istimlâk alanları ile genişletilmesi suretiyle 2003 yılında yapılmış ve toplam 550.000 m²'lik alan üzerine kurulmuş bir parktır (Anonim 2006g).

Göksu Parkı, Ankara'nın kısa süre içerisinde faaliyete geçirilen rekreasyon alanlarından biridir. Park, su ve yeşilin bir arada olduğu sosyal, kültürel ve sportif amaçlı kullanılacak bir çok alandan oluşmaktadır. Bunların başlıcaları; Yelken, Kaskatlı Ada Restoran, Tepe Restoran, Çay bahçeleri, Sinema salonu, Spor salonu, Çocuk oyun alanları, Otopark alanları, içerisinde 473 barbekünün bulunduğu 13.000 m^2 piknik alanı, Türkiye de ilk defa kurulan Dağ Kızağı, iskele boyu 1,6 km olan ahşap yürüme yolu, kuşbakışı seyir imkanı sağlayan deniz feneri yer almaktadır (Anonim 2006g).

Daha önceleri, sırasıyla DSİ, Etimesgut Belediyesi ve Büyükşehir Belediyesi tarafından rekreasyon alanı olarak plânlanan fakat uygulaması yapılamayan Susuz Göleti'nin, 2002 yılında hafta sonları yoğun olarak rekreasyon amaçlı kullanıldığı fark edildikten sonra, Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından bir park yapımı gündeme gelmiştir. Aynı yılın Kasım ayında Belediye Meclisinde rekreasyon alanı olarak düzenlenmesine karar alınmış ve proje çalışmaları başlatılmıştır.

Göksu Parkı'nın tüm projeleri Artı Mimarlık, (aşağıda yer alan ekip) tarafından Ocak-Mayıs 2003 tarihlerinde yapılmıştır.

Mimar :Hüseyin Bütüner, Hilmi Güner

Yardımcı mimarlar :Kevser Çakan, Can Gündüz, Filiz Özgür

Statik :Taylan Karabey, Ercan Akman Mühendislik

Peyzaj Mimarı :Tülin Munzur

Tasarım Özellikleri: Göksu Parkı'nın temel öğesinin su olmasından dolayı, kıyı düzenlemesi tasarımın ana kurgusunu oluşturmuştur. Su ile ilişkiler, kıyı gezi yolu, göl kafeler, balık tutma iskeleleri, fener, plaj, plaj voleybol alanları, ada, iskeleler tekne

barınağı, kıyı kafeleri gibi işlevler çevresinde plânlanmıştır. Bu düzenlemede doğal malzeme kullanımına özen gösterilmiş, kıyı yolu tamamen ahşap olarak tasarlanmış, diğer alanlarda ise çoğunlukla Ankara'nın yerel taşı andezit kullanılmıştır (Anonim 2005d).

Park yaşantısını canlandırmak için ayrıca, açık hava tiyatrosu, spor ve piknik alanları, sinema , eğlence çadırı, çocuk parkları, bio-küre, dağ kızağı, ada restoran, tepe restoran, yönetim gibi işlevlere de yer verilmiştir.

Arazinin oldukça zengin topoğrafyası, tepelik alanlar, vb. sayesinde alana yayılmış pek çok aktivite ve yapıların uzaktan algılanması mümkün olmuştur. Parkın tamamlanmış bir imaj kazanması, bitkilendirmede kullanılan büyük ağaçlar sayesinde sağlanmıştır. Tasarlanan yapıların mümkün olduğunca kalıcı bir ifadeye sahip olmalarının yanı sıra, mimarî dil açısından simgesel olmalarına çalışılmış; çoğunlukla, suya göndermeli imge (fener, yelken) ve renkler (beyaz) kullanılmıştır (Anonim 2005d).

Alanın tasarımında ayrıca benimsenen genel prensip belli aktiviteleri birbirinden koparmadan, birbirinden ayırmaya çalışmaktır. Örneğin açık spor alanları, sahalar, spor merkezi, koşu parkurları belli bir yerde bir arada konumlandırılmıştır. Parkın ana karakteri mimarî özelliklerin dominant olmasıdır (Hüseyin Bütüner, Proje Müellifi, Sözlü Görüşme).

Parka tasarımında yer alan diğer kullanımlar bu bölümün devamında resimleri ile beraber ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Değerlendirme: Proje müellifi ile yapılan görüşmelerde, projenin ana karakterinin bir peyzaj çalışması olmasından ziyade bir mimari çalışma olduğu vurgulanmıştır. İşveren olan Ankara Büyükşehir Belediyesi yetkilileri tarafından uygulama aşamasında değişiklikler yapıldığı, proje ve ekinde yer almayan aktivitelerin alana yerleştirildiği belirtilmiştir (örneğin piknik alanları, dağ kızağı). Bu durum aslında çok da yabancısı olmadığımız bir gerçeği ortaya koymaktadır. Yöneticiler kendi politik çıkarları nedeniyle her türlü plânı ve projeyi görmezden gelmektedirler.

- Park alanı içerisinde yapılan gözlemlerde görülmüştür ki parkın tasarım ilkeleri açısından önemli olan donatı seçimi, döşeme malzemesi vb. özellikler uygulama aşamasında alternatifleri ile değiştirilmiş ve projenin bütünlüğü bozulmuştur.

- Proje genelinde, insan-yeşil alan ve yapısal alan dengesi çok iyi sağlanamamıştır. Örneğin çok geniş yeşil alanlar olmasına rağmen sert zeminler ve binalar çok daha fazla algılanmaktadır.

Uygulama Çalışmaları: Parkın uygulama çalışmaları belediyenin şirketi olan Metropol İmar tarafından yapılmıştır. İnşaat çalışmaları Nisan-Ekim 2003 tarihleri arasında yapılmıştır. Alanda 2003 yılının Mart ayında kazı-dolgu çalışmaları başlamıştır. Uygulama çalışmaları hızla tamamlanarak 4 Temmuz 2003 tarihinde tamamlanmış ve Göksu Parkı kullanıma açılmıştır (Ankara Büyükşehir Belediyesi 2003).

DSİ tarafından taşkın önlemek amacıyla yapılan göletin derinliği 17 m iken erozyonla taşınan sedimenterlerle dolarak en derin yeri 5,5 m'ye inmiştir. Proje Uygulaması esnasında sazlıkların karayla bağlantısı kesilerek sazlıklarda yaşayan hayvanların korunmalı ortama alınması sağlanmıştır. Su kenarlarından 2-2,5 m kazı yapılarak su yüzeyinde % 15'lik artış sağlanmıştır. Su kenarlarında mekanik temizleme çalışması yapılmıştır.

Projenin alana uygulanabilmesi için topoğrafik çalışmalar yapılmıştır ve alanın her noktasından su yüzeyinin görülmesi sağlanmıştır. Göletin içindeki ada alandan 150,000 m^3 kazı yapılarak ayrılmıştır. Ada alana çelik konstrüksüyonlu bir köprü ile bağlanmıştır (Anonim 2006d).

Tüm alanın % 5'inden daha az bir kısmı sert zemin olarak yapılmıştır. Alanın çevresinden geçen servis yolunda asfalt kullanılmıştır. Otopark ve piknik alanında temizlenmesi kolay olduğundan beton malzeme tercih ediliştir. Eğimler uygun ölçülerde yapılarak engelliler için rahat ulaşılabilirlik sağlanmıştır. Göletin çevresindeki yürüyüş yolu ahşap malzeme kullanılarak yapılmıştır (Anonim 2003).

Toplam kullanım alanı olan 550.000 $m^{2'}$nin 141.000 $m^{2'}$si göletten oluşmaktadır. Gölet içinde gezi amaçlı "Mississipi Gemisi" ve kayıkların yanı sıra gölün doğal güzelliği olan ada ve sazlıklar, işletmelere ait 9 adet yüzer iskele bulunmaktadır (Anonim 2006g).

Değerlendirme: Uygulama çalışmaları son derece hızlı yapıldığından;

- Yaya ve araç yollarında çökmeler meydana gelmiştir. Bu alanların tamiri için tekrar para harcanmakta ve yeni açılan bir park olmasına rağmen inşaat çalışmalarının devam etmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Bu ise kullanıcıların parka geliş amaçlarına uymadığı için tercih edilmeyen bir durumdur.

- Park genelinde kullanılan döşeme, donatı ve ahşap malzemelerde ciddi bozulmalar meydana gelmiştir. Bunların bir kısmının imalat ve montaj aşamasındaki süre sıkıntısından kaynaklandığı görülmektedir.

Gölet suyunda kimyasal ve biyolojik arıtma yapılmadığından dolayı yoğun bir koku ve kirlilik oluşmuştur.

Piknik alanlarının birbirine gereğinden yakın ve sayıca çok olması park içerisinde özellikle hafta sonlarında yoğun ve rahatsız edici bir koku ve dumana neden olmakta, piknik aktivitesi dışında parka gelen kullanıcıları rahatsız etmektedir.

Bitkisel Özellikler: Park alanında 1998 yılında oluşturulmuş bitki dokusu korunmuştur. Yapılan toprak analizleri sonucunda toprak yapısının killi olduğu saptandığından dolayı alana başka bölgelerden toprak getirilmiştir. Alandaki ağaçların % 99'u sonradan dikilmiştir. Parkın toplam yeşil alanı 250.200 m^2 olup, bu alan üzerinde 94.191 adet ağaç, ağaççık ve çalı dikilmiştir. İbreli, yapraklı boylu ve ithâl ağaçlar, yetişmiş çalılar ve mevsimlikler kullanılmıştır (Anonim 2003). Çizelge 4.3'de Göksu Parkı'nda yer alan kullanım birimleri ve kapladıkları alanların tablosu görülmektedir.

Gölet şu anda Eryaman'daki yer altı sularından, Ankara Su ve Kanalizasyon İşleri Genel Müdürlüğü (ASKİ) tarafından terk edilen su depolarından ve Acıca Deresi'ndeki su kaynaklarından beslenmektedir. Amfi tiyatronun olduğu tarafta savak bulunmaktadır,

fazla gelen su, tahliye kanalları ile dereye akıtılarak gölet dışına gönderilmektedir (Anonim 2003).

Şekil 4.12'de Göksu Parkı Uygulama Projesi yer almaktadır.

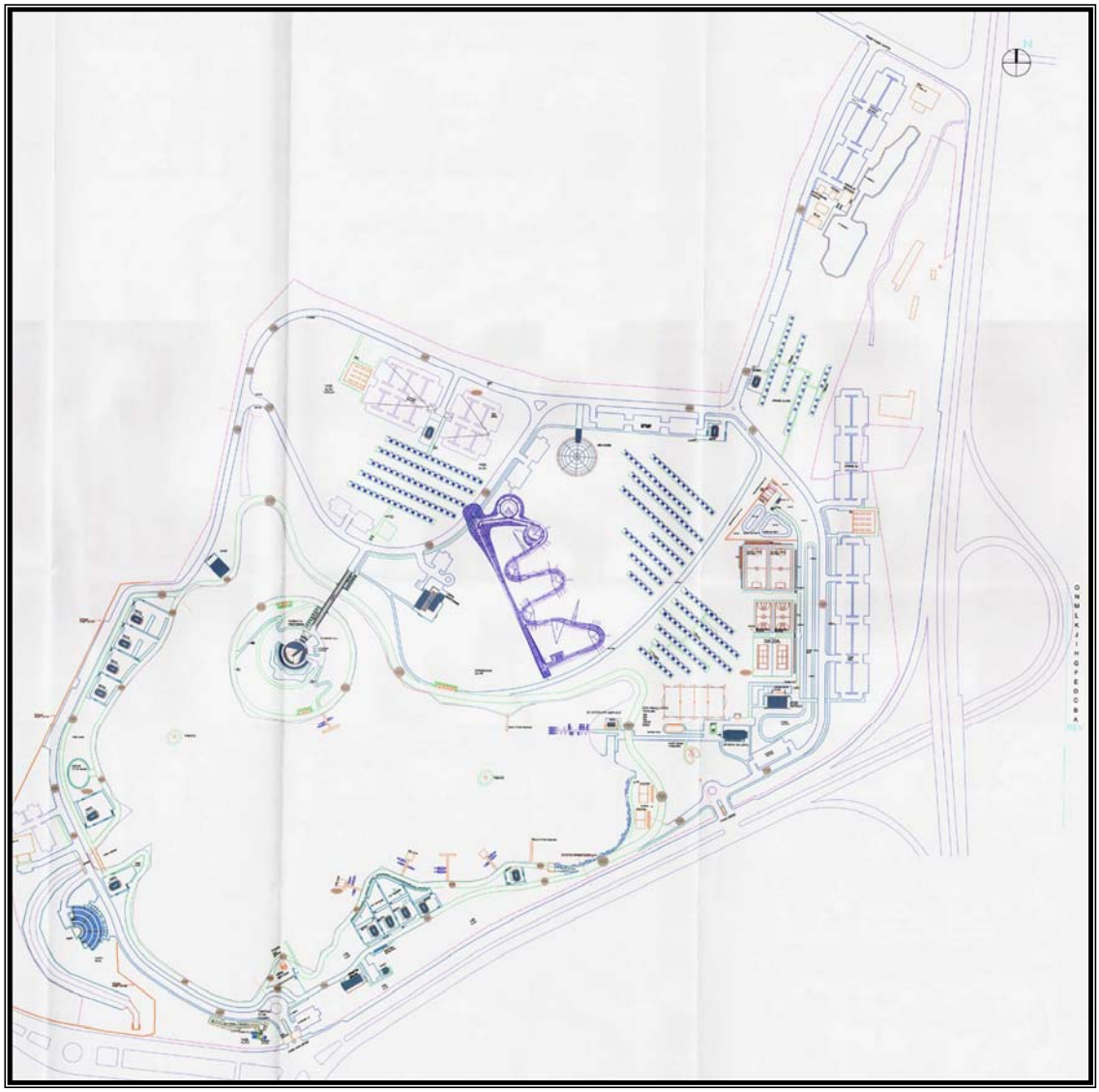

Şekil 4.12 Göksu Parkı Uygulama Projesi (Anonim 2003)

Çizelge 4.2 Göksu Parkı'nda bulunan birimler ve kapladıkları alanlar (Anonim 2003)

Yapısal Peyzaj Alanları	**m^2**	**Yapı Alanları**	**m^2**
Araç Yolları	26.000	Biyonik küre	1.265
Kıyı Yolları	17.050	Amfi Tiyatro (1000 kişi)	2.831
Yaya Yolları	8.800	Yönetim Binası	450
Otoparklar	23.850	Büfeler (14 Adet)	1120
Spor Alanları	5.050	Ada Restoran	1.000
Meydanlar	10.850	Yelken Teras Kafe	150
Çocuk Oyun Alanları	1.200	Fener Binası	120
Göl Kafeler	505	Genel WC Binası (2 Adet)	1000
İskeleler	905	Giriş Danışma Binası (3Adet)	16/48
Piknik Alanları	21.600	Sinema	450
Çay Bahçeleri Teras Alanları	1.680	Çok Amaçlı Alanlar	1.800
İstasyonlu Koşu Pisti	630	Sosyal Bina	288
Gokart Pisti	1.150	Çocuk Oyun Merkezi	700
Paten Pisti	240	Su Deposu (2 Adet)	550
Babykar Pisti	240	Park Onarım Binası	368,3
Minikar Pisti	260	Tepe Restoran	1.929
		Spor Merkezi Binası	500
Toplam	**120.010**	**Toplam**	**15.071**

Şekil 4.13'de Göksu Parkı'nın uygulama çalışmaları esnasındaki grayding çalışmaları ve Şekil 4.14'de Göksu Parkı genel görünümü görülmektedir.

Şekil 4.13 Göksu Parkı'nın uygulama çalışmaları sırasındaki hali (Anonim 2003)

Şekil 4.14 Göksu Parkı'ndan Genel Görünüm (Orijinal 2006)

- **Giriş ve Otoparklar**

Park alanının üç faklı yönden ulaşılmasını sağlayan üç ana girişi bulunmaktadır (Şekil 4.15). Bu girişlerde araçlar için uygulanan numaratör vardır ve parka araçla yapılan her giriş ücretlidir. Her girişin yanında ve parkın diğer kısımlarında toplam 2.500 adet otopark mevcuttur. Girişler, araç yolları ve otoparkların döşemesi asfalt kaplamadır (Anonim 2003).

Şekil 4.15 Göksu Parkı giriş noktası (Orijinal 2006)

- **Piknik Alanları**

Park alanı içerisinde toplam 13.000 m^2 piknik alanı yer almaktadır. Açık ve kapalı piknik alanları yaklaşık 800 ünitedir. Her iki piknik birimi için bir adet barbekü bulunmaktadır. Piknik alanlarının kapasitesi ortalama 3.000 kişidir. Malzeme olarak (Şekil 4.16) plastik, ahşap ve beton kullanılmıştır (Anonim 2006g).

Şekil 4.16 Açık ve kapalı piknik üniteleri ve barbekü (Orijinal 2006)

- **Biyonik Küre**

Park alanında küçük ölçekli bir biyosfer yaratmak amacıyla planlanan bir adet biyonik küre mevcuttur (Şekil 4.17). İçerisinde özel kuş türleri, su bitkileri, balıklar yetiştirilip sergilenecek şekilde tasarlamış, fakat tesis ve işletme maliyeti yüksek olduğu için tamamlanamamıştır (Anonim 2003).

Şekil 4.17 Biyonik küre (Orijinal 2006)

- Spor Alanları

Park alanında bulunan spor merkezinde basketbol, futbol, voleybol ve plaj voleybolu sahaları ile koşu yolları mevcuttur. Şekil 4.18'de spor alanları görülmektedir.

Şekil 4.18 Spor alanları (Anonim 2006d)

- **Eğlence Alanları**

Göksu Parkı'nda eğlence amaçlı dağ kızağı, gokart pisti ve akülü araba sahası mevcuttur. Parkta yer alan dağ kızağının mesafesi 700 m'dir ve Türkiye'nin ilk dağ kızağıdır (Şekil 4.19).

Şekil 4.19 Dağ kızağı ve Gokart pisti (Orijinal 2006)

- **Çocuk Oyun Alanları**

Parkın çeşitli noktalarında çocukların oynayacağı çocuk oyun alanları yapılmıştır. Oyuncakistan Türkiye'deki 10 büyük oyun grubundan birisidir (Anonim 2006h). Şekil 4.20'de çocuk oyun alanları yer almaktadır.

Şekil 4.20 Çocuk oyun alanları (Orijinal 2006)

- **Restoran ve Kafeteryalar**

Park içerisinde biri adada, biri göl üzerinde olmak üzere 3 adet restoran (Ada restoran, Tekne restoran ve Nihavent restoran) ve 7 adet kafeterya mevcuttur (Şekil 4.21). Bazı kafeteryaların gölün üzerinde bulunan yüzer iskele şeklinde oturma alanları da vardır (Anonim 2005e).

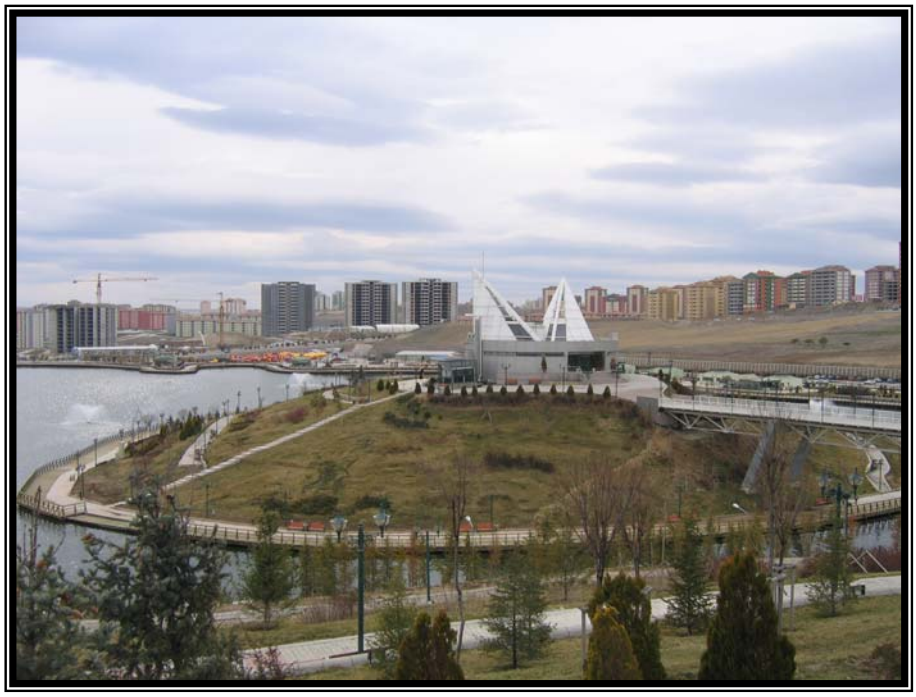

Şekil 4.21 Ada restoran ve kafeteryalardan bir görünüm (Orijinal 2006)

- **Seyir Kulesi ve Liman**

Göksu Parkı'na yüksek bir noktadan kuşbakışı bakabilmek amacıyla yapılmıştır (Şekil 4.22). Ayrıca kulenin projektörü geceleri karanlığı tarayarak fener etkisi yaratmaktadır. Limanda bulunan Tekne restoranda göl üzerinde yemek yiyebilmek mümkündür (Anonim 2005e).

Şekil 4.22 Seyir kulesi ve liman (Orijinal 2006)

- **Amfi tiyatro**

Park içerisinde Şekil 4.23'te görüldüğü gibi antik roma tarzında gösteri, konser amacıyla inşa edilen 1.000 kişi kapasiteli amfi tiyatro mevcuttur.

Şekil 4.23 Amfi tiyatro (Orijinal 2006)

- **Sahil ve Yürüme Yolu**

Tüm gölet kıyısı ahşap malzeme ile kaplanarak sahil boyunca yaya yolu yapılmıştır. Yaya yolu suya düşme tehlikesine karşı ahşap korkuluklarla sınırlandırılmıştır (Şekil 4.24). Yaya yolunun uzunluğu 1.600 m'dir (Anonim 2005e).

Şekil 4.24 Sahil ve ahşap yürüme yolu (Orijinal 2006)

- **Kıyı Dolguları, Yüzer İskeleler**

Yürüyüş yolu dahil tüm gölet kenarına moloz malzemeler doldurularak kıyı hatları ortaya çıkarılmış ve tüm kıyılar toprak alandan ayrılmıştır (Şekil 4.25). Göl üzerinde binilecek su bisikleti ve kayıklar ile gezinti yapılabilmektedir (Anonim 2005e).

Şekil 4.25 Kıyı dolgusu ve su bisikletinden bir görüntü (Orijinal 2006)

- **Köprü**

Park alanında kazı dolgu ile oluşturulan ada bağlantısı çelik konstrüksiyonlu bir köprü ile sağlanmaktadır. Şekil 4.26'da köprü görülmektedir.

Şekil 4.26 Ada restorana geçişi sağlayan köprü (Orijinal 2006)

- **Yeşil Alan**

Toplam yeşil alan 250.200 m2 olup, bu alan üzerinde 94.191 adet ağaç, ağaççık ve çalı dikilidir (Şekil 4.27). Toplam çim alan miktarı ise 195.700 m2'dir (Anonim 2006g). Çizelge 4.3'de Göksu Parkı'nda kullanılan bitki listesi yer almaktadır.

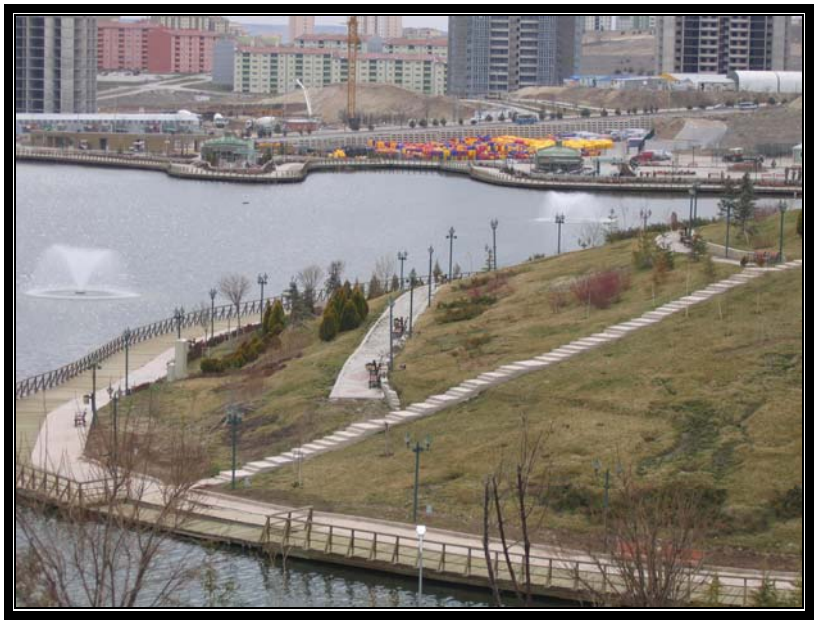

Şekil 4.27 Yeşil alanlar (Orijinal 2006)

Çizelge 4.3 Göksu Parkı'nda kullanılan bitkilerin listesi (Anonim 2003)

No	Bitkinin Bilimsel Adı	Bitkinin Türkçe Adı	Miktar (Adet)
	YAPRAKLI AĞAÇ		
1	*Acer negundo*	Ova Akçaağacı	591
2	*Acer negundo 'flamingo'*	Alacalı Ova Akçaağaç	165
3	*Acer pseudoplatanus*	Çınar Yapraklı Akçaağaç	783
4	*Aylanthus altissima*	Cennet Ağacı	28
5	*Salix babylonica*	Salkım Söğüt	91
6	*Salix caprea*	Keçi Söğüdü	152
7	*Platanus orientalis*	Çınar	510
8	*Betula alba*	Huş	537
9	*Cersis siliquastrum*	Erguvan	19
10	*Robinia pseudoaccacia*	Adi Akasya	406
11	*Robinia pseudaccacia 'umbraculifera'*	Top Akasya	735
12	*Catalpa bignonoides*	Katalpa	156
13	*Prunus ceracifera psi. 'Nigra'*	Süs Eriği	547
14	*Koelrouteria paniculata*	Güvey Kandili	57
15	*Fraxinus excelsior*	Diş Budak	128
16	*Tilia tomentosa*	Ihlamur	156
17	*Aesculus hyppocastanum*	At Kestanesi	64
18	*Salix matsudana*	Burgulu Söğüt	62
19	*Malus floribunda*	Süs Elması	161
20	*Juglans regia*	Ceviz	23
21	*Sophora japonica*	Zofora	15
22	*Eleagnus angustifolia*	İğde	30
		TOPLAM:	5.416
	HER DEM YEŞİL AĞAÇ		
1	*Picea pungens*	Ladin	332
2	*Picea pungens 'glauca'*	Mavi Ladin	75
3	*Cedrus deodora*	Himalaya Sediri	1.609
4	*Cedrus atlantica 'glauca pendula'*	Ters Mavi Atlas Sediri	33
5	*Cedrus atlantica 'glauca'*	Mavi Atlas Sediri	315
6	*Thuja compacta*	Top Mazı	1.000
7	*Thuja orientalıs 'pyramidalis aurea'*	Piramit Altuni Mazı	551
8	*Thuja orientalıs*	Doğu Mazısı	13
9	*Abies nordmanniana*	Göknar	309
10	*Cupressoecypaiıs lawsoniana v.*	Alacala Yalancı Servi	10
11	*Cupresus arizonica*	Arizona Servisi	450
12	*Pinus nigra*	Karaçam	434
13	*Juniperus virginiana 'skyrocket'*	Dik Ardıç	20
14	*Juniperus communis 'hibernica'*	Hibernika	41
		TOPLAM:	5.192
	YAPRAKLI ÇALI		
1	*Morus alba 'pendula'*	Ters Dut	46
2	*Hybiscus syriacus*	Ağaç Hatmi	36

Çizelge 4.3 Göksu Parkı'nda kullanılan bitkilerin listesi (devam)

3	*Tamarix tetrandra*	Ilgın	11
4	*Cornus alba sibirica*	Kızılcık	1.481
5	*Cotoneaster salicifolius*	Dağ Muşmulası	5.380
6	*Cotoneaster horizontalis*	Yayılıcı Dağ Muşmulası	98
7	*Viburnum opulus 'sterile'*	Kar Topu	752
8	*Sambucus nigra 'aurea'*	Alacalı Mürver	314
9	*Chanomeles japonica*	Japon Ayvası	455
10	*Ligustrum vulgare 'aurea'*	Alacalı Kurtbağrı	1.950
11	*Ligustrum vulgare*	Kurtbağrı	5.146
12	*Buddlea davidii*	Kelebek Çalısı	208
13	*Forshtyia intermedia*	Altın Çanak	1.760
14	*Yucca flamentosa*	Avize	121
15	*Syringa vulgaris*	Leylak	177
16	*Symphonıcarpus racemosus*	İnci Çalısı	200
17	*Spirea vanhoutteii*	Keçi Sakalı	1.213
18	*Berberıs thunbergii var atropurpurea*	Kırmızı Hanım Tuzluğu	12.176
19	*Lonicera tatarica*	Çalı Hanımeli	36
20	*Rosa sp.*	Gül	1.865
21	*Rosa sp.*	Baston Gül	32
22	*Rosa climbing*	Sarmaşık Gül	110
		TOPLAM:	**33.567**
	HER DEM YEŞİL ÇALI		
1	*Pyracantha coccinea*	Ateş Dikeni	6.216
2	*Pyracantha coccinea 'nana'*	Bodur Ateş Dikeni	18.112
3	*Juniperus sabina 'aurea'*	Sarı Alacalı Sabin Ardıcı	1.452
4	*Juniperus sabina*	Sabin Ardıcı	6.442
5	*Juniperus chin. 'pfitzeriana glauca'*	Mavi Çin Ardıcı	3.770
6	*Juniperus chin. 'pfitzeriana aurea'*	Sarı Çin Ardıcı	504
7	*Juniperus chinensis 'blue star'*	Ardıç	1.302
8	*Juniperus chinensis 'blue carpet'*	Ardıç	1.900
9	*Cotoneaster dammerii*	Dağ Muşmulası	5.845
10	*Cotoneaster mycrophylla*	Dağ Muşmulası	1.103
11	*Buxus sempervirens*	Şimşir	1.480
12	*Eounymus japonica*	Taflan	1.890
		TOPLAM:	**50.016**
	SARMAŞIK VE YER ÖRTÜCÜLER		
1	*Hedera helix*	Kaya Sarmaşığı	5.150
2	*Lonicera caprifolium*	Hanımeli	2.164
3	*Amphelopsis quenquefolia*	Amerikan Sarmaşığı	5.190
4	*Campsis radicans*	Acem Borusu	350
5	*Sedum sp.*	Dam Koruğu	10.000
6	*Cerastium tomentosa*	Fare Kulağı	10.000
		TOPLAM:	**32.854**

- **Parka ait diğer kullanımlar**

Park içerisinde ayrıca Şekil 4.28'de görüldüğü gibi bitki depolanmaktadır. Ayrıca bir mescit yer almaktadır. Şekil 4.29'da Yüzer kafeterya ve WC binası görülmektedir.

Şekil 4.28 Bitki depolama alanları ve Mescit (Orijinal 2006)

Şekil 4.29 Yüzer kafeterya ve WC binası (Orijinal 2006)

5. 5. ANKET SONUÇLARI

5.1 Göksu Parkı Kullanıcı Anketi Sonuçları

Anket çalışması inceleme alanı olan Eryaman Göksu Parkı'nda gerçekleştirilmiştir. Çalışmada örneklem büyüklüğü 432 olarak saptanmıştır. Kullanıcılara toplam 41 soru yöneltilmiştir. Sorular katılımcılara belli bir sıralama ile sorulmuştur. Anket sonuçları da bu sıralamaya göre verilmiştir. Çizelge ve tablolardaki sıralama ise anket formundaki yerleşime göre verilmiştir.

Park ziyaretçilerinin cinsiyete göre dağılımı

Ankete 210'u erkek 222'si kadın olmak üzere toplam 432 katılımcı katılmıştır. Şekil 5.1'de Göksu Park'ını ziyaret edenlerin cinsiyete göre dağılımları verilmiştir.

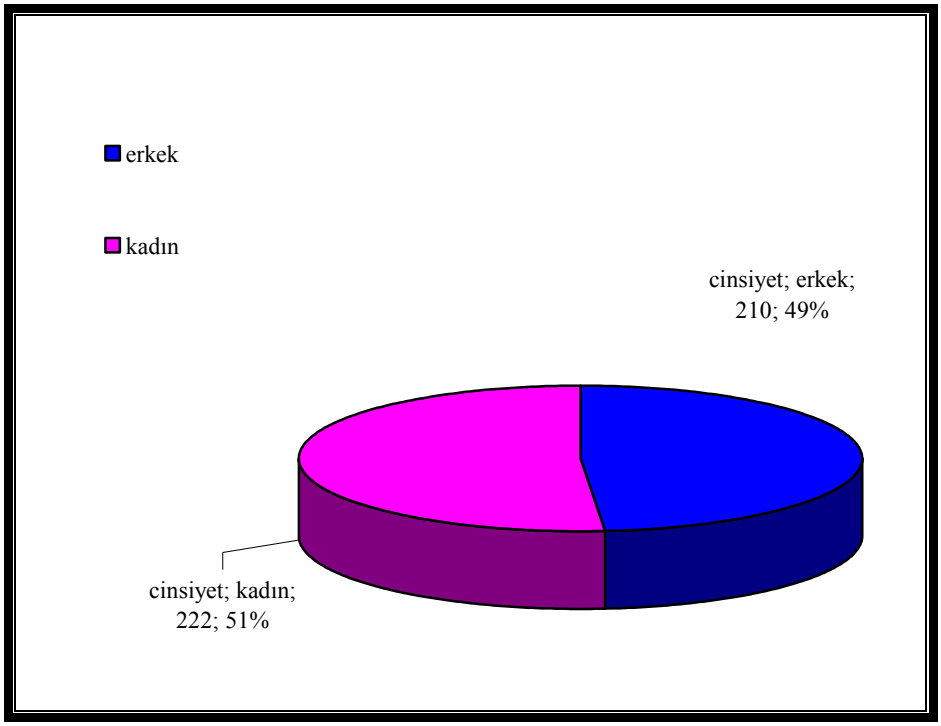

Şekil 5.1 Göksu Park'ını ziyaret edenlerin cinsiyete göre dağılımları

Parka gelen kullanıcıların % 51,4'ü kadın, % 48,6'sı erkektir. Yapılan anket sonucunda ve grafikten de anlaşıldığı gibi kadınlar, çok fazla fark olmamasına rağmen Göksu Parkı'na erkeklerden daha çok gitmektedirler.

Park kullanıcılarının yaş grupları

Park kullanıcılarının yaş grupları Şekil 5.2'de görülmektedir. Göksu Parkı kullanıcılarının oranı en yüksek olan yaş grubu % 17,36 oranla 21-25 yaş grubu oluşturmaktadır. Bunu daha sonra sırasıyla % 17,13 oranla 31-35 yaş grubu, % 16,4 oranla 26-30 yaş grubu, % 15,05 oranla 41-45 yaş grubu, % 11,34 oranla 36-40 yaş grubu, % 11,11 oranla 20 yaş altı, % 5,09 oranla 46-50 yaş grubu, % 3,47 oranla 56 yaş üstü ve % 3,01 oranla 51-55 yaş grubu izlemektedir.

Park kullanıcılarının eğitim durumları

Park kullanıcılarının eğitim durumu Şekil 5.3'de görülmektedir. Göksu Park kullanıcılarının büyük bölümünü lise ve dengi okul mezunları oluşturmaktadır. Lise ve dengi okul mezunu kullanıcılarının toplam kullanıcılar içindeki oranı % 35,19'dur. Bu değeri Üniversite mezunları (% 18,29), yüksekokul mezunları (% 13,66), orta okul mezunları (% 15,05) ve ilkokul mezunları (% 9,95) izlemektedir.

Park kullanıcılarının medeni durumları

Göksu Parkı'na gelen kullanıcıların medeni durumları Şekil 5.4'de görülmektedir. Göksu Parkı kullanıcılarının % 32,6'sının bekâr % 63,7'sinin evli olduğu görülmektedir. Kullanıcılar arasında evlilerin oranı bekârların oranından daha yüksektir. Buna göre evli kullanıcılar Göksu Parkı'nı daha fazla tercih etmektedirler.

Park kullanıcılarının çocuk sahibi olma durumları

Şekil 5.5'de Göksu Parkı'na gelen çocuklu ve çocuksuz kullanıcı oranları verilmiştir. Göksu Parkı'nı ziyaret eden çocuklu kullanıcıların oranı çocuksuz kullanıcıların oranından daha yüksektir. Buna göre Göksu Parkı'nı çocuklu kullanıcılar daha çok tercih etmektedir. Şekil 5.5'e göre, evli kullanıcıların % 57,64'ünü çocuklu kullanıcılar oluşturmaktadır.

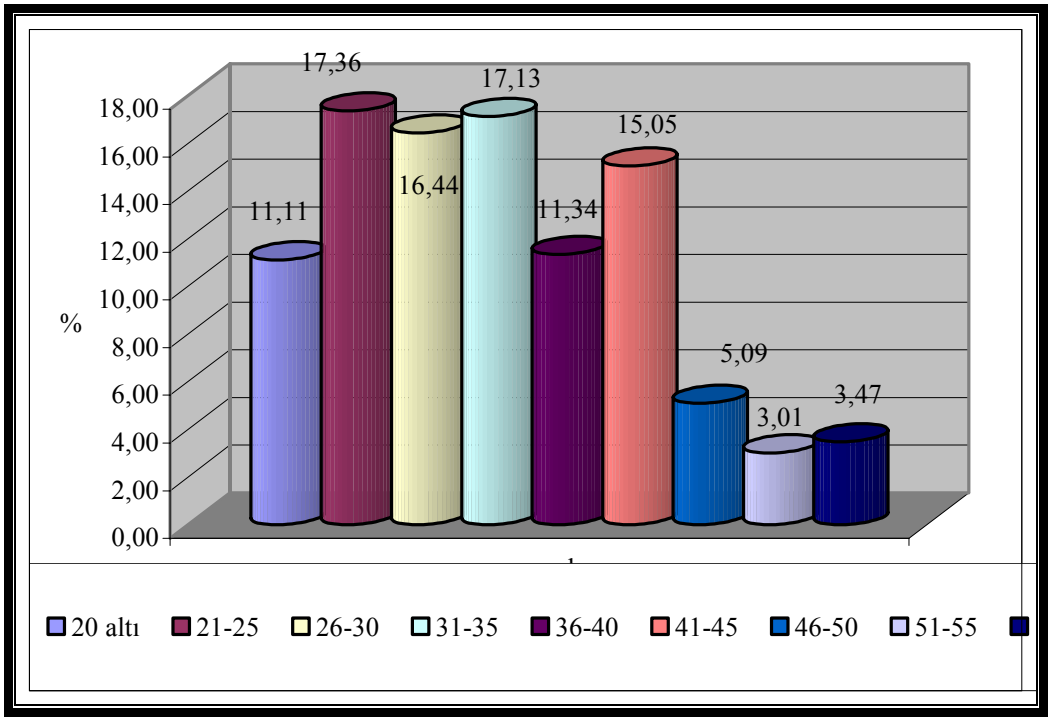

Şekil 5.2 Park kullanıcılarının yaş gruplarına göre dağılımları

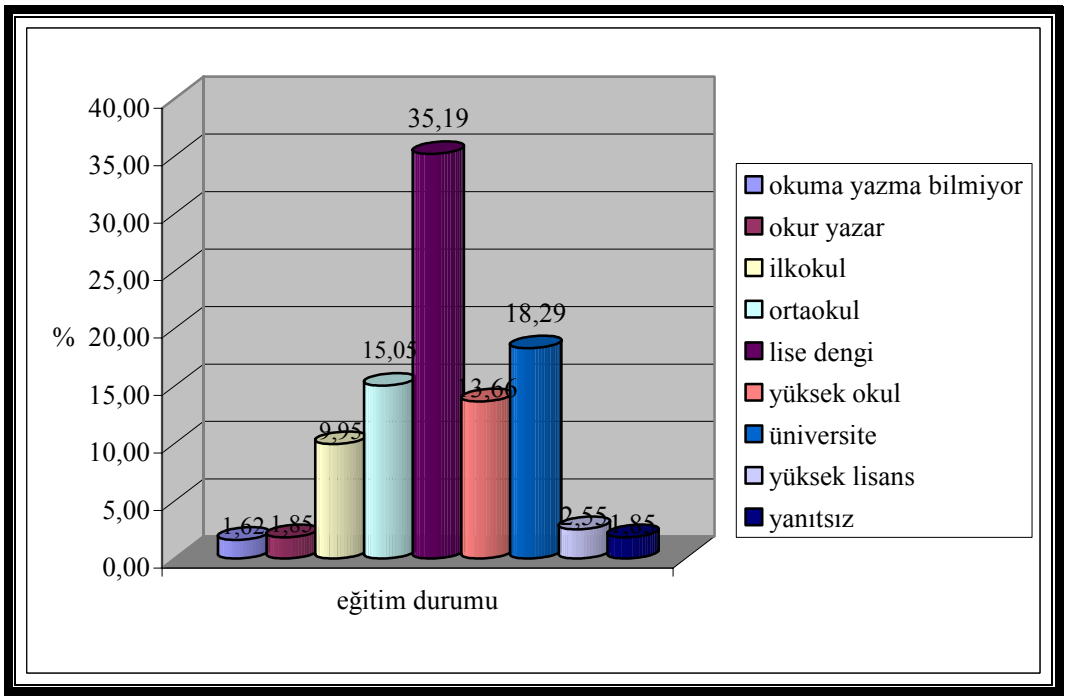

Şekil 5.3 Park kullanıcılarının eğitim durumu

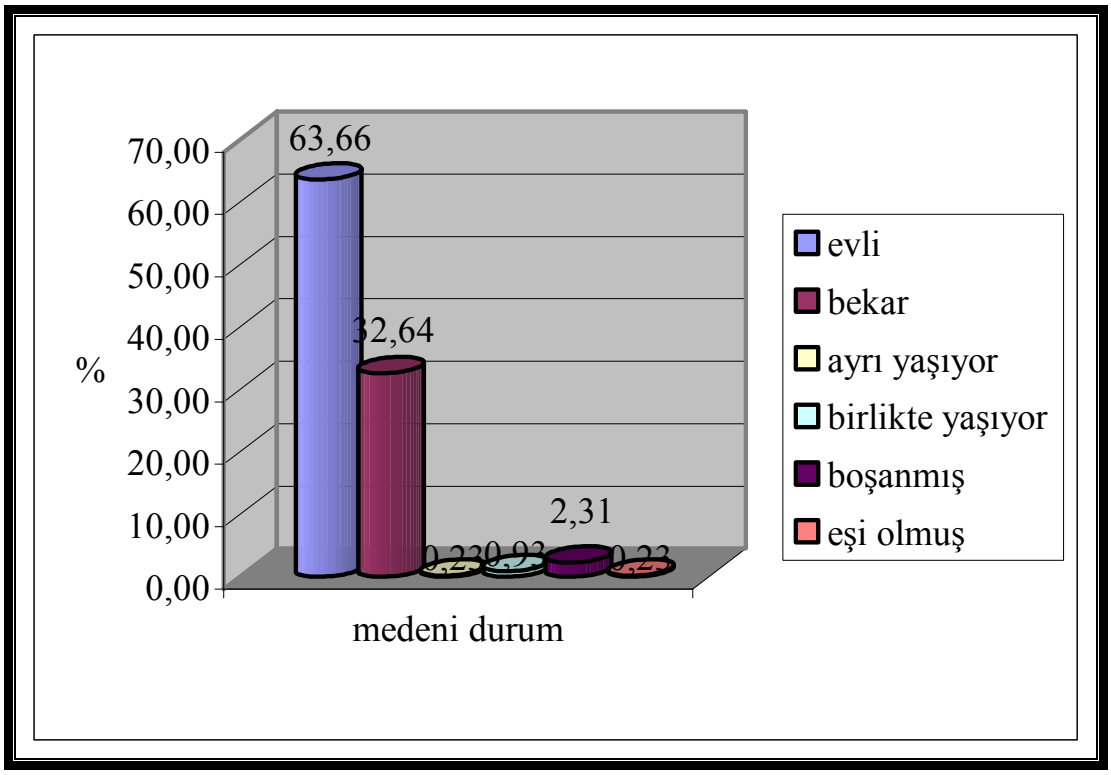

Şekil 5.4 Park kullanıcılarının medeni durumu

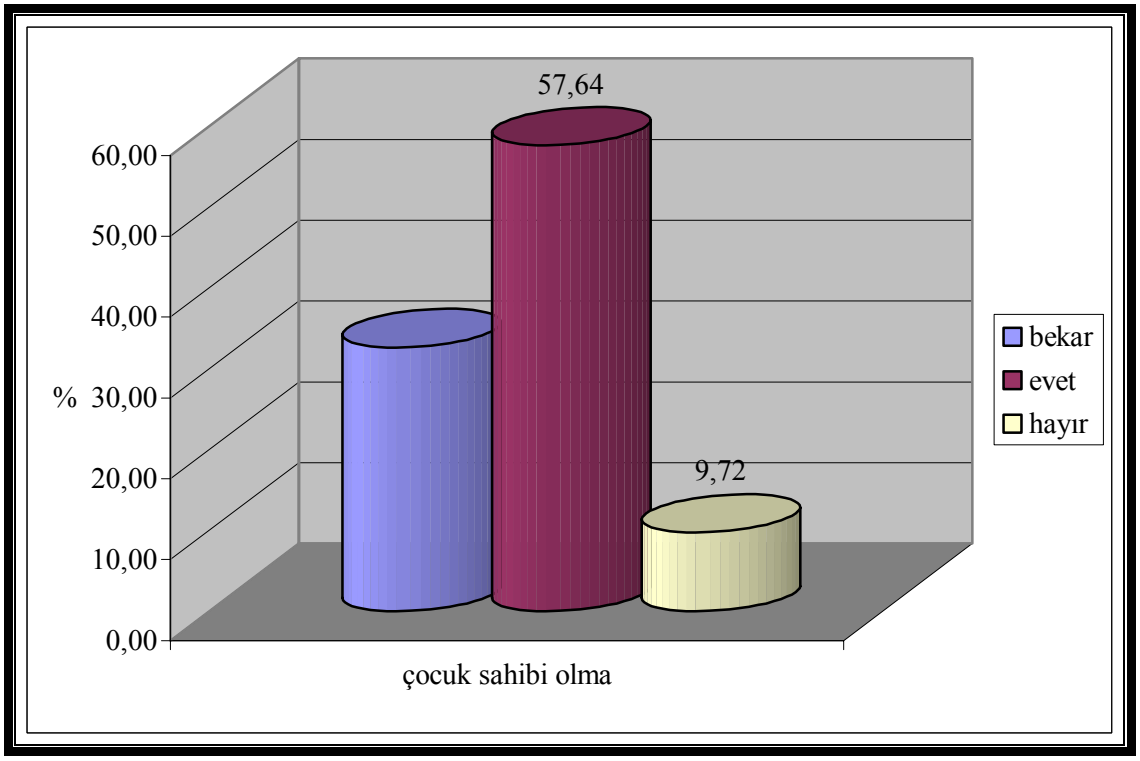

Şekil 5.5 Park kullanıcılarının çocuk sahibi olma durumu

Park kullanıcıların çocuk yaş grupları

Şekil5.6'da kullanıcıların çocuklarına ait yaş grupları görülmektedir. Şekil 5.6'ya göre park ziyaretinde bulunan kullanıcıların çocuklarının yaş grubu en çok 16 – 20 yaş (% 18,06) ile 6 – 9 yaş (% 17,82) grubudur.Göksu Park'ı kullanıcılarının 0 – 5 yaş çocuk sahibi olanların oranı % 11,81, 10 – 15 yaş çocuğu olanların oranı % 9.03 olarak izlenmektedir. Evli grubun % 9,72'si ise çocuk sahibi değildir.

Park kullanıcılarının çalışma durumları

Şekil 5.7'de ankete katılan Göksu Parkı kullanıcıların çalışma durumları görülmektedir. Park kullanıcılarının çoğunluğunu (% 64,58) çalışanlar oluşturmaktadır. Çalışmayan kullanıcıların oranı ise % 35,42'dir.

Park kullanıcılarının çalışma şekilleri

Çizelge 5.1'de ankete katılan kullanıcıların çalışma durumları görülmektedir. Park ziyaretinde bulunan en büyük grubu % 30,3 ile memurlar oluşturmaktadır. Daha sonra sırasıyla 20,6 ile işçi, % 16,7 ile ev hanımı, % 11,1 ile serbest, % 9,7 ile öğrenci, % 7 ile çiftçi, % 5 ile yevmiyeli, % 3,9 ile kendi işi, % 3,0 diğer-emekli, % 1,9 ile yönetici, % 1,6 ile işveren kullanıcılar oluşturmaktadır. Emekli kullanıcıların oranı (%3,0) son derece az iken ev hanımı kullanıcılarının oranı ise fazladır.

Park kullanıcıların çalışma süreleri

Şekil 5.8'de park kullanıcılarının çalışma süreleri görülmektedir. Göksu Park kullanıcılarından bu soruya yanıt veren 432 ziyaretçi arasından tam gün çalışanlar % 61,57 ile en yüksek orandadır. Bu cevabı sırasıyla % 26,39 ile diğer seçeneği ve % 9,03 ile yarım gün seçeneği izlemiştir.

Park kullanıcılarının oturduğu semtlere göre dağılımları

Çizelge 5.2'de kullanıcıların oturdukları semtlere göre dağılımları görülmektedir. Buna

göre parka en çok ziyaretçi Eryaman (% 12,7) ve Sincan (% 12,7) semtlerinden gelmektedir. Bunu Çankaya (% 11,3), Dikmen (% 11,1), Keçiören (% 10,4),

Yenimahalle (% 5,3), Batıkent (% 5,1), Etlik (%4,9), Etimesgut (% 4,4), Mamak (% 3,2) izlemektedir. Devamında Tandoğan (% 3,0), Abidinpaşa (% 2,8) ve Gölbaşı – Altındağ %2,3 ile aynı orana sahiptir. Daha sonrasında ise sıralamayı Hasköy – Birlik Mahallesi- Çubuk – Emek (% 0,2) semtlerinin izlediği görülmektedir.

Bu sonuçlara göre park çoğunlukla en yakında oturan kullanıcılar tarafından yoğun olarak kullanılmaktadır. Bu durum bize araçla ulaşıma rağmen parkın oturulan mekâna yakınlığının hâlâ önemli oluğunu göstermektedir

Park kullanıcılarının gelir durumları

Şekil 5.9'da park kullanıcılarının gelir durumları görülmektedir. Kullanıcılar 9 ayrı gelir grubuna ayrılmıştır. Göksu Park kullanıcılarının büyük bölümü (% 25,23) 1.100-1.500 YTL grubu ve 760-1.000 YTL grubunda (% 22,45) yer almaktadır. 1.600-2.000 YTL arasında geliri olan kullanıcıların oranı % 14,58 ve yüksek gelir grubu sayabileceğimiz 2.000 YTL üstü geliri olan kullanıcıların oranı % 21,76'dır. Anket sonuçları Göksu Parkı'nın çeşitli gelir gruplarından ziyaretçiler tarafından kullanılmakta olduğunu göstermiştir. Fakat 0-1.500 YTL gelir ile alt ve orta gelir grubu (% 63,19) parkın ana kullanıcılarını oluşturmaktadır.

Çizelge 5.1 Park kullanıcılarının çalışma grubu

Çalışma Grubu	Sayı	%
Ev Hanımı	72	16,7
Çiftçi	3	7,0
Yönetici	8	1,9
Öğrenci	42	9,7
Serbest	48	11,1
Kendi işi	17	3,9
Memur	131	30,3
İşveren	7	1,6
İşçi	89	20,6
Diğer-emekli	13	3,0
Yevmiyeli	2	5,0
Toplam	**432**	**100,0**

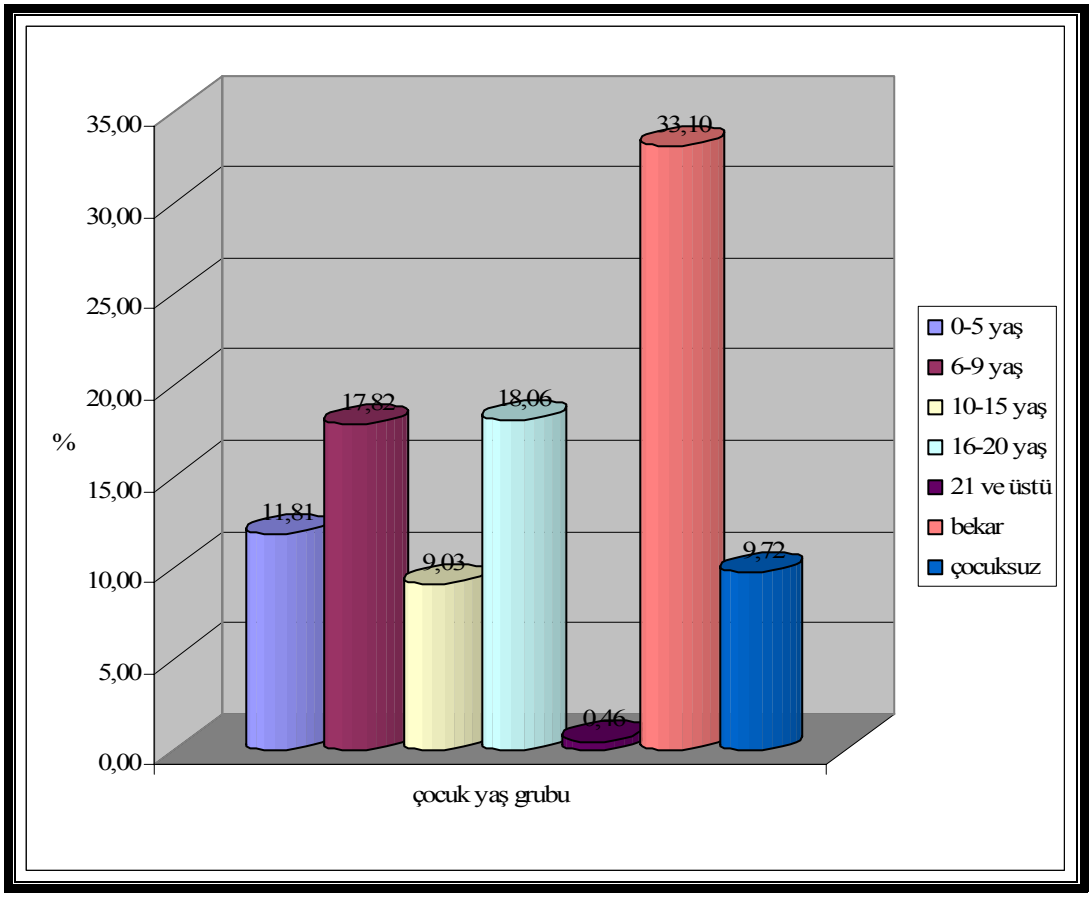

Şekil 5.6 Park kullanıcılarının çocuk yaş grupları

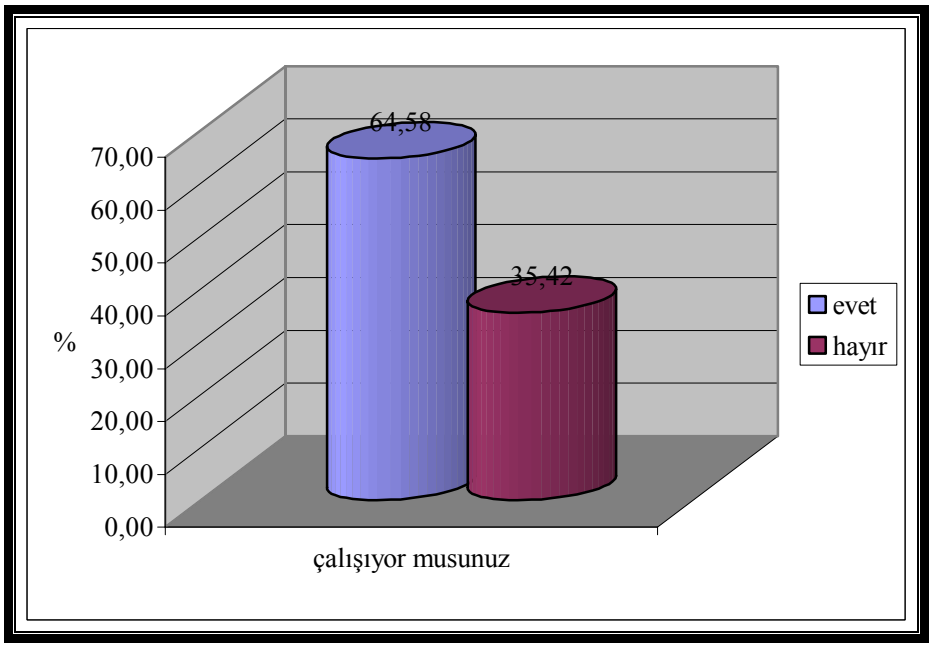

Şekil 5.7 Park kullanıcılarının çalışma durum

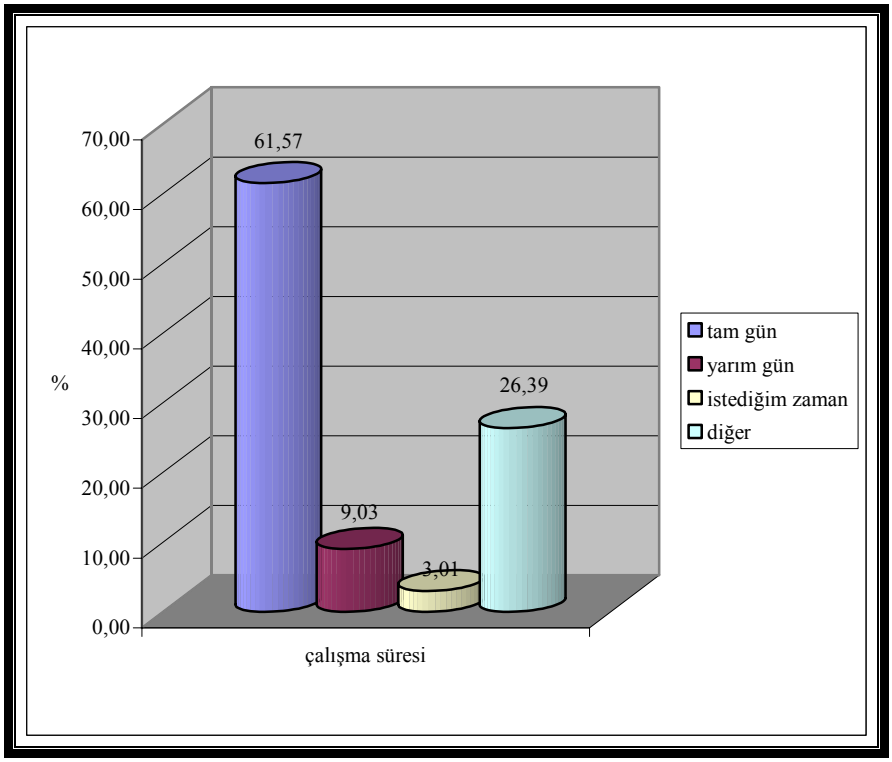

Şekil 5.8 Park kullanıcılarının çalışma süresi

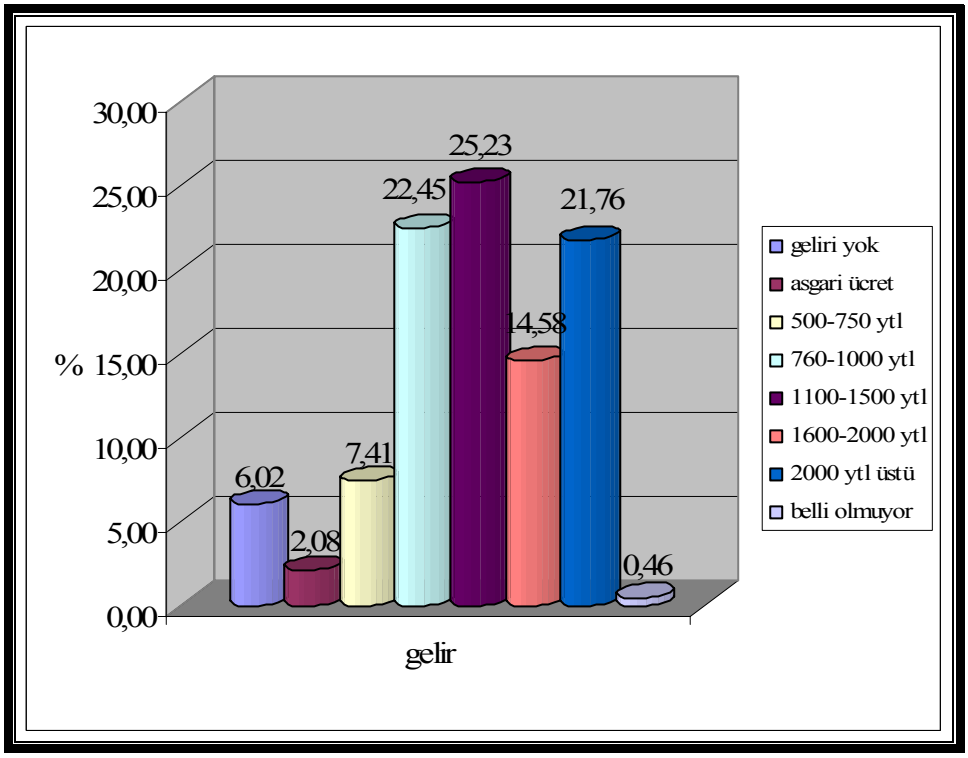

Şekil 5.9 Park kullanıcılarının gelir durumu

Çizelge 5.2 Park kullanıcıların oturduğu semtler

Oturulan semtler	**Sayı**	**%**
Ümitköy	3	0,7
Eryaman	55	12,7
Dikmen	48	11,1
Etimesgut	19	4,4
Yenimahalle	23	5,3
Sincan	55	12,7
Batıkent	22	5,1
Etlik	21	4,9
Hasköy	1	0,2
Altındağ	10	2,3
Abidinpaşa	12	2,8
Beytepe	2	0,5
Gölbaşı	10	2,3
Siteler	2	0,5
Keçiören	45	10,4
Çayyolu	3	0,7
Tandoğan	13	3,0
Elvankent	9	2,1
Yurtdışı	3	0,7
Birlik Mahallesi	1	0,2
Çankaya	49	11,3
Mamak	14	3,2
Pursaklar	3	0,7
Ankara dışı	7	1,6
Çubuk	1	0,20
Emek	1	0,2
Toplam	**432**	**100,0**

Park kullanıcılarının araç sahibi olma durumları

Park kullanıcılarının Şekil 5.10'da görüldüğü gibi büyük bir bölümünün (% 71,5) araç sahibi olduğu görülmektedir. Araç sahibi olmayan kullanıcıların oranı ise % 21,47 olarak belirlenmiştir. Kullanıcıların araç sahibi olması, parka gitmeyi ve parka daha kısa zamanda gitmeyi olumlu yönde etkilemektedir.

Park kullanıcılarının son bir yılda parka geliş durumu

Kullanıcılara parka son bir yıl içerisinde kaç kez geldikleri sorulmuştur. Şekil 5.11'de görüldüğü gibi park kullanıcılarının büyük bölümünün (% 25,46) parkı bir kaç kez ziyaret ettiklerini belirtmişlerdir.

Katılımcılardan % 25'i iki kez, % 24,54'ü birkaç defadan fazla ve % 21,53'ü son bir yıl içerisinde bir kez geldiklerini söylemişlerdir. Anketimize katılan kullanıcılardan % 3,47'si ise parka ilk kez geldiklerini belirtmiştir. Toplu sonuçlara bakıldığında ise kullanıcıların % 75,00'i parka son bir yıl içerisinde bir defadan fazla gelmiştir.

Parkı kullanıcılarının parka yürüyerek gelme durumu

Şekil 5.12'de de görüldüğü gibi kullanıcıların büyük bölümü için (% 89,58) Göksu Parkı yürüme mesafesinde değildir. Park kullanıcılardan % 10,42' si için yürüyerek gelme mesafesindedir.

Yürüyüş mesafesinde başka bir park olup olmadığı

Şekil 5.13'de park kullanıcılarına sorulmuş yürüyüş mesafesinde başka park olup olmadığı sorusuna verilmiş cevaplar görülmektedir. Ankete katılanların % 64,35'i evlerine yürüyüş mesafesinde Göksu Parkı tarzında bir park olmadığını belirtmişlerdir. Kullanıcıların % 33,10'u evlerinin yakınında bir kent parkı olduğunu belirtirken, % 2,55'i u soruya yanıt vermemiştir.

Park kullanıcılarının parkı kiminle ziyaret ettikleri

Park kullanımı, bireylerin yalnız başlarına ya da çeşitli gruplarla birlikte katılabilecekleri rekreasyonel bir faaliyettir. Toplumsal özellikler park kullanımının bireysel ya da grup davranışı oluşu üzerinde önemli rol oynamaktadır.

Şekil 5.14'de görüldüğü gibi Göksu Park kullanıcıları tarafından en çok (196 katılımcı) "eşim ve çocuğumla" yanıtı verilmiştir. Parka "arkadaşlarımla gelirim" yanıtını verenler (111 katılımcı) ikinci büyük grubu oluşturmaktadırlar. Daha sonra sırasıyla 35 katılımcı ile "anne-baba", 31 katılımcı ile "eşimle" ve 13 katılımcı ile "yalnız gelirim" seçenekleri yer almıştır. "Çocuğumla giderim" cevabı verenler ise 13 katılımcıdır.

Park kullanıcılarının parka gelmelerine engel olup olmadığı durumu

Park kullanıcılarına parka gelmelerine engel olup olmadığı sorulmuştur. Şekil 5.15'de kullanıcıların bu soruya verdikleri cevaplar yer almaktadır. 222 katılımcı (% 51) parka gelmelerine herhangi bir engel olmadığını belirtmekte iken, 199 katılımcı (% 46) ise bir engel olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların % 3'ü ise bu soruyu yanıtsız bırakmıştır.

Park kullanıcıların parka gelmelerine engel olma nedenleri

Kullanıcıların engel nedenleri Şekil 5.16'da görülmektedir. Katılımcılardan engel durumuna "evet" diyenler arasındaki en önemli neden %72 ile "uzaklık" olmuştur. Bunu sırasıyla % 12 ile "otopark ücreti", % 6 ile "diğer" seçenekler ve % 5 ile "güvenli bulmuyorum" ve "hastalık durumu" izlemiştir.

Araştırma sonucunda parkın oturulan bölgeye uzaklığı parka gitmeyi engelleyen önemli bir neden olarak ortaya çıkmaktadır.

Park kullanıcıların parkı çocuklar için güvenli bulup bulmadıkları

Şekil 5.17'de park kullanıcılarının parkı çocuklar için güvenli bulup bulmadıkları sorusuna verdikleri cevaplar görülmektedir. Katılımcıların % 56'sı bu soruya hayır cevabı vermiş, dolayısıyla parkı çocukların yalnız dolaşmaları için güvenli bulmamışlardır. Katılımcıların % 32'si evet yanıtı ile güvenli bulduklarını belirtmişlerdir. % 12'lik kısım ise bu soruya yanıt vermemiştir.

Park kullanıcıların parkı çocuklar için güvenli bulmama nedenleri

Şekil 5.18'de park kullanıcılarının parkı çocuklar için neden güvenli bulmadıkları sorusuna verilen cevaplar izlenebilmektedir. Katılımcılardan 137 katılımcı tarafından belirtilen "çok kalabalık" seçeneği en çok dile getirilen neden olmuştur. İkinci neden (132 katılımcı) olarak "su tehlikeli olabilir" yer almış ve onu üçüncü neden (113 katılımcı) olarak "çok büyük" seçeneği izlemiştir. Dördüncü neden olarak 104 katılımcı "araç kullanılıyor" demiş ve son olarak "yolunu kaybedebilir" seçeneği belirtilmiştir.

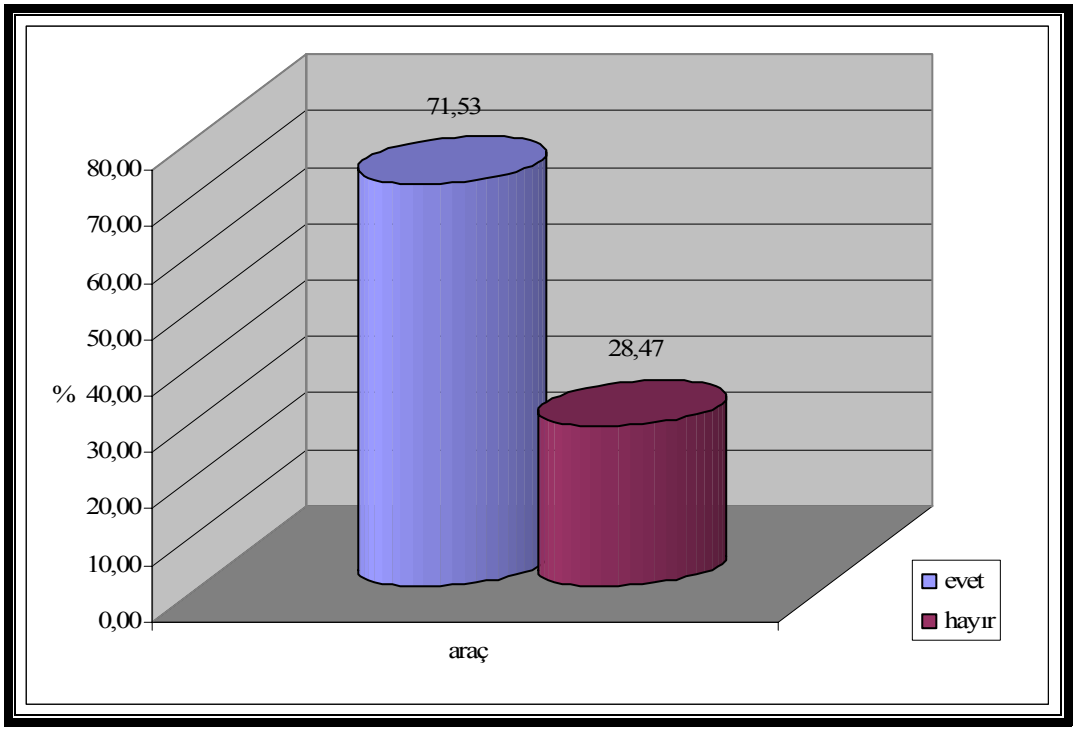

Şekil 5.10 Park kullanıcılarının araç sahibi olma durumu

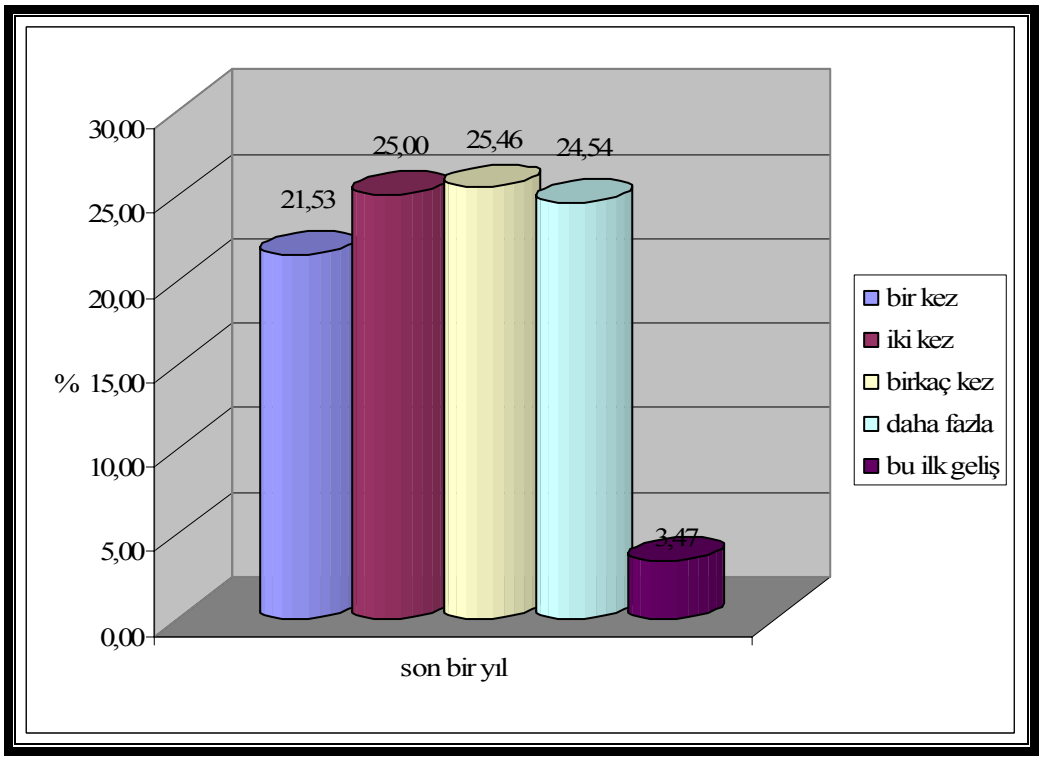

Şekil 5.11 Park kullanıcılarının son bir yılda parka geliş durumu

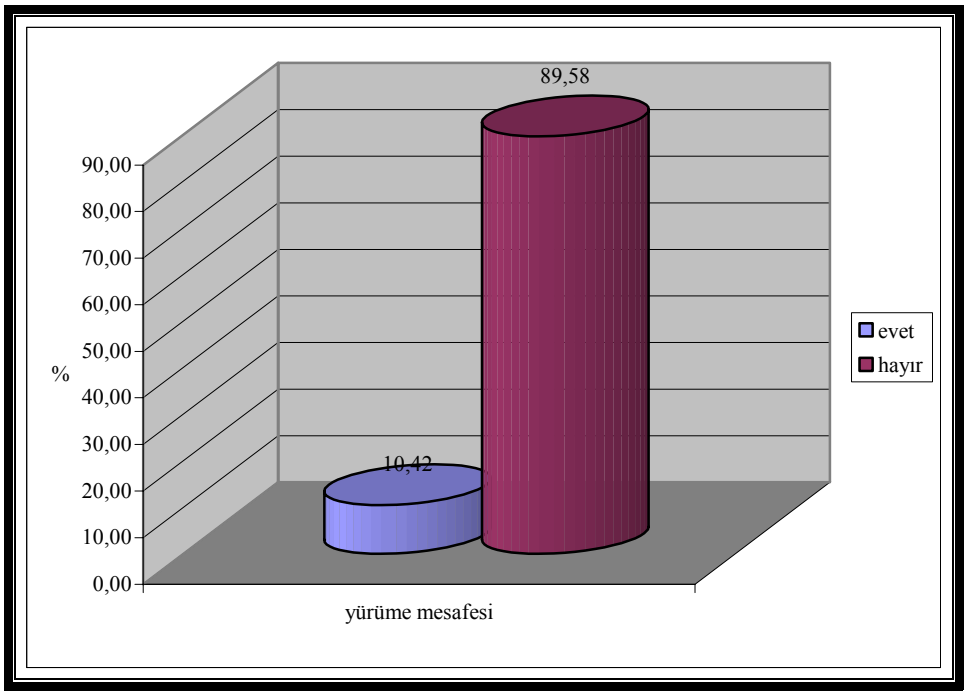

Şekil 5.12 Park kullanıcılarının parka yürüyerek gelme durumu

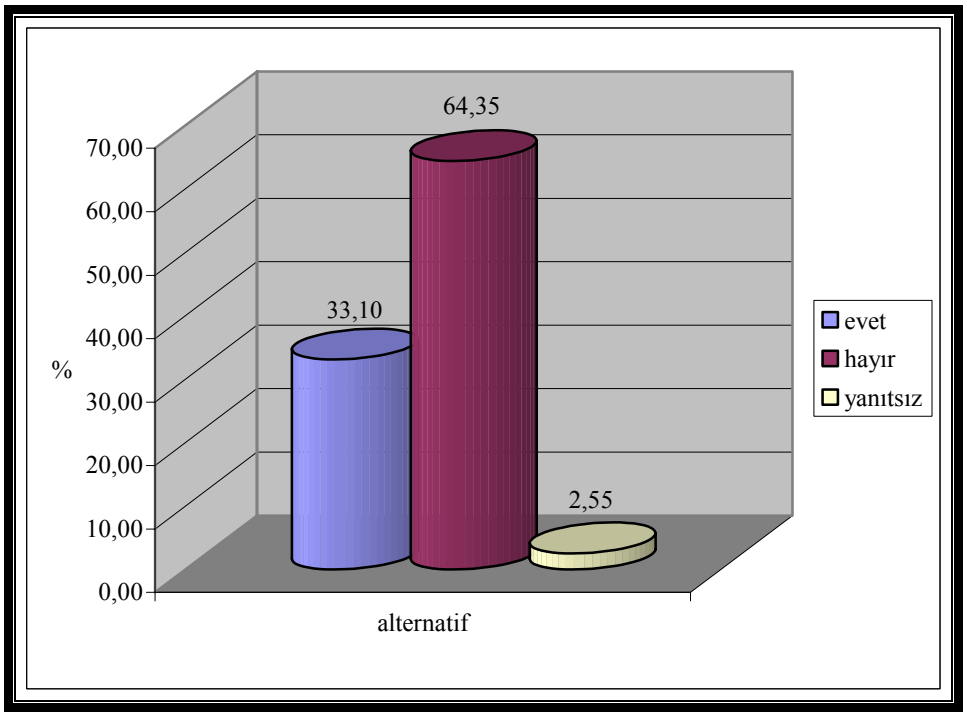

Şekil 5.13 Park kullanıcılarına yürüyüş mesafesinde başka park olup olmadığı

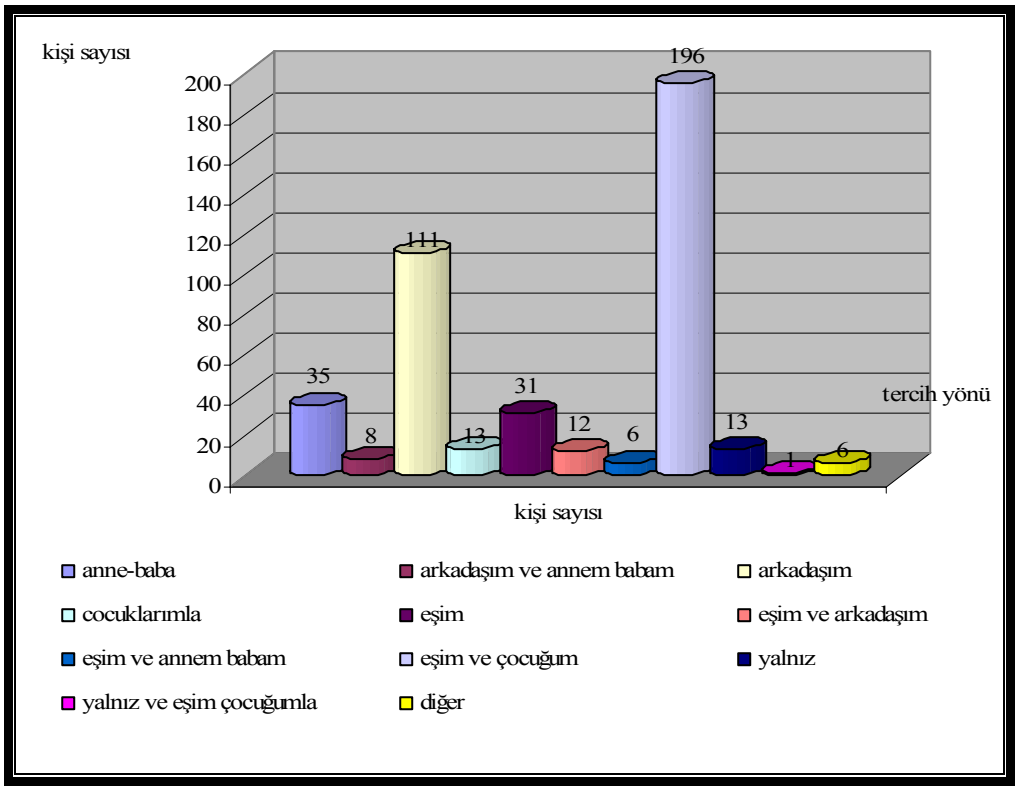

Şekil 5.14 Park kullanıcılarının parkı kiminle ziyaret ettikleri

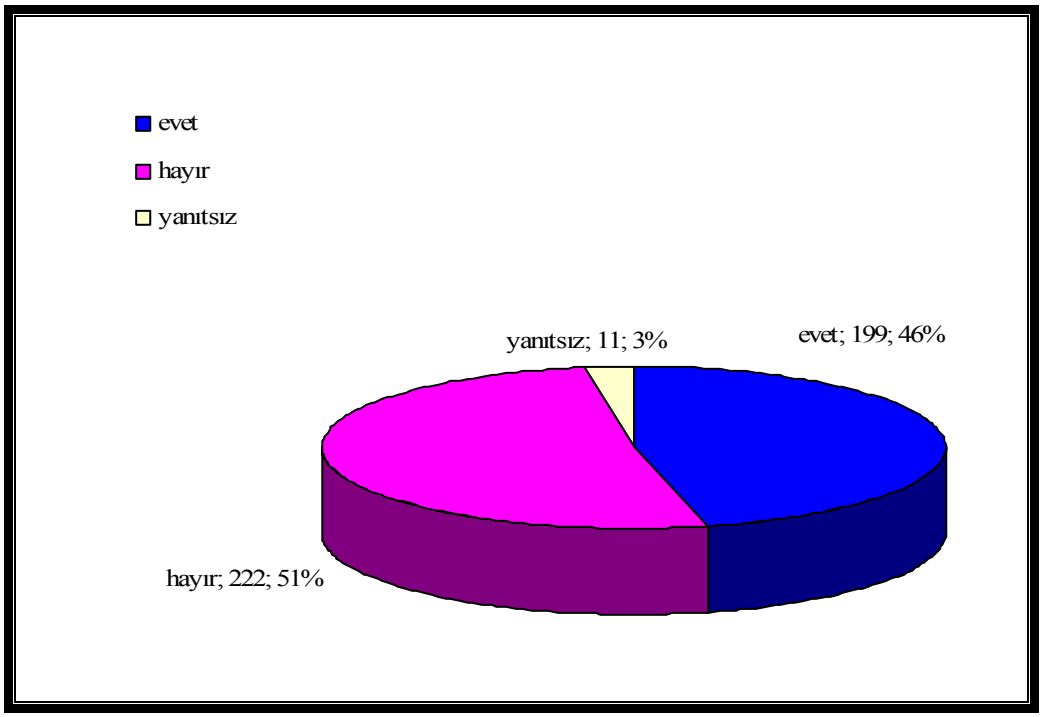

Şekil 5.15 Park kullanıcılarının parka gelmelerine engel olup olmadığı durumu

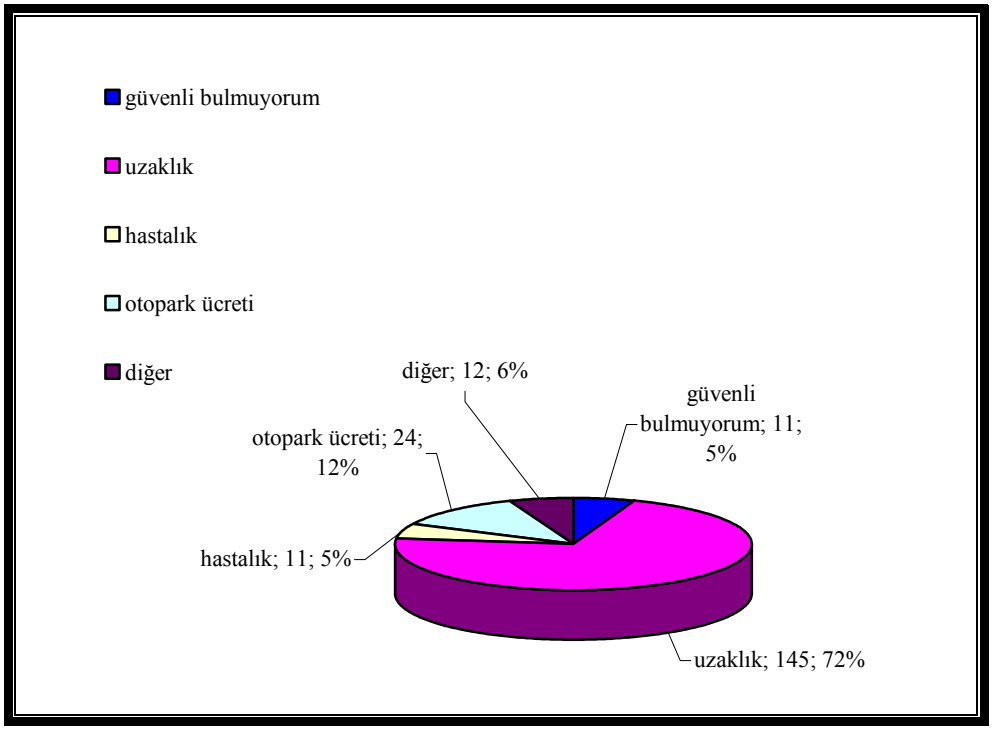

Şekil 5.16 Park kullanıcılarının parka gelmelerine engel olma nedenleri

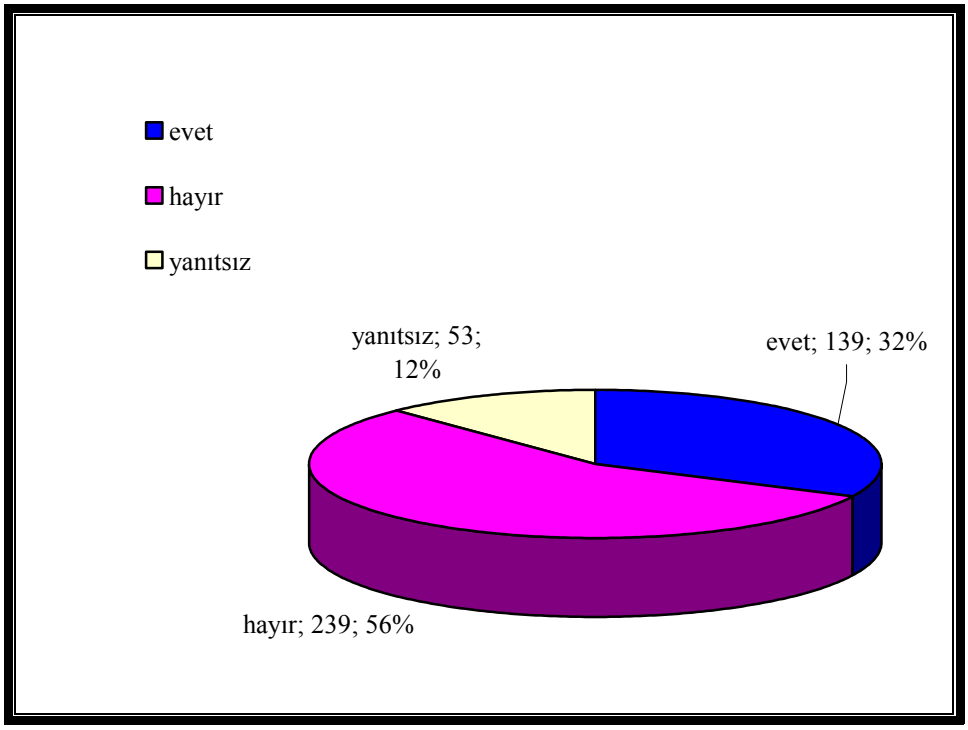

Şekil 5.17 Park kullanıcılarının parkı çocuklar için güvenli bulup bulmadıkları

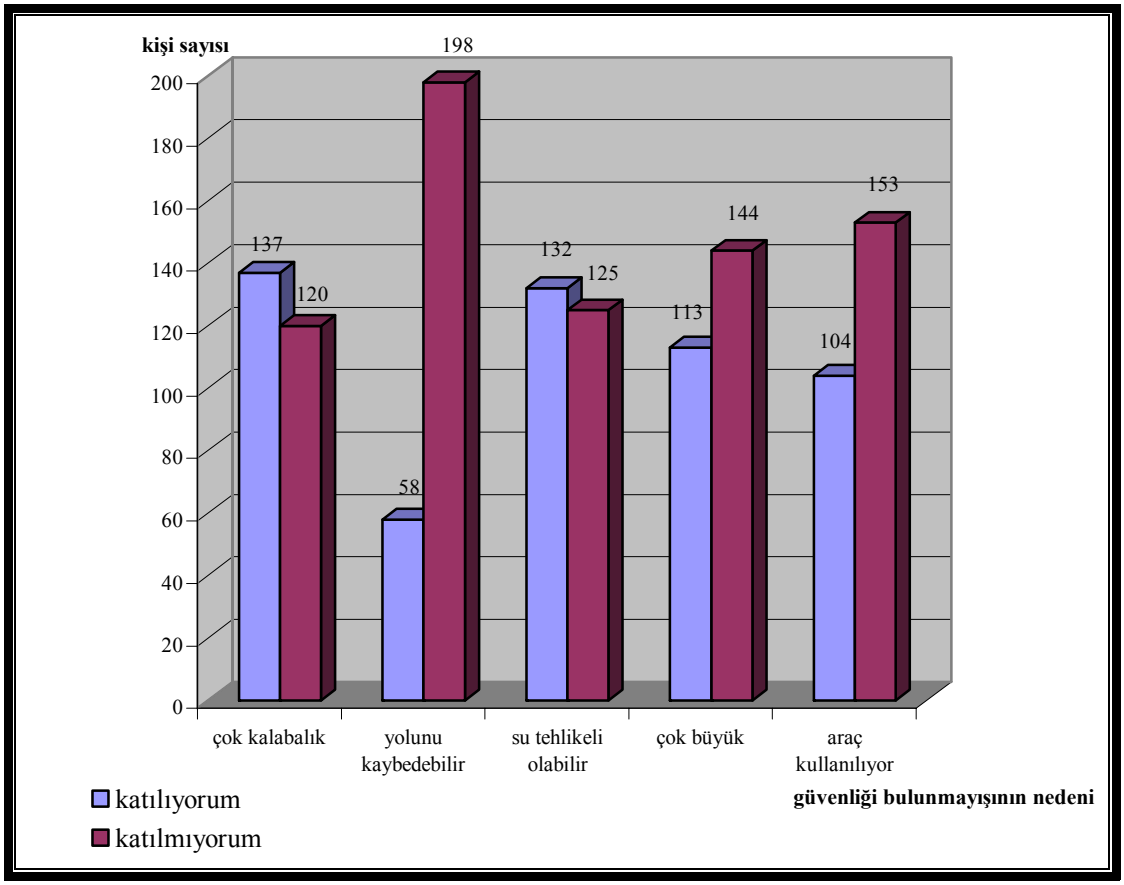

Şekil 5.18 Park kullanıcılarının parkı çocuklar için güvenli bulmama nedenleri

Park kullanıcıların parka geliş aracı

Park kullanıcılarına parka nasıl gelirsiniz sorusu yöneltilmiştir. Şekil 5.19'da katılımcıların parka geliş araçları yer almaktadır. Kullanıcıların % 71'i "arabayla gelirim" seçeneğini seçmiştir. İkinci sırada "otobüsle gelirim" cevabı yer almıştır (% 19). Yürüyerek gelenlerin oranı % 5 ve dolmuşla gelenlerin oranı % 3 olmuştur. Bu durumda arabayla gelenlerden sonra % 22 ile toplu taşımla ulaşım ikinci sırada yer almaktadır.

Park kullanıcılarının parka geliş süresi

Şekil 5.20'de park kullanıcılarının parka geliş süresi verilmiştir. Grafiğe göre kullanıcıların büyük çoğunluğu parka "40 dakikada" gelmektedir (% 42). İkinci sırada "60 dakika" gelmektedir (% 21). Devamında % 17 ile "20 dakika" ve % 13 ile "10 dakika" yer almaktadır.

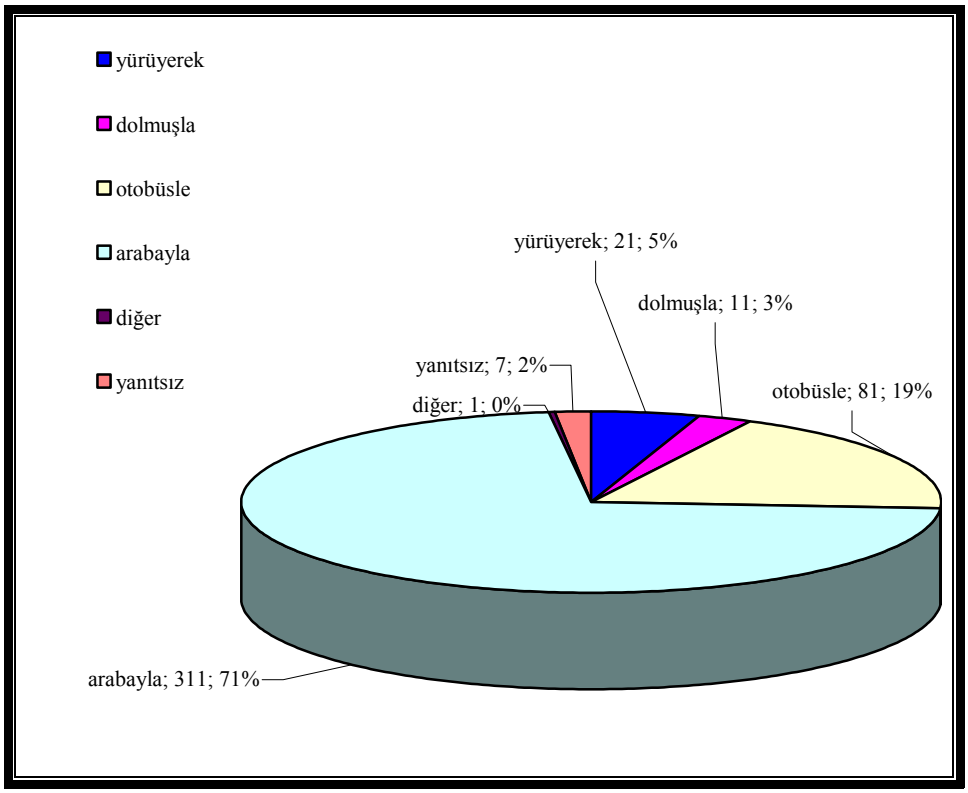

Şekil 5.19 Park kullanıcılarının parka geliş aracı

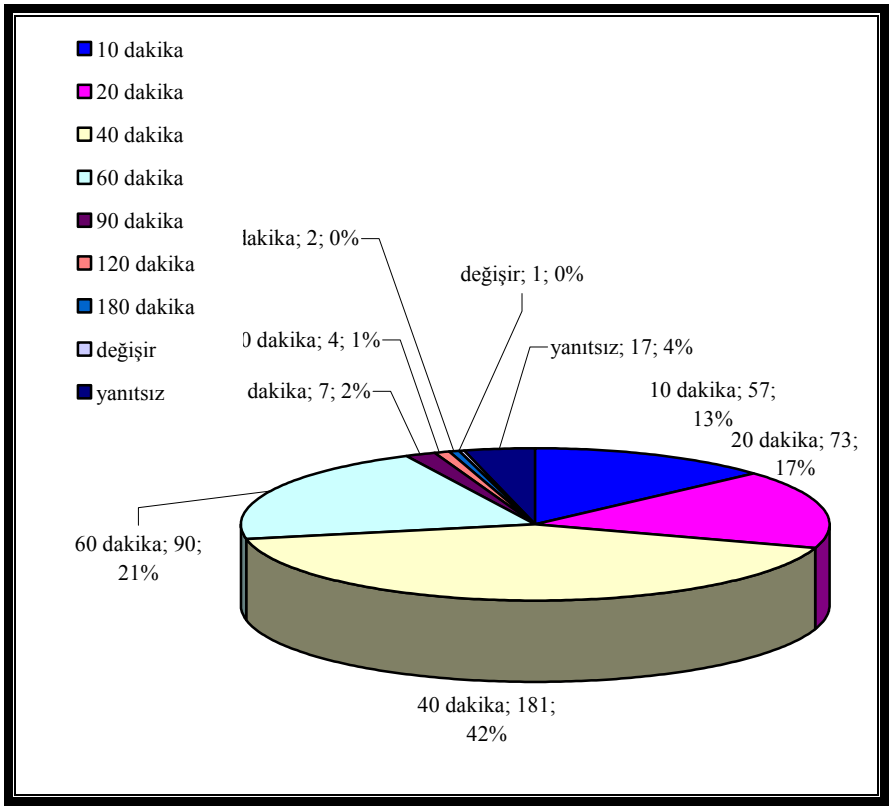

Şekil 5.20 Park kullanıcılarının parka geliş süresi

Park kullanıcılarının parkı ne zamandır kullandığı

Kullanıcılara sorulan sorulardan biri de parkı ne zamandır kullandıklarıdır. Şekil 5.21'de seçilen zamanlar yer almaktadır. Ankete katılanların büyük çoğunluğu "7 ay-1 yıl" zamanını belirtmiştir (154 katılımcı). İkinci sırada 97 katılımcı tarafından seçilen "bir yıldan fazla" seçeneği yer almıştır. 59 katılımcı "açıldığından bu yana" ve 46 katılımcı "1-3 aydır" seçeneğini belirtmiştir. "Bu ilk gelişim" cevabını veren ise 16 katılımcıdır.

Kullanıcıların park hangi sıklıkla geldiği

Şekil 5.22'de park kullanıcılarının parka hangi sıklıkla geldikleri görülmektedir. Grafiğe göre en yoğun kullanım zamanı yaz aylarıdır. Yazın "yılda birkaç kez" gelenler çoğunluğu (217 katılımcı) oluşturmaktadır. Yazın "ayda bir kez" gelenlerin sayısı ise yine tüm mevsimlerden fazladır (81 katılımcı). Yazın "her gün" gelenler 12 katılımcı ve "haftada bir kez" gelenler 16 katılımcıdır. Yaz dönemindeki en düşük oran "haftada birkaç kez" seçeneğidir.

Sonbaharda "senede birkaç kez" gelenleri (76 katılımcı), ilkbaharda "senede birkaç kez" gelenler (37 katılımcı) takip etmektedir. "Ayda bir" gidenlerin ikinci sırasını ise ilkbahar mevsimi oluşturmaktadır (20 katılımcı). Kış mevsiminde en çok verilen cevap ise 11 katılımcı ile "senede birkaç gün" olmuştur. İlkbahar ve sonbaharda "her gün" gidenlerin oranı birbirine yakınken, "haftada birkaç kez" ve "ayda bir" gidenlerde ilkbahar mevsimi daha yüksek bir oranı sahiptir. "Haftada birkaç kez" gidiş ise en yoğun olarak yaz mevsiminde görülmektedir. İkinci sırada ilkbahar mevsimi yer almaktadır.

Park yaz mevsiminden (toplamda % 64,32) sonra en çok sonbahar da (toplamda % 18,51) kullanılmaktadır. Üçüncü sırada ise ilkbahar yer almaktadır (%15,00). Kış mevsimi ise (% 2,14) neredeyse parkın hiç kullanılmadığı mevsim olarak görülmektedir

Park kullanıcılarının parkı günün hangi diliminde kullandıkları

Şekil 5.23'de park kullanıcılarının parkı günün hangi diliminde kullandıkları görülmektedir. Grafiğe göre kullanıcılar parkı hafta sonu daha yoğun olarak (% 76,23)

kullanmaktadırlar. Hafta sonu ne zaman kullandıklarına büyük çoğunluk (147 katılımcı) "öğleden sonra" demiş, daha sonrasında ise (88 katılımcı) "belli olmuyor" seçeneği izlemiştir. Hafta sonu üçüncü sırayı (73 katılımcı) "tüm gün", dördüncü sırayı da (65 katılımcı) "akşam" seçenekleri almıştır. Hafta sonu en az gelinen zaman "öğle tatili" ve "sabah" saatleri olmuştur.

Parkın hafta içi kullanım oranı hafta sonuna göre düşüktür (%26,73). Hafta içerisinde gelinen en yoğun zamanı "akşam" saatleri oluşturmaktadır (39 katılımcı).Daha sonra (37 katılımcı) "belli olmuyor" ve "öğleden sonra" (23 katılımcı) seçenekleri yer almıştır. Dördüncü sırada "sabah" seçeneği yer almıştır. Hafta içi en az kullanım "tüm gün" ve "öğle tatili" olmuştur. Hafta içi öğle tatili ve sabah saatleri hafta sonuna göre daha çok tercih edilmiştir. Bu durum da sabah spor yapan ev hanımları ve parka yakın çalışan kullanıcılardan kaynaklanmaktadır.

Park kullanıcılarının parka geliş amacı

Şekil 5.24'de park kullanıcılarının parka geliş amaçları görülmektedir. Şekil 5.24'e göre parka gelen kullanıcıların büyük çoğunluğunun parka geliş amacı (% 24,23) "açık havada zaman geçirmek" tir. İkinci geliş amacı (% 18,92) "piknik yapmak" iken, üçüncü (% 15,49) amaç "su ve yeşilliği izleyerek dinlenmek" olmuştur. Katılımcıların % 9,40'ı ise "parka kent bakısından kurtulmak amacıyla" geldiklerini belirtmişlerdir. Diğer geliş amaçları ise şöyle sıralanmaktadır; "çocukları dolaştırmak" (% 7,96), "arkadaşlarla buluşmak ve sohbet etmek" (% 7,08), "spor yapmak" (% 5,75) ve "su ile ilgili aktivitelere katılmak" dır (% 2,83).

Göksu Parkı bir su kıyısı parkı olmasına rağmen su ile ilgili aktivitelere katılım oranı son derece düşüktür. Bu iki nedenden kaynaklanıyor olabilir. Biricisi su ile ilgili aktiviteler yetersiz veya beğenilmiyor, ikincisi kullanıcılar suyu aktif olarak değil de pasif olarak kullanmaktan (seyretme) hoşlanıyorlar.

Grafikteki benzer amaçları toplandığında kullanıcıların parka esas geliş amacı % 39,72 ile "açık havada zaman geçirmek" ve "su ve yeşilliği izleyerek dinlenmek" olmuştur. Bu sonuç kullanıcıların "açık yeşil alan ihtiyacını" ortaya koymaktadır.

Park kullanıcıların yaptıkları aktiviteler

Şekil 5.25'de park kullanıcılarının parkta yaptıkları aktiviteler görülmektedir Kullanıcıların Göksu Parkı'nda yaptıkları aktivitelerin başında "piknik yapmak" (% 19,37) yer almaktadır. İkinci sırada "açık havada dolaşmak" (% 18,21) yer almaktadır. "Parktaki hizmetlerden yararlanmak" diyenlerin oranı ise % 16,01 olmuştur. Daha sonra en çok yapılan aktivite ise "yürüyüş ve koşu yapmak" (% 14,04), "banka oturmak ve çevreyi izlemek" (% 7,66) olmuştur. Diğer aktiviteler ise şöyle sıralanmaktadır; "çocuk bahçesine gitmek" (% 6,73), "çimlere uzanmak" (% 5,45), "gazete kitap okumak" (% 5,34) ve "suya dayalı aktivitelerden yararlanmak" (% 5,10).

Park kullanıcılarının parkı önceki haline göre nasıl buldukları

Şekil 5.26'da park kullanıcılarının parkı önceki haline göre nasıl buldukları görülmektedir. Ankete katılan kullanıcıların yarıya yakını (220 katılımcı) parkı beğendiğini ifade etmiştir. Bunu orta diyenler (117 katılımcı), çok beğeniyorum diyenler (64 katılımcı) ve hiç beğenmiyorum diyenler (13 katılımcı) takip etmiştir. Bu soruya 18 katılımcı yanıt vermemiştir.

Park kullanıcılarının parkı beğenme nedenleri

Çizelge 5.3'de kullanıcılarının parkı beğenme nedenleri yer almaktadır. Göksu Park kullanıcılarının parkı beğenme nedenlerinin ilk sırasında "açık alanda dolaşabildiğim için" seçeneği yer almaktadır (% 30,3). Daha sonra "parktaki olanaklar" (% 17,6), "açık alan ve parktaki olanaklar" (% 16,0), "parkın manzarası"(% 13,4) yer almaktadır. Diğer beğenme nedeni ise "su kıyısı ve suya dayalı aktivitelerin olması" dır (% 5,1).

Park kullanıcılarının parkı beğenmeme nedenleri

Şekil 5.27'de park kullanıcılarının parkı beğenmeme nedenleri verilmiştir. Ankete katılan kullanıcıların büyük çoğunluğu (% 42,97) parkta beğenmediği özellik olarak "parktaki insanların davranışları"nı belirtmişlerdir. Daha sonra (% 25,39) "parkın tahrip edilmesini" belirtmişlerdir. Kullanıcılar tarafından belirtilen diğer nedenler sırasıyla (% 7,03) "donatı elemanlarının yetersizliği", (% 6,45) "gıda kontrolü yok", (% 6,25) "parkta şikayette bulunacak yer yok" olmuştur.

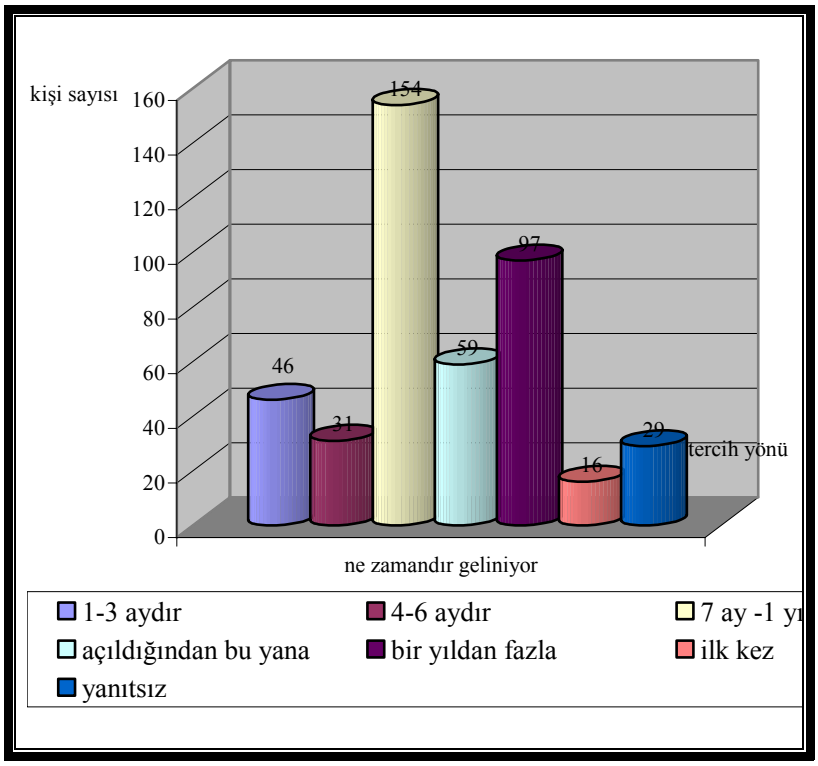

Şekil 5.21 Park kullanıcılarının parkı ne zamandır kullandığı

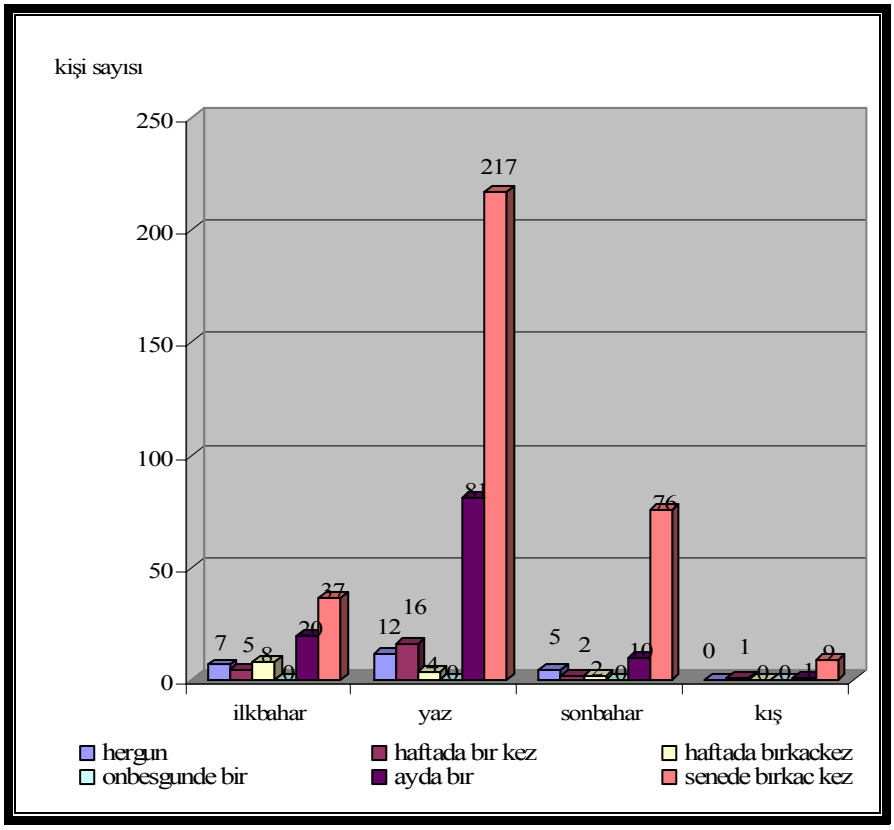

Şekil 5.22 Park kullanıcılarının parka hangi sıklıkla geldikleri

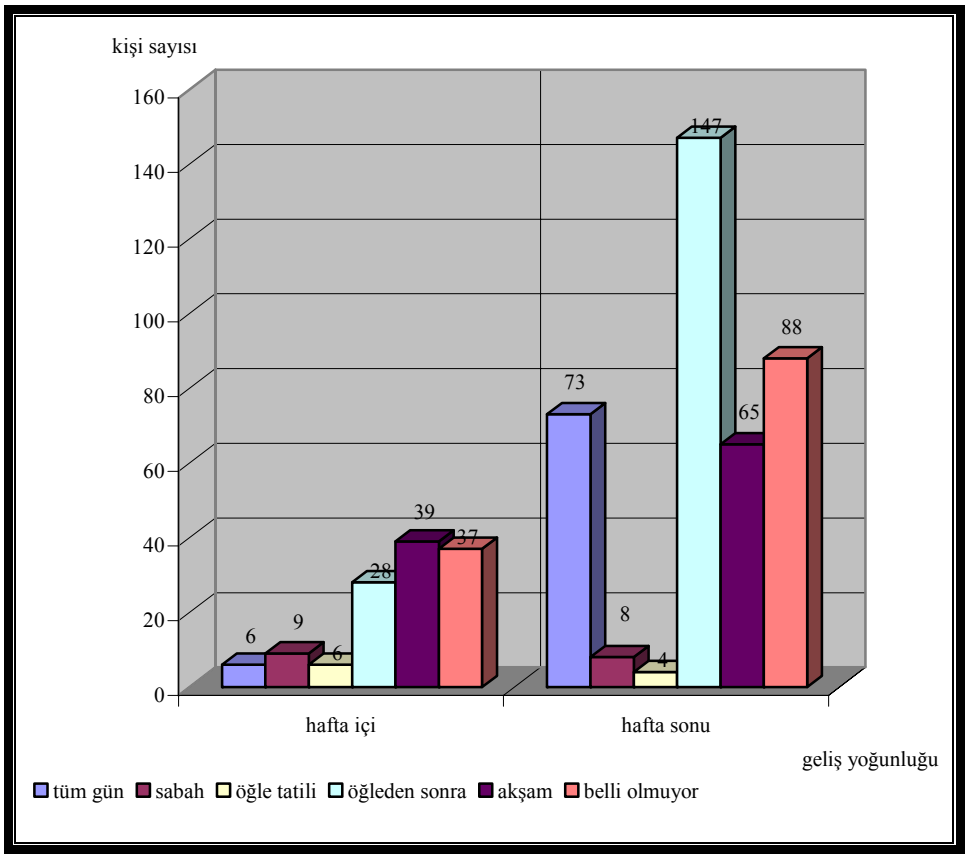

Şekil 5.23 Park kullanıcılarının parkı günün hangi diliminde kullandıkları

Çizelge 5.3 Park kullanıcılarının parkı beğenme nedenleri

Parkı beğenme nedenleri	Sayı	%
Yanıtsız	18	4,2
Yalnız kalabilme şansı	18	4,2
Parkın manzarası	58	13,4
Su kıyısı ve suya dayalı aktivitelerin olması	22	5,1
Açık alanda dolaşabildiğim için	131	30,3
Parktaki olanaklar	76	17,6
Parktaki etkinlikler	2	0,5
Yalnız kalabilme ve etkinlikler	7	1,6
Acık alan ve olanaklar	69	16,0
Yakınlık	1	0,2
Beğenmiyor	2	0,5
Yalnız kalabilme ve manzara	11	2,5
Manzara ve olanaklar	6	1,4
Su kıyısı ve manzara	6	1,4
Açık alan ve manzara	3	0,7
Hepsi	2	0,5
Toplam	**432**	**100,0**

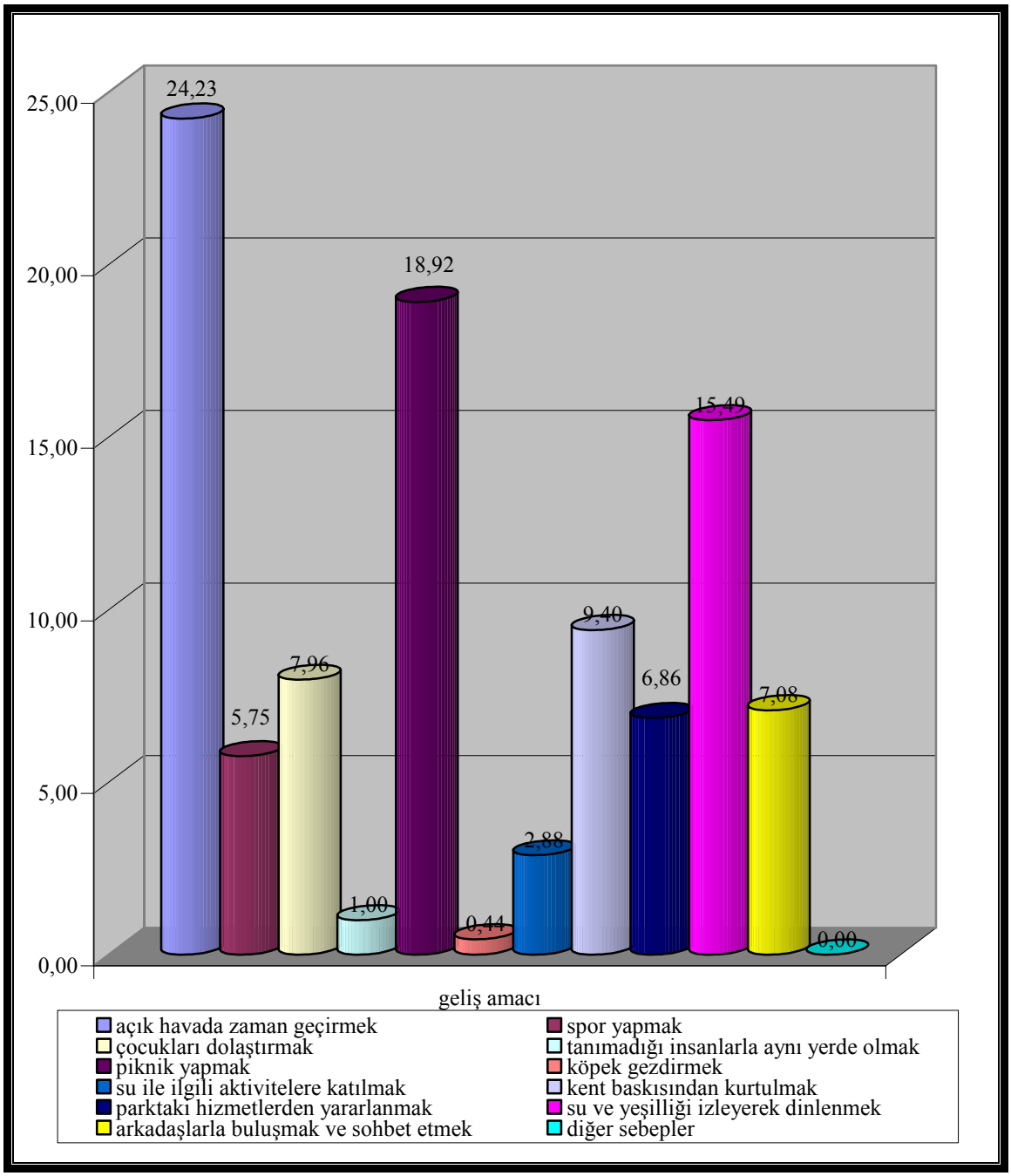

Şekil 5.24 Park kullanıcılarının parka geliş amaçları

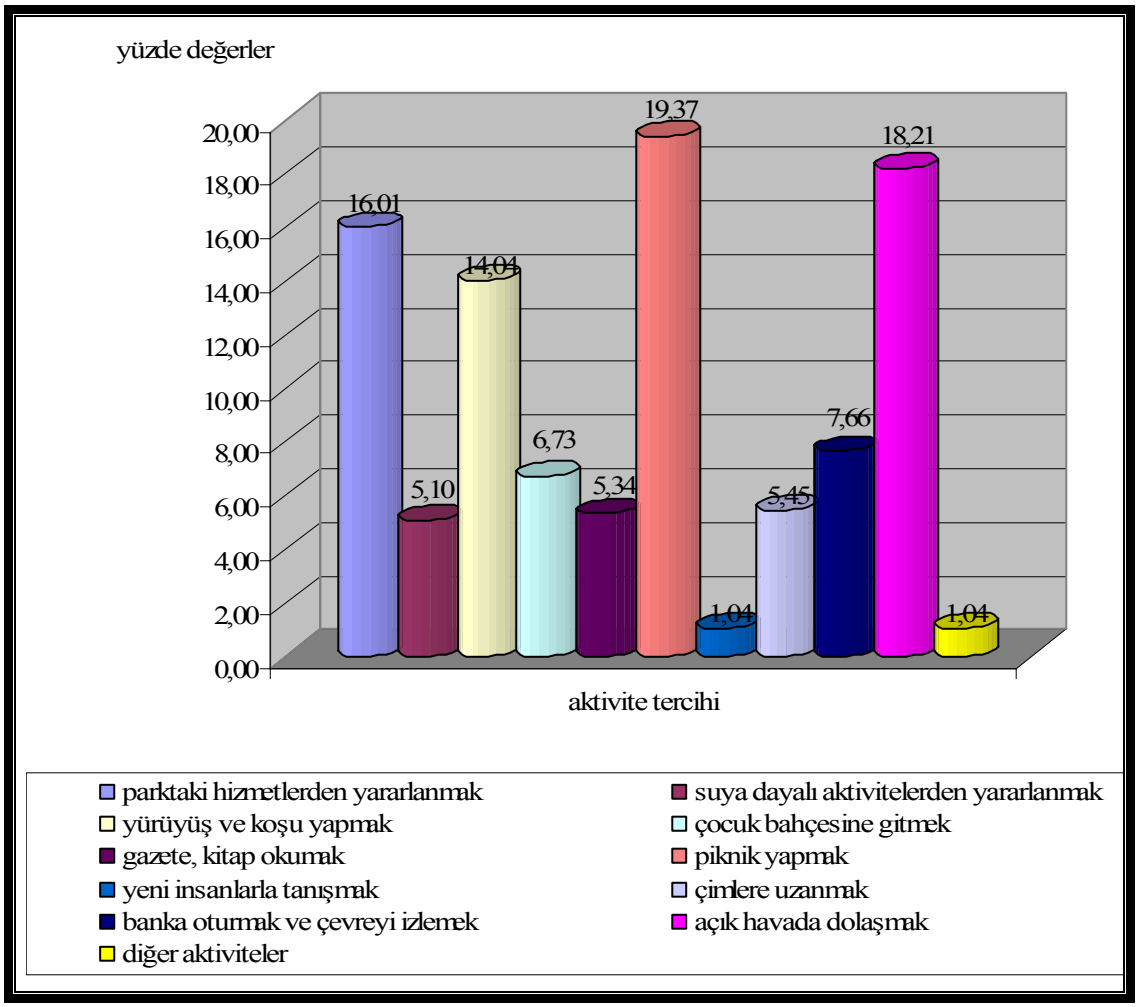

Şekil 5.25 Park kullanıcılarının parkta yaptıkları aktiviteler

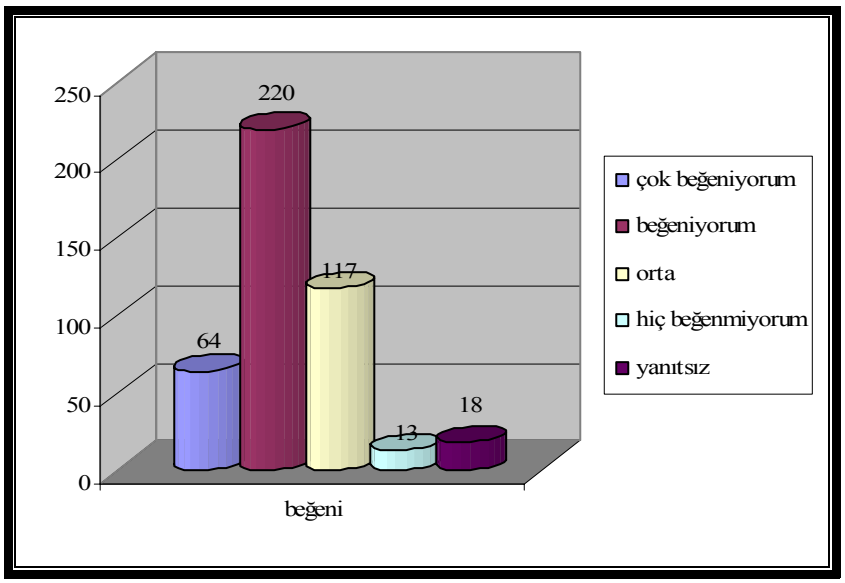

Şekil 5.26 Park kullanıcılarının parkı önceki haline göre nasıl buldukları

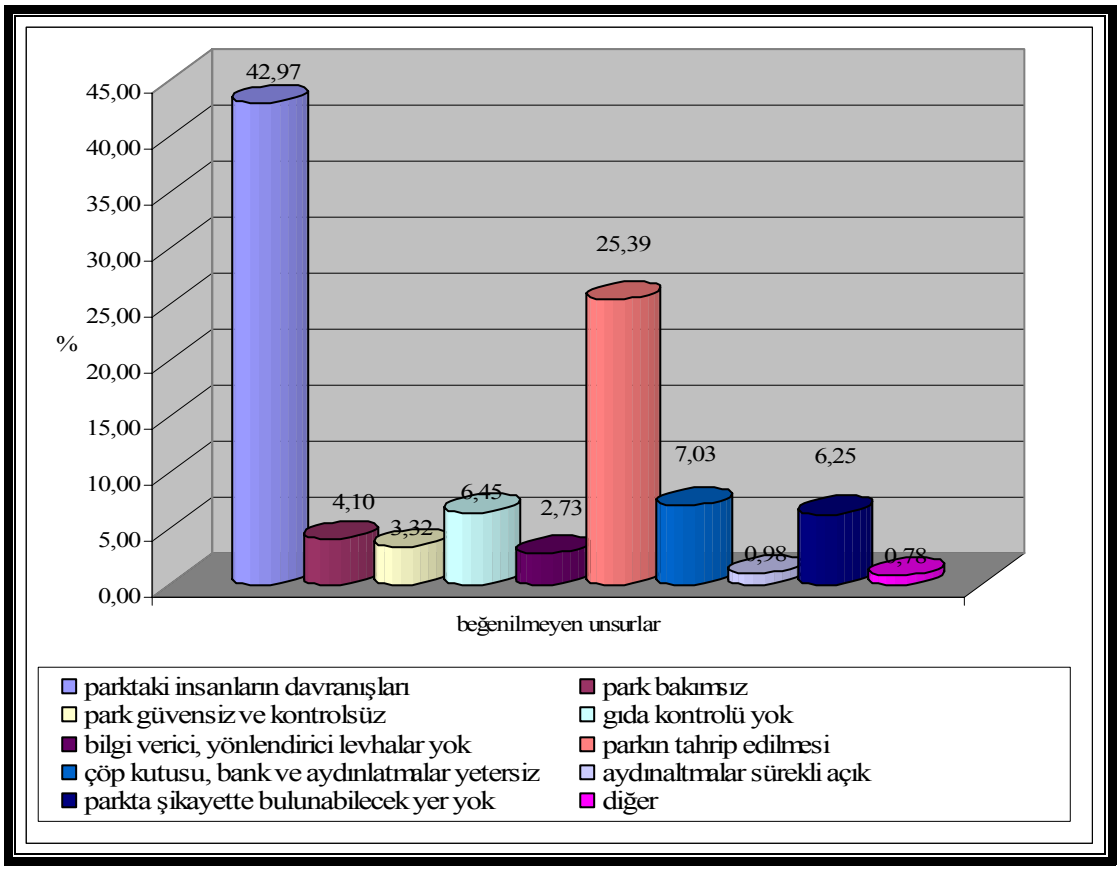

Şekil 5.27 Park kullanıcılarının parkı beğenmeme nedenleri

Park kullanıcılarının parktan rahatsız oldukları durumlar

Şekil 5.28'de park kullanıcılarının parktan rahatsız oldukları durumlar verilmiştir. Göksu Parkı'nı kullanan katılımcıların parktan rahatsız oldukları durumların başında "otopark ücreti" gelmektedir (% 11,62). Devamında "parkın çok kalabalık oluşu" belirtilmiştir (% 11,01). Rahatsızlık duyulan üçüncü durum ise (% 9,60) "ulaşımın problemli" oluşudur. Devamında "çimlere basılamaması" belirtilmiştir (% 9,29). Kullanıcıların diğer rahatsızlık duydukları durumlar ise sırasıyla şöyledir; "insanlar birbirini rahatsız ediyor" (% 8,38), "fiyatlar pahalı" (% 7,88), "özürlüler için olanak yok" (%5,45) ve "alkole izin verilmiyor" (% 5,35).

Park kullanıcılarının parkta yer almasını istedikleri olanaklar

Şekil 5.29'da park kullanıcılarının parkta yer almasını istedikleri olanaklar görülmektedir. Kullanıcılara parkta yer almasını istedikleri olanaklar sorulduğunda

katılımcıların büyük çoğunluğu "yüzme havuzu ve su oyunları" demişlerdir (% 15,52). İkinci sırada (% 14,25) "çocuklara yönelik etkinlikler" yer almıştır. Kullanıcıların üçüncü olarak istedikleri olanak (% 13,61) "bitki ve hayvanların tanıtıldığı özel bahçeler" olmuştur. "Düzenli tiyatro gösterileri" ve "konser istekleri" (% 11,83) ise dördüncü sırada yer almıştır. Katılımcıların daha sonra istedikleri şöyle sıralanmaktadır; "çok amaçlı alanlar" (% 7,76), "fuar düzenlenmesi" (% 7,38), "el sanatları sergileri" (% 6,62) ve "tenis kortu" (% 4,33). Ankete katılanların en az istedikleri olanak ise, "golf alanı", "basketbol ve voleybol alanı" ve "model uçak alanı" olmuştur.

Park kullanıcıların parktaki etkinliklere katılmak için para ödemeyi uygun bulup bulmadığı

Şekil 5.30'da park kullanıcıların parktaki etkinliklere katılmak için para ödemeyi uygun bulup bulmadığı görülmektedir. Katılımcılardan yarıdan fazlası park içerisindeki etkinliklere katılmak için para ödenmesini uygun bulmuşlardır (% 63,66). Uygun bulmayanlar ise % 31,94'dür. Bu soruya ankete katılanların % 4,40'ı yanıt vermemiştir.

Parkta sunulan hizmetlerin fiyat durumu

Şekil 5.31'de parkta sunulan hizmetlerin fiyat durumu verilmiştir. Grafiğe göre kullanıcıların büyük çoğunluğu parkta sunulan hizmetlerin fiyatlarını pahalı bulmuştur (% 63,89). Kullanıcılardan % 30,32'si ise fiyatların uygun olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılardan % 5,79'u bu soruya cevap vermemiştir.

Park kullanıcılarının parkta yaptığı harcama miktarı

Çizelge 5.4'de park kullanıcılarının parkta her bir gelişlerinde yaptığı harcama miktarı görülmektedir. Katılımcıların % 43,1'i parka her gelişinde 30-40 YTL harcama yaptığını belirtmiştir. % 25,0'i 10-20 YTL harcadığını, % 12,9'u 50-60 YTL harcadığını ifade etmişlerdir. Kullanıcıların % 14,8'i bu soruya yanıt vermemiştir.

Parktaki değişiklik durumu

Şekil 5.32'de parktaki değişiklik durumu izlenmektedir. Kullanıcılara parka ilk gelişlerinden bu yana bir değişiklik olup olmadığı sorusu yöneltilmiştir. Kullanıcıların büyük çoğunluğu bu soruya "hayır" yanıtı vererek (% 72,22) değişiklik olmadığını

belirtmişlerdir. Kullanıcıların %18,52'si bu soruya "evet" yanıtı vermiştir. % 9,26'lık katılımcı ise bu soruya yanıt vermemiştir.

Parkta ne değişiklik olduğu

Çizelge 5.5'de parkta ne değişiklik olduğu görülmektedir. Parkta değişiklik olmuştur diyen kullanıcıların belirttikleri değişiklikler şöyle sıralanmaktadır; "gelişmiş" (% 4,4), "yeşil alanlar kötüleşmiş"," kalabalıklaşmış" ve "daha kötüleşmiş".

Park kullanıcılarının parkı başkalarına tavsiye etme durumu

Şekil 5.33'de park kullanıcılarının parkı başkalarına tavsiye etme durumu görülmektedir. Ankete katılanların büyük bölümü parkı başkalarına tavsiye edebileceklerini belirtmişlerdir (% 84,49). Katılımcıların % 8,80'i ise parkı başkalarına tavsiye etmeyeceklerini ifade etmişlerdir.

Parkın neden tavsiye edildiği

Çizelge 5.6'da parkın neden başkalarına tavsiye edildiği veya edilmediği görülmektedir. Parkı başkalarına tavsiye edenlerin büyük çoğunluğu parkı "güzel ve temiz", tavsiye etmeyenler ise "kalabalık" olarak değerlendirmişlerdir.

Park kullanıcılarının başka parka gitme durumu

Şekil 5.34'de park kullanıcılarının başka parka gitme durumu görülmektedir. Grafikte görüldüğü gibi parkı kullananların büyük çoğunluğu başka parka da gitmektedirler (% 87,96). Başka parka gitmeyenlerin oranı ise % 8,80'dir.

Park kullanıcılarının gittikleri başka parklar

Çizelge 5.7'de park kullanıcılarının gittikleri diğer parklar görülmektedir. Göksu Parkı dışında kullanıcıların gittikleri parklar şöyle sıralanmaktadır; "İsmini hatırlamıyor-evine yakın" (% 37,7), "Harikalar Diyarı" (% 10,2), "Ahlatlıbel" (% 8,6), ismini hatırlamıyor-işine yakın (% 4,4), "Altınpark" (% 4,4) ve Mogan Park (%3,9).

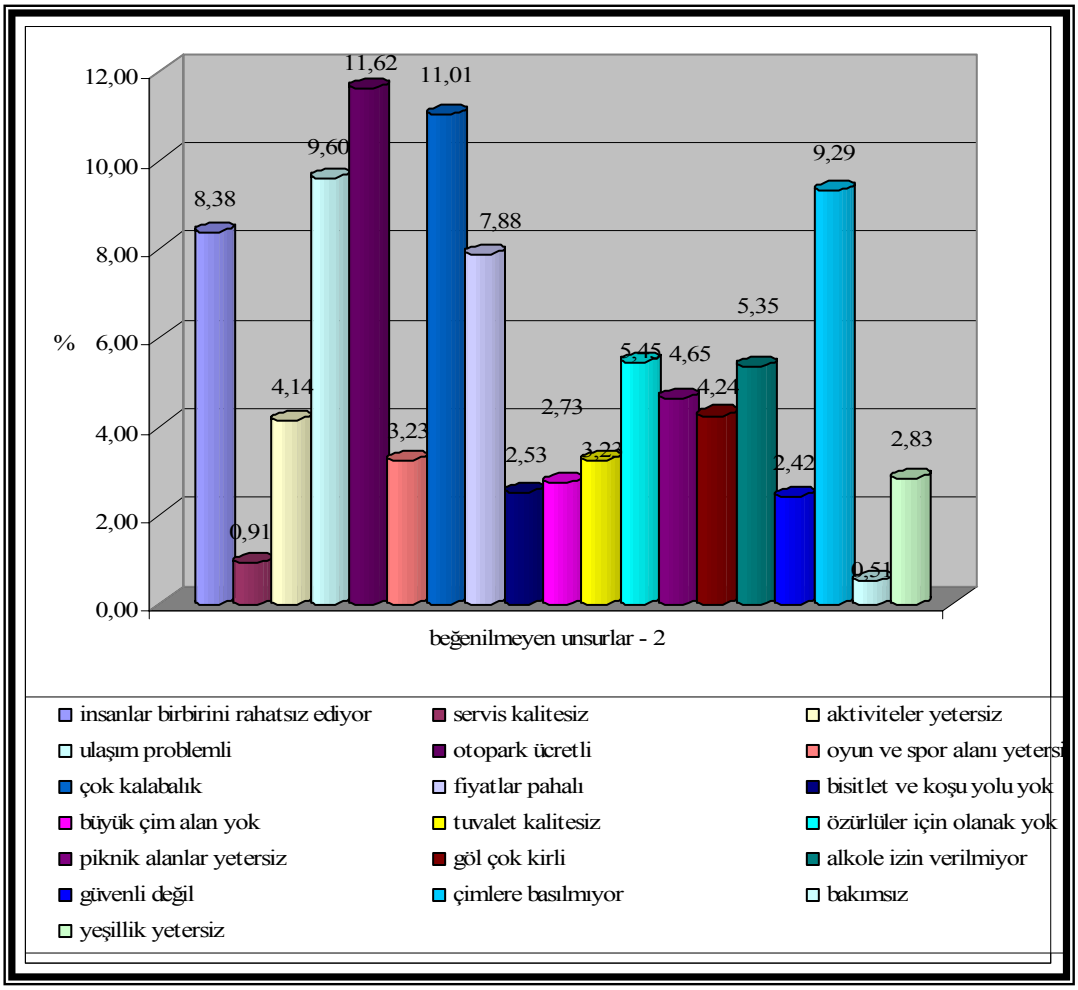

Şekil 5.28 Park kullanıcılarının parktan rahatsız oldukları durumlar

Çizelge 5.4 Park kullanıcılarının parkta yaptığı harcama miktarı

Harcama Miktarı	**Sayı**	**%**
Yanıtsız	64	14,8
10-20 YTL	108	25,0
30-40 YTL	186	43,1
50-60 YTL	56	12,9
65 YTL ve üstü	9	2,1
Belli olmuyor	9	2,1
Toplam	**432**	**100,0**

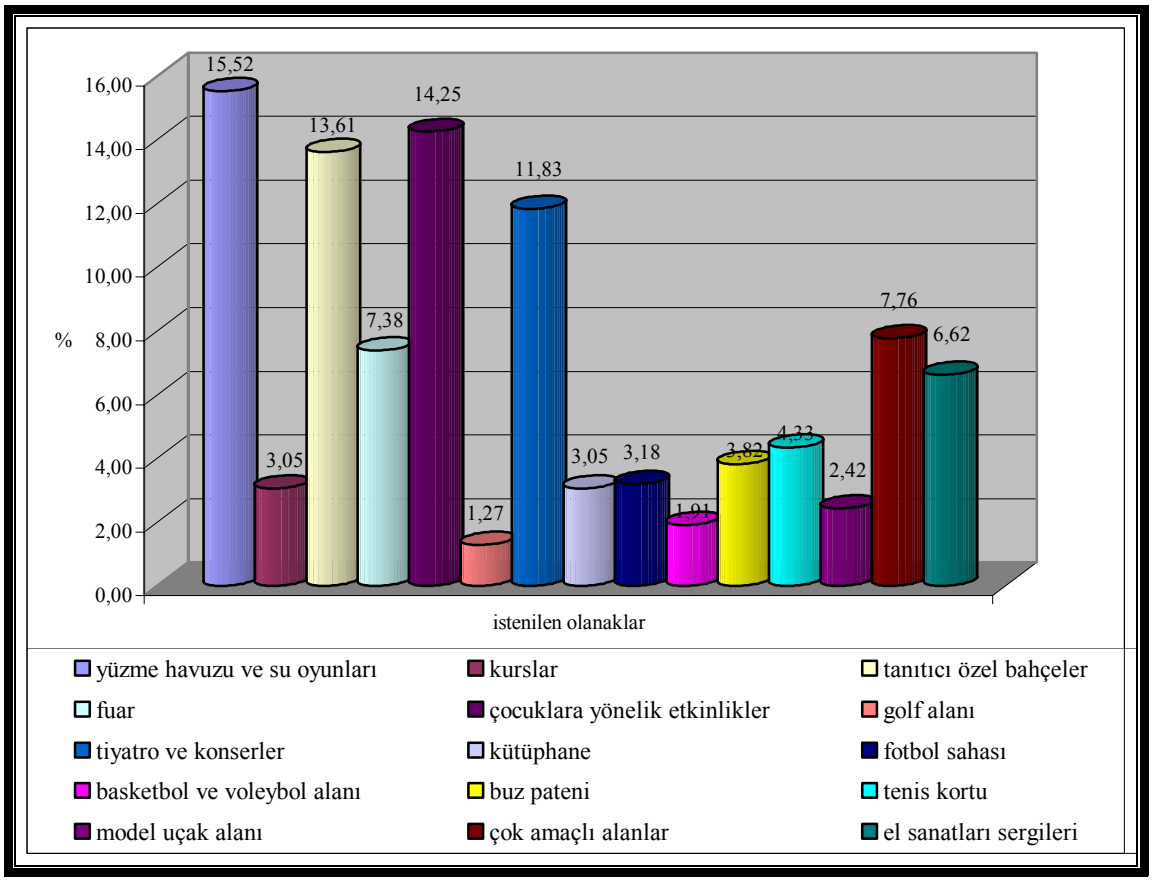

Şekil 5.29 Park kullanıcılarının parkta yer almasını istedikleri olanaklar

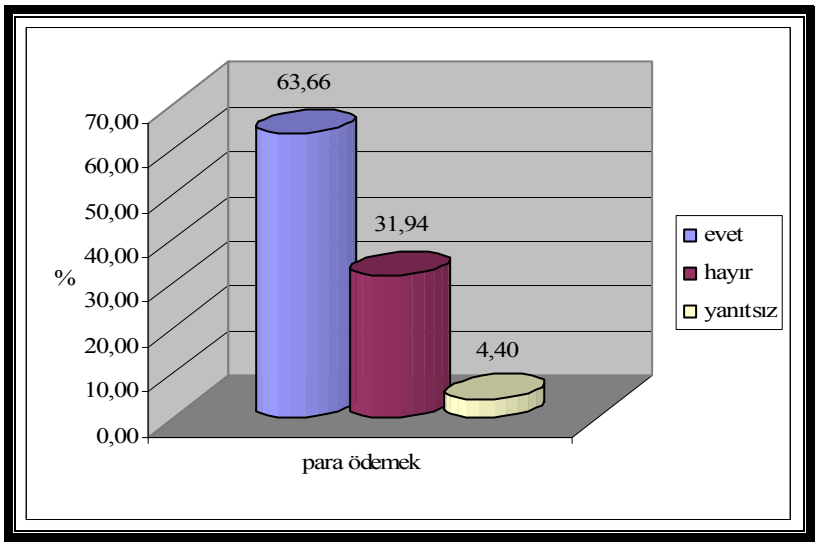

Şekil 5.30 Park kullanıcıların parktaki etkinliklere katılmak için para ödemeyi uygun bulup bulmadığı

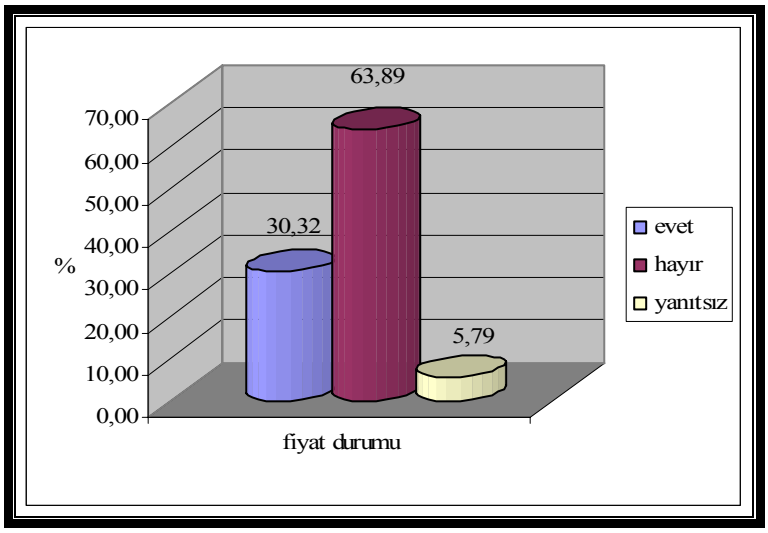

Şekil 5.31 Parkta sunulan hizmetlerin fiyat durumu

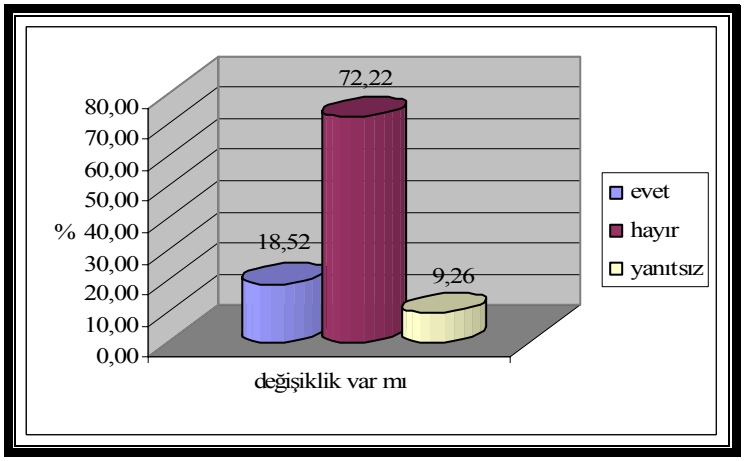

Şekil 5.32 Parktaki değişiklik durumu

Çizelge 5.5 Parkta ne değişiklik olduğu

Ne değişiklik oldu	Sayı	%
Yanıtsız	392	90,7
Gelişmiş	19	4,4
Kalabalıklaşmış	3	0,7
İlk kez geliyor	2	0,5
Yeşil alanları kötüleşmiş	10	2,3
Köprü açılmış	1	0,2
Daha kötüleşmiş	4	0,9
Toplam	**432**	**100,0**

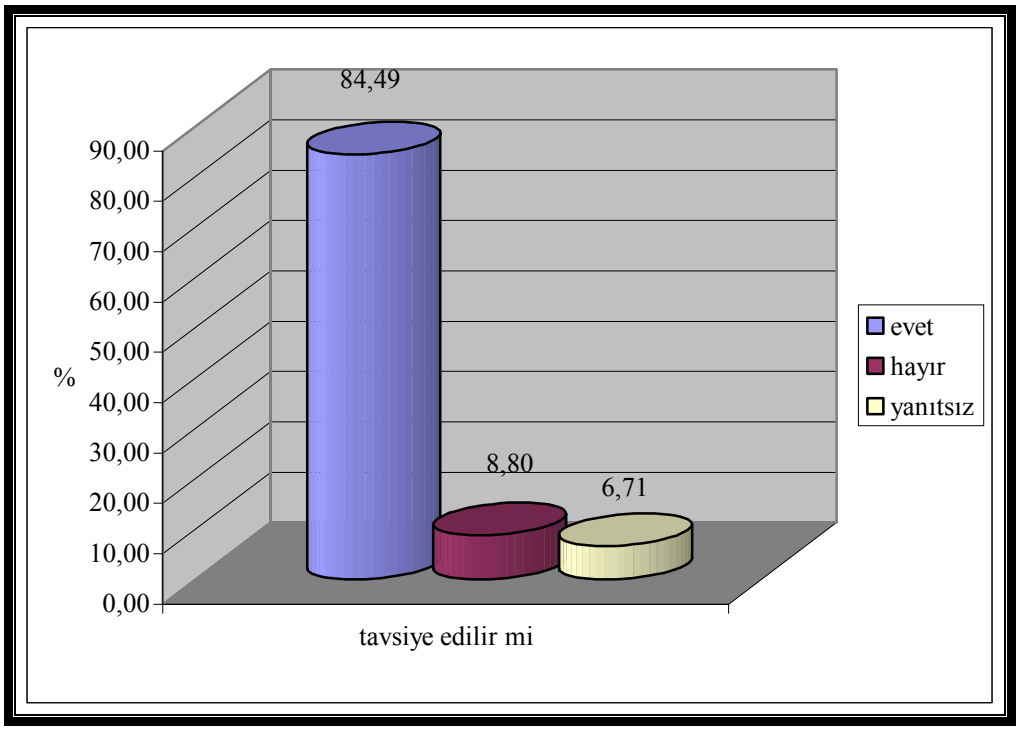

Şekil 5.33 Park kullanıcılarının parkı başkalarına tavsiye etme durumu

Çizelge 5.6 Parkın neden tavsiye edildiği

Neden Tavsiye Edilir	Sayı	%
Yanıtsız	399	92,4
Güzel ve temiz	15	3,5
Beğenmiyor	3	0,7
Kalabalık	3	0,7
Kararsız	2	0,5
Yetersiz	1	0,2
Fena değil	1	0,2
Tuvaletler temiz	1	0,2
Görülebilir	5	1,2
Dinlendirici	2	0,5

Çizelge 5.7 Park kullanıcılarının gittikleri diğer parklar

Diğer parklar	Sayı	%
Yanıtsız	52	12,0
İsmini hatırlamıyor-evine yakın	163	37,7
İsmini hatırlamıyor İşine yakın	19	4,4
Kuğulu Park	6	1,4
Dikmen Vadisi	14	3,2
Harikalar Diyarı	44	10,2
Alparslan Türkeş Parkı	2	0,5
Cemre Parkı	4	0,9
Ahlatlıbel	37	8,6
Mogan Parkı	17	3,9
Gençlik Parkı	5	1,2
Botanik Parkı	6	1,4
Oran	3	0,7
Altınpark	19	4,4
Seymenler Parkı	8	1,9
Mavi Göl	2	0,5
Kurtuluş Parkı	3	0,7
Kazan	2	0,5
Eymir Gölü	1	0,2
Vedat Dalokay Parkı	3	0,7
Güven park	1	0,2
H.Ali Yücel Parkı	1	0,2
Özgürlük Parkı	1	0,2
M. Oktay Parkı	1	0,2
Altınpark ,Mogan Parkı	1	0,2
Gökçek Parkı	2	0,5
Atatürk Parkı	3	0,7
Ahlatlıbel ve Kuğulu Park	1	0,2
Beynam Ormanı	1	0,2
Ahlatlıbel,Mogan Park	1	0,2
Botanik Parkı-Kuğulu Park	2	0,5
Altınpark,Atatürk Parkı	1	0,2
Atatürk O.Çiftliği	2	0,5
Ahlatlıbel,A ltınpark	1	0,2
Ayaş Parkı	1	0,2
Toplam	**432**	**100,0**

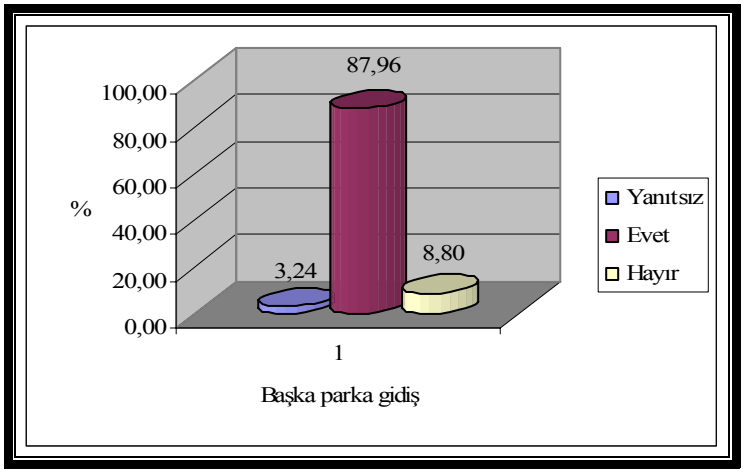

Şekil 5.34 Park kullanıcılarının başka parka gitme durumu

Park kullanıcılarının başka parka gidiş sıklığı

Şekil 5.35'de park kullanıcılarının başka parka gidiş sıklığı görülmektedir. Kullanıcıların başka parka gitme durumunda, en çok "bazen" seçeneği seçilmiştir (% 41,44). İkinci sırada "sık sık" cevabı verilmiştir (% 37,04). Kullanıcıların % 9,95'i de "nadiren giderim" demiştir. Katılımcılardan % 11,57'si ise bu soruya yanıt vermemiştir.

Park kullanıcılarının Göksu Parkı'nı nasıl değerlendirdiği

Şekil 5.36'da park kullanıcılarının Göksu Parkı'nı nasıl değerlendirdiğini görmekteyiz. Anket sonuçlarına göre katılımcıların % 40,97'si parkı "idare eder" olarak görmektedir. Devamında % 34,95'i "iyi ve bakımlı" olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların % 17,59'u ise parka "kalabalık" demiştir.Göksu Parkı için "en iyisi" diyenlerin oranı ise % 2,78'dir.

Park kullanıcılarının son olarak söyleyecekleri

Çizelge 5.8'de park kullanıcılarının son olarak söyledikleri verilmiştir. Ankete katılanların büyük çoğunlu (% 88,9) sadece sorulan soruları yanıtlamış ayrıca bir şey söylemek istememişlerdir. Fikir belirten kullanıcılar ise en çok parkı kullananlarda "park kültürü olmadığını" belirtmişlerdir (14 katılımcı). Ayrıca "görevlilerin kötü muamele ettiğini" belirtmişlerdir. Bunların dışında ise "mangal dumanının çok" oluşu, "piknik alanlarının birbirine yakınlığı" ve "parkın yetersiz" olduğu belirtilmiştir.

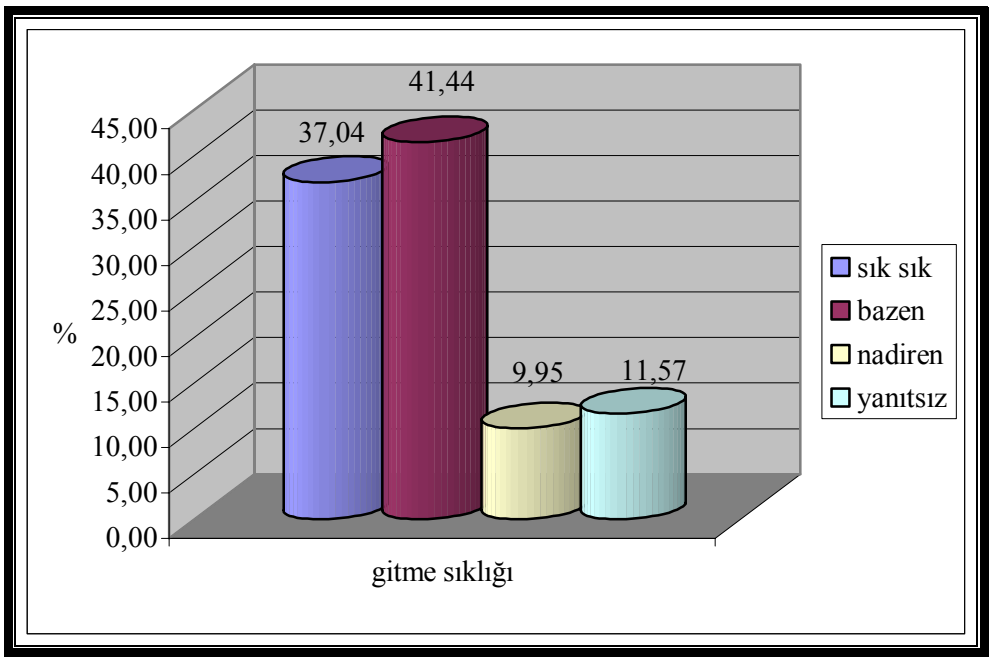

Şekil 5.35 Park kullanıcılarının başka parka gidiş sıklığı

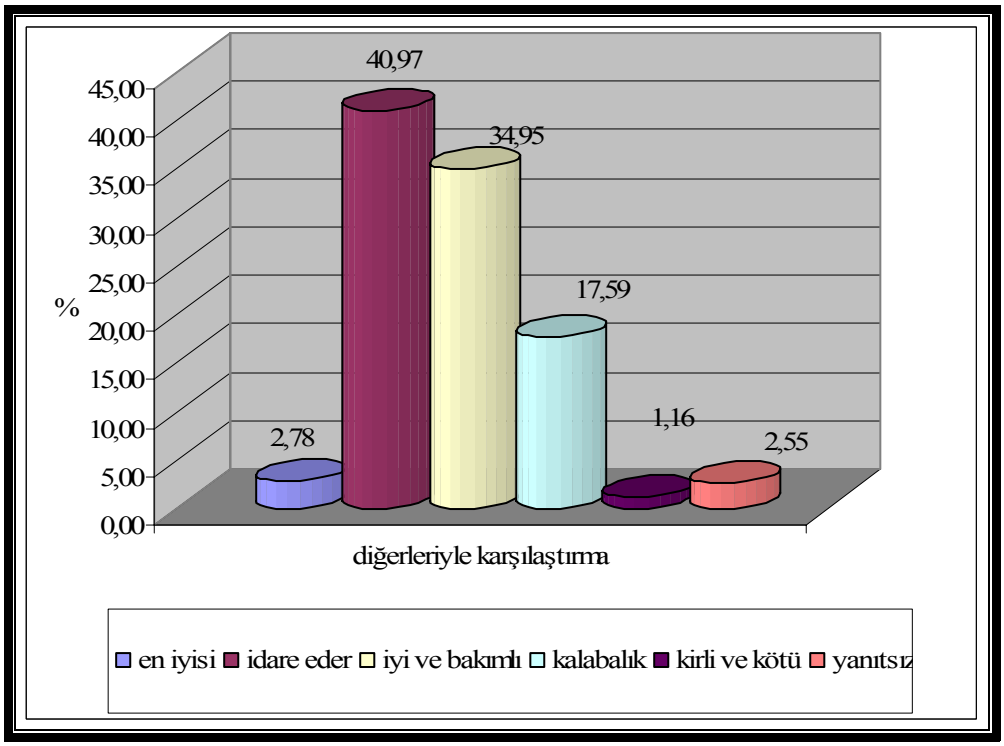

Şekil 5.36 Park kullanıcılarının Göksu Parkı'nı nasıl değerlendirdiği

Çizelge 5.8'de Park kullanıcılarının son olarak söyleyecekleri

Son olarak söyleyecekleri	Sayı	%
Yanıtsız	384	88,9
Görevliler kötü muamele ediyor	13	3,0
Park kültürü yok	14	3,2
Denetim yapılması	1	0,2
Fiyatlar,market,yeşil daha iyi olabilir	1	0,2
Yetersiz	5	1,2
Büyük ağaç yok	1	0,2
Yeşil alan kalitesiz	2	0,5
Gereksiz harcamalar çok yapılıyor	2	0,5
Piknik alanları birbirine yakın	3	0,7
Mangal dumanı çok	3	0,7
Servis hizmeti verilmeli	2	0,5
Musluklar altında köpek yıkanmasın	1	0,2
Toplam	**432**	100,0

Çapraz Tablolar

Çizelge 5.9'da Göksu Parkı kullanıcıları yaş grupları ve cinsiyet dağılımı çapraz tablosu görülmektedir. Çizelgeye göre parka gelen kadınların büyük çoğunluğu 26-30 yaş grubundadır (% 19,4). Erkeklerin çoğunluğu ise 21-25 yaş grubundadır (% 18,1). Kadınlarda ve erkeklerde en az parka gelen yaş grubu 51 ve üstü yaş grubudur. Parka en çok gelen yaş grubu ise toplamda 21-25 yaş grubu kadın ve erkek kullanıcılardır.

Çizelge 5.10'da cinsiyet ve parkı önceki hali ile karşılaştırma çapraz tablosu yer almaktadır. Tabloya göre kadınların parkı beğenme oranı (% 53,2) erkeklerden (% 48,6) fazladır. Çok beğenen ve orta bulanlarda ise erkeklerin oranı daha yüksektir.

Çizelge 5.11'de eğitim durumu ve parkı önceki hali ile karşılaştırma çapraz tablosu görülmektedir. Tabloya göre park en çok "lise mezunları" tarafından kullanılmaktadır. Lise mezunları tarafından en çok belirtilen ise "parkı beğeniyorum" seçeneği olmuştur (% 48,7). Parkı en çok beğenen grup ise "okur yazar" gruptur (% 75,0). Tüm eğitim gruplarından parkı "orta" bulanlar arasında çok büyük fark yoktur.

Çizelge 5.12'de yaş grupları ve parkı önceki hali ile karşılaştırma çapraz tablosu görülmektedir. Tabloya göre parkı "en çok beğenen" yaş grubu 36-40 yaş grubudur (% 57,1). "Çok beğenenler" ise % 27,1 ile 20 yaş altı grubudur. "Hiç beğenmeyenlerin" en yüksek olduğu yaş grubu ise % 9,1 ile 46-50 yaş grubudur.

Çizelge 5.13'de yaş grupları ve başka parklarla karşılaştırdığınızda nasıl bulursunuz çapraz tablosu yer almaktadır. Tabloya göre, 51-55 yaş grubu parkı % 46,2 oranında "iyi ve bakımlı" bulmakta, 36-40 yaş grubu % 28,6 ile "kalabalık" bulmaktadır.Park için "idare eder" diyenlerin çoğunluğunun yaş grubu ise 41-45 yaş grubudur (% 53,8). Parkı "en iyi park" olarak nitelendirenlerin büyük çoğunluğu ise 20 yaş altı yaş grubudur (% 8,3).

Çizelge 5.14'de park kullanıcılarının parka geliş süresi ve geliş aracı görülmektedir. Tabloya göre parka 1-14 dakika ile en çabuk ulaşan kullanıcıların % 58,6'sı "araba" ile, % 20,7'si "yürüyerek" gelmektedir. Araba ile gelişi en yüksek olduğu süre ise 30-44 dakikadır (% 87,5). Otobüsle gelenlerin en uzun süresi % 37,9 ile 60-90 dakikadır. Parka yürüyerek gelen kullanıcıların ikinci sırasında olan süre ise 15-29 dakikadır. Tabloya göre parka çoğunlukla araba ile gelinmektedir.

Çizelge 5.15'de eğitim durumu ve başka parka gitme durumu çapraz tablosu görülmektedir. Tabloya göre başka parka giden en kalabalık eğitim grubu "yüksek lisans" grubudur (% 100). Daha sonra "üniversite" ve "lise mezunları" gelmektedir. Başka parka gitmeyenlerin yoğunlukta olduğu eğitim grubu "orta okul" mezunlarıdır (% 16,9). Devamında "okur yazar olmayanlar" gelmektedir (% 14,3).

Çizelge 5.16'de eğitim durumu ile başka parklarla karşılaştırıldığında parkın nasıl bulunduğu görülmektedir. Çizelgeye göre parkı çoğunlukla "iyi ve bakımlı" bulan eğitim grubu (% 62,5) "okur-yazar" grubudur. Devamında "ortaokul" (% 38,5), "lise" (% 36,8) ve "üniversite mezunları" (% 36,7) yer almıştır. "İlk okul" mezunlarının çoğunluğu parkı "kalabalık" bulmakta (% 30,2) iken, okuma yazma bilmeyenler park için "kirli ve kötü" demişlerdir (% 14,3). Parkı" idare eder" bulanların çoğunluğu ise yüksek "lisans mezunları" olmuştur (% 63,6). Onu "yüksek okul" (% 50,8), "üniversite" (% 41,8) ve "lise mezunları" (% 41,4) izlemiştir.

Çizelge 5.17'de kullanıcıların parka kiminle ve nasıl geldiği görülmektedir. Tabloya göre parka "arabayla" gelenlerin büyük çoğunluğunu parka "eşim ve çocuğumla gelirim" diyenler oluşturmuştur (% 82,1). "Yalnız gelenlerin" ise "araba ve yürüyerek" gelme durumları aynıdır (% 23,1). "Otobüsle" gelenlerin çoğunluğu "arkadaşı ile" gelmektedir (% 37,8). "Dolmuşla" gelenler ise çoğunlukla parka "yalnız" gelmektedir (% 15,4). Parka en yoğun geliş aracı çoğunlukla "araba" (%72,0) olmuştur. Parka "yürüyerek" gelenlerin ikinci grubunda ise "eşimle gelirim" diyenler yer almıştır (% 16,1).

Çizelge 5.9 Yaş grupları ve cinsiyet dağılımı

Çapraz Tablo yaş grupları ve cinsiyet												
			Yaş grupları									Toplam
			20 yaş altı	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	46-50	51-55	56 yaş ve üstü	
Cinsiyet	Erkek	Sayı	25	38	28	35	22	30	14	8	10	210
		%	11,9	18,1	13,3	16,7	10,5	14,3	6,7	3,8	4,8	100,0
	Kadın	Sayı	23	37	43	39	27	35	8	5	5	222
		%	10,4	16,7	19,4	17,6	12,2	15,8	3,6	2,3	2,3	100,0
Toplam		Sayı	48	75	71	74	49	65	22	13	15	432
		%	11,1	17,4	16,4	17,1	11,3	15,0	5,1	3,0	3,5	100,0

Çizelge 5.10 Cinsiyet ve parkı önceki hali ile karşılaştırma

Çapraz Tablo Cinsiyet ve önceki hali ile şimdiki hali arasındaki fark								
			önceki hali ile şimdiki hali arasındaki fark					Toplam
			yanıtsız	çok beğeniyorum	beğeniyorum	orta	hiç beğenmiyorum	
Cinsiyet	Erkek	Sayı	9	34	102	58	7	210
		%	4,3	16,2	48,6	27,6	3,3	100,0
	Kadın	Sayı	9	30	118	59	6	222
		%	4,1	13,5	53,2	26,6	2,7	100,0
Toplam		Sayı	18	64	220	117	13	432
		%	4,2	14,8	50,9	27,1	3,0	100,0

Çizelge 5.11 Eğitim durumu ve parkı önceki hali ile karşılaştırma

Çapraz Tablo Eğitim durumu ve Önceki Hali ile Karşılaştırma								
			önceki hali ile şimdiki hali arasındaki fark					Toplam
			yanıtsız	çok beğeniyorum	beğeniyorum	orta	hiç beğenmiyorum	
Eğitim durumu	Yanıtsız	sayı	2	1	3	2	0	8
		%	25,0	12,5	37,5	25,0	0,0	100,0
	okuma-yazma bilmiyor	Sayı	0	1	3	3	0	7
		%	0,0	14,3	42,9	42,9	0,0	100,0
	okur-yazar	Sayı	0	1	6	1	0	8
		%	0,0	12,5	75,0	12,5	0,0	100,0
	ilkokul	Sayı	0	7	24	9	3	43
		%	0,0	16,3	55,8	20,9	7,0	100,0
	orta okul	Sayı	2	8	38	16	1	65
		%	3,1	12,3	58,5	24,6	1,5	100,0
	Lise dengi	Sayı	9	26	74	40	3	152
		%	5,9	17,1	48,7	26,3	2,0	100,0
	yüksek okul	Sayı	2	9	26	21	1	59
		%	3,4	15,3	44,1	35,6	1,7	100,0
	üniversite	Sayı	3	9	41	22	4	79
		%	3,8	11,4	51,9	27,8	5,1	100,0
	yüksek lisans	Sayı	0	2	5	3	1	11
		%	0,0	18,2	45,5	27,3	9,1	100,0
Toplam		sayı	18	64	220	117	13	432
		%	4,2	14,8	50,9	27,1	3,0	100,0

Çizelge 5.12 Yaş grupları ve parkı önceki hali ile karşılaştırma

Çapraz tablo yaş grupları ve önceki hali ile karşılaştırma								
			önceki hali ile şimdiki hali arasındaki fark					Toplam
			yanıtsız	çok beğeniyorum	beğeniyorum	orta	hiç beğenmiyorum	
yaş grupları	20 yaş altı	Sayı	3	13	23	9	0	48
		%	6,3	27,1	47,9	18,8	0,0	100,0
	21-25	Sayı	6	11	35	18	5	75
		%	8,0	14,7	46,7	24,0	6,7	100,0
	26-30	Sayı	4	11	35	21	0	71
		%	5,6	15,5	49,3	29,6	0,0	100,0
	31-35	Sayı	2	12	40	18	2	74
		%	2,7	16,2	54,1	24,3	2,7	100,0
	36-40	Sayı	1	6	28	13	1	49
		%	2,0	12,2	57,1	26,5	2,0	100,0
	41-45	Sayı	1	7	35	20	2	65
		%	1,5	10,8	53,8	30,8	3,1	100,0
	46-50	Sayı	0	3	10	7	2	22
		%	0,0	13,6	45,5	31,8	9,1	100,0
	51-55	Sayı	0	1	6	5	1	13
		%	0,0	7,7	46,2	38,5	7,7	100,0
	56 yaş ve üstü	Sayı	1	0	8	6	0	15
		%	6,7	0,0	53,3	40,0	0,0	100,0
Toplam		Sayı	18	64	220	117	13	432
		%	4,2	14,8	50,9	27,1	3,0	100,0

Çizelge 5.13 Yaş grupları ve başka parklarla karşılaştırdığınızda nasıl bulursunuz

Çapraz Tablo Yaş grupları ve başka parklarla karşılaştırdığınızda nasıl bulursunuz									
			başka parklarla karşılaştırdığınızda nasıl bulursunuz						Toplam
			yanıtsız	iyi ve bakımlı	kalabalık	kirli ve kötü	en iyisi	idare eder	
yaş grupları	20 yaş altı	Sayı	4	21	7	0	4	12	48
		%	8,3	43,8	14,6	0,0	8,3	25,0	100,0
	21-25	Sayı	3	26	11	1	1	33	75
		%	4,0	34,7	14,7	1,3	1,3	44,0	100,0
	26-30	Sayı	1	32	8	2	1	27	71
		%	1,4	45,1	11,3	2,8	1,4	38,0	100,0
	31-35	Sayı	1	24	14	1	2	32	74
		%	1,4	32,4	18,9	1,4	2,7	43,2	100,0
	36-40	Sayı	0	16	14	0	1	18	49
		%	0,0	32,7	28,6	0,0	2,0	36,7	100,0
	41-45	Sayı	1	19	9	0	1	35	65
		%	1,5	29,2	13,8	0,0	1,5	53,8	100,0
	46-50	Sayı	0	6	4	1	1	10	22
		%	0,0	27,3	18,2	4,5	4,5	45,5	100,0
	51-55	Sayı	0	6	2	0	0	5	13
		%	0,0	46,2	15,4	0,0	0,0	38,5	100,0
	56 yaş ve üstü	Sayı	1	2	7	0	1	4	15
		%	6,7	13,3	46,7	0,0	6,7	26,7	100,0
Toplam		Sayı	11	152	76	5	12	176	432
		%	2,50	35,2	17,6	1,2	2,8	40,7	100,0

Çizelge 5.14 Parka geliş süresi ve geliş aracı

Çapraz Tablo süre ve geliş aracı									
			nasıl gelirsiniz						Toplam
			yanıtsız	arabayla	otobüsle	dolmuşla	yürüyerek	diğer	
süre	yanıtsız	Sayı	2	9	5	1	0	0	17
		%	11,8	52,9	29,4	5,9	0,0	0,0	100,0
	1-14 dakika	Sayı	1	34	7	4	12	0	58
		%	1,7	58,6	12,1	6,9	20,7	0,0	100,0
	15-29 dakika	Sayı	1	76	16	0	8	1	102
		%	1,0	74,5	15,7	0,0	7,8	1,0	100,0
	30-44 dakika	Sayı	1	133	16	1	1	0	152
		%	0,7	87,5	10,5	0,7	0,7	0,0	100,0
	45-59 dakika	Sayı	0	25	13	1	0	0	39
		%	0,0	64,1	33,3	2,6	0,0	0,0	100,0
	60-90 dakika	Sayı	2	30	22	4	0	0	58
		%	3,4	51,7	37,9	6,9	0,0	0,0	100,0
	91 dakika ve üstü	Sayı	0	4	2	0	0	0	6
		%	0,0	66,7	33,3	0,0	0,0	0,0	100,0
Toplam		Sayı	7	311	81	11	21	1	432
		%	1,6	72,0	18,8	2,5	4,9	0,2	100,0

Çizelge 5.15 Eğitim durumu ve başka parka gitme durumu

Çapraz Tablo Eğitim durumu ve başka parka gidiş						
			başka parka gidiyor musunuz			Toplam
			yanıtsız	evet	hayır	
Eğitim durumu	Yanıtsız	Sayı	1	7	0	8
		%	12,5	87,5	0,0	100,0
	okuma-yazma bilmiyor	Sayı	0	6	1	7
		%	0,0	85,7	14,3	100,0
	okur-yazar	Sayı	0	7	1	8
		%	0,0	87,5	12,5	100,0
	ilkokul	Sayı	1	40	2	43
		%	2,3	93,0	4,7	100,0
	orta okul	Sayı	3	51	11	65
		%	4,6	78,5	16,9	100,0
	Lise dengi	Sayı	6	133	13	152
		%	3,9	87,5	8,6	100,0
	yüksek okul	Sayı	3	52	4	59
		%	5,1	88,1	6,8	100,0
	üniversite	Sayı	0	73	6	79
		%	0,0	92,4	7,6	100,0
	yüksek lisans	Sayı	0	11	0	11
		%	0,0	100,0	0,0	100,0
Toplam		Sayı	14	380	38	432
		%	3,2	88,0	8,8	100,0

Çizelge 5.16 Eğitim durumu ve başka parklarla karşılaştırdığınızda nasıl bulursunuz

Çapraz Tablo Eğitim durumu ve başka parklarla karşılaştırdığınızda nasıl bulursunuz									
			başka parklarla karşılaştırdığınızda nasıl bulursunuz						Toplam
			yanıtsız	iyi ve bakımlı	kalabalık	kirli ve kötü	en iyisi	idare eder	
Eğitim durumu	Yanıtsız	Sayı	0	4	3	0	0	1	8
		%	0,0	50,0	37,5	0,0	0,0	12,5	100,0
	okuma-yazma bilmiyor	Sayı	0	1	2	1	0	3	7
		%	0,0	14,3	28,6	14,3	0,0	42,9	100,0
	okur-yazar	Sayı	0	5	1	0	0	2	8
		%	0,0	62,5	12,5	0,0	0,0	25,0	100,0
	ilkokul	Sayı	0	13	13	0	4	13	43
		%	0,0	30,2	30,2	0,0	9,3	30,2	100,0
	orta okul	Sayı	1	25	13	0	2	24	65
		%	1,5	38,5	20,0	0,0	3,1	36,9	100,0
	Lise dengi	Sayı	6	56	18	3	6	63	152
		%	3,9	36,8	11,8	2,0	3,9	41,4	100,0
	yüksek okul	Sayı	3	17	8	1	0	30	59
		%	5,1	28,8	13,6	1,7	0,0	50,8	100,0
	üniversite	Sayı	1	29	16	0	0	33	79
		%	1,3	36,7	20,3	0,0	0,0	41,8	100,0
	yüksek lisans	Sayı	0	2	2	0	0	7	11
		%	0,0	18,2	18,2	0,0	0,0	63,6	100,0
Toplam		Sayı	11	152	76	5	12	176	432
		%	2,5	35,2	17,6	1,2	2,8	40,7	100,0

Çizelge 5.17 Kullanıcıların parka kiminle ve nasıl gelindiği

Çapraz Tablo Parka kiminle ve nasıl gelirsiniz									
			nasıl gelirsiniz						Toplam
			yanıtsız	arabayla	otobüsle	dolmuşla	yürüyerek	diğer	
parka kiminle gelirsiniz	Yalnız	Sayı	2	3	3	2	3	0	13
		%	15,4	23,1	23,1	15,4	23,1	0,0	100,0
	eşim ve çocuğum	Sayı	5	161	22	3	4	1	196
		%	2,6	82,1	11,2	1,5	2,0	0,5	100,0
	arkadaşım	Sayı	0	59	42	5	5	0	111
		%	0,0	53,2	37,8	4,5	4,5	0,0	100,0
	eşim	Sayı	0	19	7	0	5	0	31
		%	0,0	61,3	22,6	0,0	16,1	0,0	100,0
	anne-baba	Sayı	0	30	3	0	2	0	35
		%	0,0	85,7	8,6	0,0	5,7	0,0	100,0
	çocuklarımla	Sayı	0	10	2	0	1	0	13
		%	0,0	76,9	15,4	0,0	7,7	0,0	100,0
	arkadaşım ve annem babam	Sayı	0	6	1	1	0	0	8
		%	0,0	75,0	12,5	12,5	0,0	0,0	100,0
	eşim ve arkadaşım	Sayı	0	12	0	0	0	0	12
		%	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
	akrabalarımla	Sayı	0	1	0	0	0	0	1
		%	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
	eşim ve annem babam	Sayı	0	6	0	0	0	0	6
		%	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
	arkadaş ve çocuklarım	Sayı	0	2	1	0	0	0	3
		%	0,0	66,7	33,3	0,0	0,0	0,0	100,0
	arkadaşım ve yalnız	Sayı	0	1	0	0	1	0	2
		%	0,0	50,0	0,0	0,0	50,0	0,0	100,0
	yalnız ve eşim çocuğumla	Sayı	0	1	0	0	0	0	1
		%	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Toplam		Sayı	7	311	81	11	21	1	432
		%	1,6	72,0	18,8	2,5	4,9	0,2	100,0

6. SONUÇ

Kent Parkları başlangıçta kentlerin görsel niteliklerini iyileştirmek düşüncesiyle ve yeşil alanlar yaratmak amacıyla oluşturulmuştur. Bununla birlikte uzun vadede bu alanlar, gidilecek önemli hedefler ve yerler haline gelmişlerdir.

Bugün endüstri devrimi sonucu meydana gelen yoğun kentleşme nedeniyle, kentlerin fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel yapısı da değişmektedir. Gelişen teknoloji sonucunda hayata yeni bir boyut ve hız kazandırılmıştır. Kazanılan bu hız insan yaşamına da yansımış, yoğun tempo halk sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratmıştır. Bunun sonucu olarak da tüm halk gruplarının moral ve fiziksel yönden doğal çevreden yararlanma ihtiyacı hızla artmış ve değişen kentlerle birlikte, kent parkları bu ihtiyacı gidermek için daha da önem kazanmıştır.

21. yüzyılla birlikte parkların özellikle ekolojik, eğitsel ve sosyolojik açıdan gerekliliği daha fazla hissedilmiştir. Son zamanlarda gündemde olan yaşamın sürdürülebilirliği ya da bozulmadan gelecek kuşaklara aktarılması düşüncesinin fiziksel çevrede gerçekleşmesi için su, hava ve toprak sistemlerinin korunması temel olarak mevcut yeşil alanların korunması ilkesine dayanmaktadır.

Kentsel açık yeşil alan sisteminin merkezini oluşturan kent parkları ekolojik açıdan iki nedenle önem taşımaktadır. Bu nedenlerden birincisi, biyolojik çeşitliliğin korunmasını sağlamak, ikincisi ise doğal ve yabani bitki türlerinden oluşan yeni habitatlar meydana getirmektir.

Kent parklarının günümüzde kazandığı bir diğer görevi ise eğitimdir. Yeşil alanlar çocuk gelişimi için önemli bir kaynaktır. Özellikle çevre eğitimi ve birtakım gözlemler için kent parkları son derece önemlidir.

Kent parkı bir taraftan evrensel plânlama ve tasarım eylemlerinin etkisinde kalırken; diğer taraftan ait olduğu toplumun kültürü ile plânlama ve programlarına bağlı olarak özgün ve özgül nitelikler kazanmaktadır.

Parklar ve parkları çevreleyen alanlar yalnızca doğayla ilişki kurulan yerler değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel alışverişin yapıldığı yerlerdir. Günümüzde parkın sadece bu özellikleri taşıması yeterli görülmemekte; insanların güven ve rahatlık hissedeceği bir sosyal ortamın, tümüyle kullanıcıların gereksinim ve istekleri doğrultusunda oluşturulması tercih edilmektedir. Dolayısı ile kent parklarından, maksimum yarar gözetilmektedir (Anonim 2006i).

Ülkemizde kent parklarının oluşumu, Cumhuriyet Dönemi ile birlikte başlamıştır. Bu mekânlar endüstrileşme hareketinin doğurduğu gereksinimlerin bir sonucu olarak değil, modern, çağdaş ve katılımcı bir toplum yaratma düşüncesinin bir parçası olarak oluşturulmuştur.

Ankara Kenti, Türkiye Cumhuriyeti'nin başkenti olarak tümüyle sözü edilen kaygılarla plânlanmıştır. Kent, cumhuriyetin kuruluşundan bugüne imarı, plânlı olarak yürütülmeye çalışılmış bir başkent olmuştur. Fakat dönem dönem verilen yanlış kararlar, yasalardaki boşluklar, uygulama aşamasında yapılan değişiklikler ve parçasal yaklaşımlar ne yazık ki Ankara'nın 21. yüzyılın modern başkentlerinden biri olma şansını olanak dışı bırakmıştır.

Ankara'da bugün kişi başına 1.87 m^2 yeşil alan düşmektedir. Bu rakam gerek ülkemizde kabul edilen kişi başına 7 m^2, gerekse dünyada kabul edilen (12.5-40 m^2) normlarının çok altındadır (Oğuz 1998).

Ülkemizde yeşil alanların niceliksel yetersizliğini çözümlemek ancak doğru stratejilerin belirlenmesi ile mümkündür. Aynı zamanda belirlenen stratejilere ısrarla uyulması zorunlu olmalıdır. Çünkü Ankara kentinin gelişimi izlendiğinde ortaya çıkan sonuç, doğru kararların belirlenmiş olduğu, fakat kent gelişiminde bu kararlara uyulmadığı görülmüştür. Bu nedenle Ankara kentsel gelişimi ile yeşil alan gelişimini paralelleştirmek zorunludur. Özellikle toplu konut alanlarının bulunduğu noktalarda yeşil sistem hem kentin gelişimini kontrol edecek, hem de kullanıcıları için bir nefes alma yeri olacaktır.

Kent parkları, kentsel plânlama ve tasarım eylemlerinin o dağında yer almalıdırlar.

Özellikle yeni yerleşime açılacak bölgelerde kamu elindeki arazilerin yeşil alan olarak belirlenmesi; doğal yönden önem taşıyan ve bu sebeple korunması gereken alanların saptanması ile yeşil alan kullanımı için ayrılması ve gerekli kamulaştırmaların yapılması zorunludur.

Kent parklarının büyüklükleri incelendiğinde kent parkı tanımına giren parkların en az 40 ha olabileceği belirtilmekle birlikte pek çok kaynakta 100 ha'dan küçük olmaması gerektiğine işaret edilmektedir (Gold 1980). Göksu Parkı 55 ha'lık bir alan ile dünya standartlarının altında kalmaktadır. Ankara gibi kent yoğunluğunun yüksek olduğu şehirlerde yer verilen parkların büyüklükleri ayrı bir önem taşımaktadır.

Göksu Parkı'nın niteliksel özellikleri gözlemlerin ve literatür çalışmalarının yanı sıra yapılan kullanıcı anketi ile belirlenmiştir. Anket kapsamında Göksu Parkı'nın kullanım olgusu, kullanıcı profili, kullanıcı ve mekân ilişkisi, parkın kullanıcı istek ve gereksinimlerine uygunluğu ve kullanıcı beklentileri ortaya konmuştur.

Yapılan anket değerlendirmelerine göre Göksu Parkı: Grafik sunum ve tabloları 5. Bölüm'de ayrıntılı alarak verilen anket sonuçlarına göre Göksu Parkı'na gelen kadın kullanıcılar erkek kullanıcılardan daha fazladır. Parka en çok gelen ziyaretçiler "evli" kullanıcılar olmuştur. "21-25 yaş", "31-35 yaş" ve "26-30 yaş" parka en çok gelen yaş grubudur. Kullanıcıların eğitim durumu incelendiğinde en büyük bölümünü "lise mezunlar" oluşturmaktadır. Çalışma durumlarına bakıldığında ise, en çok "memurla" ve "işçiler" yer almaktadır. Anket bulguları, Göksu Parkı'nın en çok "orta ve alt gelir" grubu olarak tanımlanabilecek ziyaretçiler tarafında kullanıldığını göstermektedir. Bu durumun çeşitli nedenleri bulunmaktadır. Dar gelirli ve orta sınıf rekreasyon gereksinimini karşılamak için çok da fazla seçeneğe sahip değildir. Dolayısıyla ekonomik yönden boş zaman değerlendirme ve doğa ile ilişki ihtiyacını karşılama için en uygun yöntem parklara gitmektir.

Göksu Parkı'na gelen kullanıcıların geldikleri semtlere bakıldığında, parka en yakın iki semt; "Eryaman" ve "Sincan" aynı oranla yer almaktadır. Bu sonuçlar araçla ulaşım imkânına karşın parkın oturulan mekâna yakınlığının hâlâ önemli oluğunu ve parkın çoğunlukla en yakında oturan kullanıcılar tarafından yoğun olarak kullanıldığını göstermektedir. Kullanıcıların büyük bir kısmı parka "eşi ve çocuğu" ile gelmekte,

ikinci sırada ise “arkadaşımla gelirim” cevabı yer almaktadır. Bu durum park kullanımında ana öğenin gezmek olduğu ve özellikle çekirdek aile boyutunda değerlendirildiği anlamına gelmektedir.

Toplam ziyaretçilerin yarıya yakını parka gelmelerinde bazı engellerin olduğunu ifade etmişlerdir. Bu engellerin ne olduğu sorulduğunda ise “uzaklık” cevabı verilmiştir. Araştırma sonucuna göre parkın oturulan bölgeye uzaklığı parka gitmeyi engelleyen önemli bir neden olarak ortaya çıkmaktadır. Bu durum parkın kullanımını olumsuz yönde etkilemektedir.

Kullanıcıların parka geliş şekillerine bakıldığında; “arabayla”, “toplu taşımla” ve “yürüyerek” seçenekleri yer almaktadır. Bu durum parkın merkezde konumlanmadığını ve aynı zamanda çevresinde yürüme mesafesinde yoğun konut alanları olduğu halde araçla gelindiğini göstermektedir.

Park kullanımını etkileyen en önemli etmenlerden biri de parka kısa sürede varmaktır. Göksu Parkı’na gelenlerin büyük çoğunluğu parka ortalama “40 dakikada” ulaştıklarını belirtmişlerdir. Kullanıcılar, yoğun kullanım için daha çabuk ulaşabildikleri yeşil alanları tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Kullanıcıların parktan hoşnut olmalarının en belirgin göstergesi parka gidiş sıklığı ve sürekliliğidir. Anket sonuçlarına göre park ziyaret sıklığı mevsimlere göre değişmektedir. Parkın en yoğun kullanıldığı zaman “yaz” aylarıdır. Park, yaz mevsiminden sonra en çok “sonbaharda” kullanılmakta, üçüncü sırada “ilkbahar” yer almaktadır. “Kış” mevsimi ise neredeyse parkın hiç kullanılmadığı bir mevsim olarak görülmektedir. Parkın kışın da aktif olarak kullanılmasına ilişkin çalışma ve çözüm önerileri geliştirmek, kuşkusuz parkın canlılığı için olumlu sonuçlar verecektir.

Parkın günlere göre ziyaret sıklığına bakıldığında, hafta içi “öğleden sonra” ve “akşamları” yoğun kullanılmasına rağmen, hafta sonu “öğleden sonra” en çok kullanıldığı zamandır. Parkın “hafta içi” kullanım oranı “hafta sonuna” göre düşüktür. Hafta içerisinde en çok kullanım “akşam” saatleri olmuştur. Hafta içi “öğle tatili” ve “sabah” saatleri hafta sonuna göre daha çok tercih edilmiştir. Bu durum sabah spor yapan ev hanımları ve parka yakın çalışan kullanıcılardan kaynaklanmaktadır.

Parka gelen kullanıcıların büyük çoğunluğunun parka geliş amacı, "açık havada zaman geçirmektir". Parka ikinci geliş amacı "piknik yapmak" iken, üçüncü amaç "su ve yeşilliği izleyerek dinlenmek" olmuştur. Bu durum kullanıcıların açık-yeşil alan ihtiyacını ortaya koymaktadır.

Göksu Parkı bir su kıyısı parkı olmasına rağmen su ile ilgili aktivitelere katılım oranı (% 2,88) son derece düşüktür. Bu durum iki nedenden kaynaklanmaktadır. Biricisi su ile ilgili aktiviteler yetersiz veya kullanıcılar tarafından beğenilmemektedir, ikincisi kullanıcılar suyu aktif olarak değil de pasif olarak kullanmaktan (seyretme) hoşlanmaktadırlar. Ayrıca suyu kullanmaya ilişkin alışkanlıklar da bu durumu etkilemektedir. Park yönetimi çeşitli su sporları ve su aktivitelerine yönelik ilgi çekici faaliyetler oluşturarak hem kullanıcılarda bir su kullanımı kültürü oluşturmalı, hem de eğlenceli zamanlar geçirmelerini sağlamalıdırlar.

Ankete katılan kullanıcıların yarısı (% 50.9) "parkı beğendiğini" ifade etmiştir. Park kullanıcılarının parkı beğenme nedenleri parka geliş amaçları ile aynıdır. Katılımcıların % 3'ü ise parkı "hiç beğenmediklerini" belirtmişlerdir. Ankete katılan kullanıcıların büyük çoğunluğu (% 42,97), parkta beğenmediği özellik olarak, "parktaki insanların davranışlarını" (toplu kullanılan alanlara uygun davranmadıklarını, parkı temiz ve düzenli kullanmadıklarını vb.) dile getirmişler, daha sonra "parkın tahrip edilmesi" (yeşil alanların tahribi, bank ve lambaların kırılması vb.) yer almıştır.

Parkın beklentilerine uyduğu görüşünde olan kullanıcılar parktan hoşnut kalmaktadırlar. Parkı kullanan katılımcıların parktan rahatsız oldukları durumların başında "otopark ücreti" gelmekte, devamında "parkın çok kalabalık" oluşu belirtilmektedir. Ayrıca "ulaşımın problemli olduğu" ve "çim alanlarda oturulup dinlenilemediği" de rahatsızlık duyulan noktalardır.

Anket sonuçlarına göre park en çok "son bir yıldır" kullanılmaktadır. 2003 yılında açılmış bir park için olumsuz bir durumdur. Göksu Parkı'nı kullananların büyük çoğunluğu başka parka da gitmektedirler

Park kullanıcılarının parkta yer almasını istedikleri olanakların başında "yüzme havuzu ve su oyunları" gelmiştir (%15,52). İkinci sırada (%14,25) " çocuklara yönelik

etkinlikler" yer almıştır. Kullanıcıların üçüncü olarak istedikleri olanak (%13,61) "bitki ve hayvanların tanıtıldığı özel bahçeler" olmuştur. Kullanıcılar ayrıca "düzenli tiyatro gösterileri ve konser" isteklerini (% 11,83) belirtmişlerdir. Bu isteklerin yönetimce park programlarına yansıtılması gereklidir. Kullanıcıların parkta en çok istedikleri aktivitelerin başında su ile ilgili aktivitelerin olması parkta sunulan mevcut aktivitelerin yetersiz ve beğenilmediğini ispatlamaktadır. Park içerisinde değişik su programları yapılarak halkın bu aktivitelere katılımının sağlanması gerekmektedir.

Ankete katılanların büyük bölümü "parkı başkalarına tavsiye edebileceklerini" belirtmişlerdir. Katılımcıların % 8,80'i ise "parkı başkalarına tavsiye etmeyeceklerin"i ifade etmişlerdir. Parkı başkalarına tavsiye edenlerin büyük çoğunluğu parkı "güzel ve temiz" olarak nitelemiş, tavsiye etmeyenler ise parkı "kalabalık" olarak değerlendirmişlerdir.

Parkın en önemli beğenilme nedeni "bitkisel özellikleri, peyzajı, suya yakınlığı, açık havada dolaşabilme ve sessizliğin sağlanmasıdır". Bu yanıtlar insanların parka gidişlerindeki esas öğenin "yeşil alan ve su ile yakın olmak" ve "açık havada dinlenmek" olduğunu bir kez daha göstermektedir.

Park kullanıcıları, son söz olarak parkı kullananlarda "park kültürü olmadığını" ve "görevlilerin kötü muamele ettiğini" belirtmişlerdir. Bunların dışında ise "mangal dumanının çok oluşu", "piknik alanlarının birbirine yakınlığı" ve "parkın yetersiz olduğu" belirtilmiştir. Bu durumlarının park yönetimince dikkate alınması, parkın daha kaliteli hizmet vermesi ve kullanıcıları hoşnut etmesi açısından önemlidir.

Park içerisinde yapılan gözlemlerde özellikle hafta sonları piknik yapmak için alana gelen kullanıcıların oturdukları alanın etrafını halı, kilim vb. malzemelerle kapattıkları görülmüştür. Buna sebep olarak da mahremiyet yaratma ihtiyacını göstermişlerdir. Açık alanda zaman geçirmek ve kamuya açık alanda mahremiyet yaratmaya çalışmak bir çelişki olarak değerlendirilmiştir.

Göksu Parkı'nın kent parkları kriterleri açısından durumu; Çalışmanın 1. bölümünde belirtildiği gibi bir kent parkında **bulunması gerekli rekreasyon olanaklarına** göre Göksu Parkı değerlendirildiğinde şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır;

Park, spor kompleksi, gölet, diğer donatımlar, kahve, büfe, yağmur sığınakları, lokanta, seyir kuleleri vb. içermekte, fakat; dekoratif ve eğitici bahçe köşeleri, hayvanat bahçesi, minyatür köyler, yöresel yerleşmeler, insan ölçeğinde yaşam sunumu içermemektedir. Bu kullanımların bazıları yapılan anket çalışmalarında da kullanıcıların istekleri olarak ortaya çıkmaktadır.

Göksu Parkı, kent parkları plânlama ilkelerine göre değerlendirildiğinde ise farklılıklar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır:

- Kent parkları, rekreasyonel bir kaynak olmaları yanında, ihtiyaçlarla uyumlu olarak kullanılabilir şekilde tasarlanmalıdır. Göksu Parkı'nda ihtiyaçlarla uyumlu bir tasarımdan ziyade siyasi çıkar telaşı ve göz boyama düşüncesi baskındır.

- Kentin diğer açık ve yeşil alan sistemi içinde bir bütünlük yaratmalı ve yaya bağlantı düzeni ile güvenli ulaşım olanakları sağlanmalıdır. Kentin diğer açık ve yeşil alan sistemi içinde bir bütünlük yaratma şansı kent geneline ilişkin lokal çözümlemeler tercih edildiği için mümkün olmamakla beraber, iyi yönetim ve gelişim plânları ve sahip olduğu alan genişliği ile önemli bir yeşil alan olabilme özelliğine sahiptir.

- Kent parkının kullanıcıları için rahat ve huzur veren bir dinlenme ortamı yaratması plânlamanın ana hedeflerinden biri olmalıdır. Parkın kullanıcıları için rahat ve huzur veren bir dinlenme ortamı yaratılmasında kimi bölümler iyi plânlamış, kimi bölümler ise bu plâna dahil edilmemiştir. Örneğin Gölet kenarındaki yüzer iskeleler iyi plânlama olarak dikkat çekerken, piknik alanları iyi plânlanmayan alanlar olarak görülmektedir.

- Kullananları birleştirici ve kaynaştırıcı olmalıdır. Her yaş ve kültür grubuna hizmet verebilecek üniteleri bulunmalıdır. Park içerisinde her yaş grubuna hizmet verebilecek üniteler (spor alanları, çocuk oyun alanları, kafeler, restoranlar vb.) olmasına karşın her kültür grubuna hizmet verebilecek üniteleri yoktur (Konser salonu, müze vb.).

- Kent parkları, yakın çevre ile ilişkili olmalı ve yakın çevrede yaşayanlara hizmet etmelidir. Bu nedenle yakın çevre insanının sosyo-ekonomik yapısı ve istekleri bilinmelidir. Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından son yıllarda yapılan diğer parklarda olduğu gibi Göksu Parkı'nda da yakın çevre ve yakın çevrede yaşayanların sosyo-kültürel yapısına ve isteklerine önem verilmemiş, belediye kendi tercihlerini yapmıştır.

- Kent parkları kendi içinde bir tasarım bütünlüğüne sahip olmalıdır. Park içinde ilişkiler ve aktiviteler, arazi, plân ve tasarım bütünlüğü birlikte olmalıdır. Park kendi içerisinde ilişkiler ve aktiviteler, arazi, plân ve tasarım bütünlüğüne sahip olmakla beraber mekânlar arası geçişlerde sıkıntı vardır. Ayrıca kafe alanları gibi kimi aktiviteler için ayrılan mekânların genişliği dikkat çekicidir.

- Parkın plânlanmasında, alan seçimi, çevre yapı yoğunluğu ile birlikte doğal kaynaklar ve topoğrafik yapı özellikleri dikkate alınmıştır. İklim verileri ve diğer çevre etmenleri de plânlamada kriter oluşturduğu halde (özellikle ithal bitkiler dikilerek) göz ardı edilmiştir. Parkta bulunan yapı yoğunluğu ihtiyacın üzerindedir. Park içerisindeki ilgi çekici mekânların geliştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca parkın bulunduğu alanın doğal kaynaklarının korunmasına ilişkin bir tasarım dikkat çekmemektedir.

- Bir kent parkının kullanım kolaylığı, kullanım kapasitesi ve rahatlığı ile doğrudan ilişkilidir. Plânlamada kolay ulaşım sağlanamamış, fakat güvenli dolaşım oluşturulmaya çalışılmıştır. Yaya ve oto trafik dağılımı park içerisinde uygun çözüldüğü halde, park girişlerinde çözülememiştir.

- Yöresel iklim özellikleri kullanıcı adına çok etkin kullanılamamıştır. Örneğin, kullanıcıların kışın kar yağışının seyredilebileceği veya yağmurlu günlerde ıslanmadan manzarayı seyredebilecekleri ücretsiz kapalı alanlar yapılmamıştır.

- Kent parkının, yıl boyu kullanılabilir yapıda projelendirilmesi, gerekli olduğu durumlarda akşam saatlerinde de yararlanılabilen mekân ve aktiviteler bulundurması esastır. Göksu Parkı akşam saatlerinde ve kış

mevsiminde kullanım sıkıntıları görülmektedir (dükkanlar kışın müşteri olmadığı gerekçesiyle kapatılmakta, gelen ziyaretçiler ise oturabilecekleri kapalı mekân bulamamaktan yakınmaktadırlar).

- Yoğun kullanımlar için uygun yüzey kaplamaları ve güvenli materyaller plânlama safhasında ele alınmış, fakat uygulamada bu kurala uyulmamıştır (döşemeler vb.).

- Kent parklarında yapılan proje ve uygulamalar, daha sonraki yıllarda bakım ve devamlılık anlamında sorunlar çıkarmamalı ve mekânizasyona imkân verecek yapıda tasarlanmalıdır. Göksu Parkı bu anlamda başarılı bir plânlamaya sahiptir. Fakat uygulamada proje dışı aktivite ve malzemeler kullanıldığı için bazı sıkıntılar yaşanmaktadır (örneğin, yeşil alanlardaki çökmeler, döşeme alanlarındaki kırılma ve bozulmalar). Parkın sulama ve aydınlatma sistemleri otomatiktir ve park içerisinde sesli anons sistemi mevcuttur.

Kent parkı plânlamada: Park ve yeşil alan standartları, her ülkeye, yerleşime, bunların gereksinmelerine ve zamana bağlı olarak değişkenlik göstermektedir. Her geçen yıl farklı yaş gruplarının talepleri değişiklik göstereceğinden bu standartlar da her yıl yenilenmelidir. Bu yenileme aşamasında en büyük yol gösterici ise kuşkusuz kullanıcı anketleridir.

Kent parkları ve açık alanlarda amaç ve öncelikleri oluşturabilmek için uzun vadeli ve geniş araştırma, arazi sörveyleri gerektiren yönetim plânları yapılmalıdır. Kent parkları yıllık plânlamalar doğrultusuna göre yönetilmeli; bu yönetimlerin esasını ise kullanıcı karakteri, istek ve beklentileri oluşturmalıdır. Parkın başarısı bu programın uygulanmasıyla doğrudan ilgilidir. Park programlarının hazırlanması için özel komisyonların oluşturulması gereklidir. Peyzaj mimarları, sosyologlar, biyologlar, eğitimciler, sanatçılar ve parkın özelliğine göre diğer meslek gruplarından uzman kişiler birlikte çalışmalıdır. Eğitim, kültürel aktiviteler ve eğlence bu programlarla oluşturulmalıdır.

Yoğun bir nüfus baskısı ile karşı karşıya kalan kentlerde doğal özelliklerin korunması ve yaşam kalitesinin sürekliliğinin sağlanması çabalara bağlıdır. Kent parkları da bu

özelliklere uygun olarak plânlandığında kent içerisinde sürekliliğe ve sürdürülebilirliğe katkıda bulunacaktır.

Parklara kimlik kazandırmak parkın önemini ve kent içerisindeki değerini artıracağından ayrıca üzerinde durulması gereken bir konudur. Parkın kendine has bir özelliğinin olması onu hem kent hem de bulunduğu ülke içinde ayrı bir yere koyacaktır. özelliklere uygun olarak plânlandığında kent içerisinde sürekliliğe ve sürdürülebilirliğe katkıda bulunacaktır. Turistlerin ziyaret edeceği, insanların uğrak yeri olabilecek özellikleri barındıran parklar rekreasyon ihtiyacı dışında kentin ve ülkenin ekonomisine de fayda sağlayacaktır.

Göksu Park Yönetime ilişkin olarak: Kent parklarının uzun süreli olması ve etkin kullanılabilmesi için zaman içerisinde bir takım değişiklikler yapmak gereklidir. Göksu Parkı henüz çok yeni bir park olduğu için şu aşamada bir değişiklik yapmak gerekmemekle birlikte düzenli kullanıcı anketleri ile halkın yönelimini saptamak zorunludur.

Park yönetiminden alınan bilgilere göre hafta sonları parkı ortalama 19.000 kişi kullanmaktadır. Taşıma kapasitesi anlamında yakın tarihte sorun olmaması için gerekli tedbirlerin alınması zorunludur.

Barbekü alanlarında oluşan kötü koku ve dumanın çevreye olan olumsuz etkileri göz ardı edilmemelidir. Gerekirse piknik alanları azaltılmalı ve barbekü miktarının belli sayının üzerine çıkması engellenmelidir.

Ayrıca inşaat programının iyi yapılamaması sonucunda oluşan çökme, oturma ve bozulmalar nedeniyle park içerinde sürekli bir çalışma hali ve para kaybı mevcuttur. Bu durum bölge halkının parkı kullanmalarına engel oluşturduğu için kısa sürede çözülmesi gereken bir sorundur.

Gölet içerisinde biyolojik ve kimyasal arıtmanın yapılmaması, koku ve görüntü kirliliği oluşturmaktadır. Bu soruna ilişkin finansman çözümünü, parkın aktivitelerinin kullanımı oluşturabilir.

Otopark ücreti ve park içerisindeki hizmetlerin ücretleri kullanıcılar için fazla gelmektedir. Park yönetiminin bu konuda gereğini yapması kullanıcılar açısından önemlidir.

Göksu Parkı yeni plânlanan bir park olarak kullanıcıların ihtiyacının % 50'si gibi düşük sayılabilecek bir oranını karşılamaktadır. Bunun nedeni, parkın plânlama aşamasında halkın yönelim ve isteklerinin göz önüne alınmamasıdır. Yeni anlayış olarak kabul gören, kamuya açık yeşil alanların yerel yönetimlerce kendi tabanlarına mesaj verdikleri yerler olarak görülmesi nedeniyle; Ankara Büyükşehir Belediyesi kendi siyasi ve ekonomik kaygılarını parka yansıtmıştır. Bunun sonucu olarak, yerel yönetimin kendi öncelik ve beklentilerinden dolayı genel peyzaj kuralları göz ardı edilmiştir. İnsan ölçeğinin çok üzerinde yapısal alanlar, kafeterya ve restoranlarla park adeta boğulmuştur. Kullanıcıların parka geliş amacı olan "açık ve yeşil alanda dolaşma" ve "kentin baskısından kurtulma" gereksinimi ticari kaygıların gerisinde kalmıştır.

Bu nedenle; parklar ve yeşil alanların yapımı, yönetimi ve bakımını üstlenen otoritenin politik hesaplardan etkilenmeyecek biçimde bütüncül ve uzağı gören bir perspektifle yapılanması zorunludur. Bu yapının; bir taraftan kent yeşilini, diğer taraftan kentlilerin rekreasyonel davranışları bilimsel olarak ele alması gerekmektedir. Dünyadaki gelişmiş ülkelerin hemen hepsinde toplumun rekreasyonel eğilimlerinin ne olduğu ve gelecek 2-5-10 yıllık dönemler içerisinde ne olacağı anket çalışmaları vb. araştırmalara dayalı olarak ortaya konulmaktadır. Bu şekilde rekreasyonel plânlama gelişigüzel yaklaşımlardan kurtarılarak bilimsel bir temele oturtulmakta ve bu plânlamanın uzun vadede çok fayda sağladığı görülmektedir.

Yapılan bu araştırma ile kent parklarının kent için ne denli önemli olduğu vurgulanmaya çalışılarak yeni plânlanacak alanlar için örnek teşkil etmesi amaçlanmıştır.

KAYNAKLAR

Anonim. 1937. Ankara İmar Planı, Alaeddin Kıral Basımevi, İstanbul.

Anonim. 1939. Arkitekt Dergisi, s 198-211.

Anonim. 1944. Arkitekt Dergisi, s 241-245.

Anonim. 1961. Devlet Su İşleri. Ankara Çayı Projesi Susuz-Akpınar Ovası Arazi Tasnif Raporu. Etüd ve Plan Dairesi Reisliği. Etüd Raporları No:7-51 Cilt 1 DSİ Etüd ve Plan Teksirhanesi, Ankara.

Anonim. 1972. Devlet Su İşleri. Ankara Susuz Göleti Piknik Sahası Kati Projesi, İşletme ve Bakım Dairesi Bakanlığı, Ankara.

Anonim.1996. Ankara Büyükşehir Belediyesi, Çevre Koruma Daire Başkanlığı, Altınpark Proje Dosyası, Ankara.

Anonim. 2003. Ankara Büyükşehir Belediyesi, Çevre Koruma Daire Başkanlığı, Göksu Park Proje Dosyası, Ankara.

Anonim. 2005a. http://www.harita.com. Erişim Tarihi:05.10.2005.

Anonim. 2005b. http://www.meteoroloji.gov.tr. Erişim Tarihi:03.09.2005.

Anonim. 2005c. http://www.protamühendislik.com.tr. Erişim Tarihi:11.06.2005.

Anonim. 2005d. http://www.arkitera.com. Erişim Tarihi:21.02.2005.

Anonim. 2005e. Göksu Parkı. Anfa Altınpark İşletmeleri, Ajansmat Matbaacılık A.Ş. Ankara.

Anonim. 2006a. http://www.centralparknyc.org. Erişim Tarihi:21.02.2006.

Anonim. 2006b. http://www.hydepark.org. Erişim Tarihi:26.02.2006.

Anonim. 2006c. http://www.stlouis.missouri.org .Erişim Tarihi:15.02.2006.

Anonim. 2006d. http://www.wowturkey.com. Erişim Tarihi:10.02.2006.

Anonim. 2006e. http://www.kültürpark.com.tr. Erişim Tarihi:15.02.2006.

Anonim. 2006f. http://www.ankararehberi.com.tr. Erişim Tarihi:21.07.2006.

Anonim. 2006g. http://www.goksu.com.tr. Erişim Tarihi:03.02.2006.

Anonim. 2006h. http://www.ankara.bel.gov.tr. Erişim Tarihi:15.02.2006.

Anonim. 2006i. http://www.peyzaj.org. Erişim Tarihi:01.04.2006.

Ateş, T. 1985. Ankara Kenti Yeşil Sisteminin Planlamasında Mogan Gölü-Akköprü Arasındaki Göl-Akarsu Sistemi Çevresine İlişkin Potansiyel Ağırlığın Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim dalı, Ankara.

Baydar, N. 1938. Ankara Gençlik Parkını Yapıyoruz. Ankara.

Bayraktar, A. 1973. İzmir Şehrinin İmarında Peyzaj Mimarlığı ile İlgili Problemler ve Prensiplerin Tespiti. E.Ü. Ziraat Fakültesi Yayınları, No:33 Birlik Matbaası, Bornova, İzmir.

Beler, F. 1993. The Distributionel İmpacts of Urban Public Services: Parks and Recreational Services in Ankara, Basılmamış Doktora Tezi, ODTÜ, Ankara.

Berrall, J.S. 1966. The Garden, Thames and Hudson, London.

Bilgiç, E. 1998. Cumhuriyet Sonrası Türkiye'de, Konut Mimarisinde Kullanıcı İstekleri ile Tasarım İlkelerinin Karşılaştırılması. Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Mimarlık Anabilim dalı, Ankara.

Chadwick, G. F. 1966. Park and Town. Arhitectural Press, London,UK.

Cranz, G. 1989. The Politics of Park Design, The MIT Press, USA.

Cranz, G. 1991. Four Models of Municipal Park Design in the United States, In: S. Wredw, W.H. Adams (editors), Denatured Visions, Museum of Modrn Art, New York, USA.

Çağlar, N. 1986. 1923-1943 Dönemi Ankara Kenti Açık ve Yeşil Alanları ve Bugünkü Durumları Üzerine Bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.

Ersoy, M. 1994. Kentsel Alan Kullanım Normları. ODTÜ Mimarlık Fakültesi, Ankara.

Erşahin, Y. 2004. Veri Derleme Teknikleri ve Soru Formu Hazırlama. TÜİK, Ankara.

Forster, B.A. 1989. Valuing Outdoor Recreational Activity: A Methodological Survey. Journal of Leisure Research, 21 (2) pp:181-201

Jellicoe, G. A. 1970. Studies in Landscape Design, Volume III. London Oxford University Press, New York, USA.

Jordan, C. 1996. Arhieving Great Parks, Parks as Community Places, Urban Park Institute Yıllık Konferansı. Austin, USA.

Gold, S, M. 1980. Recreation Planning and Design. Mc Graw Hill. USA.

Gündüz, N. 2002. Tarihsel Süreç İçinde Türkiye'de Kent Parklarının Oluşumu, Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim dalı, Ankara.

Kalaycı, E. 2004. Özel Resim Arşivi, Ankara.

Lynch, K. 1981. A Theory of Good City Form, Massachusetts Institute of Technology, USA.

Memlük, Y. 1989. Ankara Kenti Açık Yeşil Alanlarının ve Yapılaşma Düzeninin Tarihi Perspektif İçinde Değerlendirilmesi, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları: 1146 Bilimsel Araştırma ve İncelemeler: 633 Ankara.

Memlük, Y.1995. Susuz Köy Göleti Çevre Değerlendirme Raporu. Yenimahalle Belediye Başkanlığı, Yayınlanmamış Danışman Raporu.

Nasuh, D. 1993. Kent Parklarının Nitelikleri ve Ankara Örneğinde İrdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim dalı, Ankara.

Laurie, M. 1986. An Introduction to Landscape Architecture, American Elsevier, USA.

Oğuz, D. 1995. Kent Parkları, Basılmamış Doktora Semineri, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim dalı, Ankara.

Oğuz, D. 1998. Kent Parkı Kavramı Yönünden Ankara Kent Parklarının Kullanım Olgusu Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim dalı, Ankara.

Oldham , J. 1980. Gardens in Time, John and Ray,Sydney.

Olmsted, F.L. and Kimball, T. 1973. Forty Years of Landscape Architecture, The MIT Press, USA.

Oruçkaptan, A. 2002. Ankara Susuz Göleti Çevresinde Bir Su Parkı Oluşturulabilirliği Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim dalı, Ankara.

Özgünel, N.Y. 2000. İzmir Kültüpark Fuar Fikrinin Doğuşu ve Suad Yurdkoru. İzmir Kent Kültürü Dergisi, Sayı: 1, s 176-188, İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayını, İzmir Yayıncılık A.Ş., İzmir.

Özkır, A. 2005. Kent Parkları Kalite Kriterleri, Doktora Semineri, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim dalı, Ankara.

Öztan, Y. 1988. Kentsel Rekreayon Alan Planlaması. Basılmamış Ders Notları. A.Ü. Ziraat Fakültesi, Peyzaj MimarlığıBölümü, Ankara.

Öztan, Y. 1993. “Altınpark’ın Öyküsü”, Ankara Söyleşileri, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yayınları, s 67-73, Ankara.

Pamay, B. 1971 Park-Bahçe ve Peyzaj Mimarisi, İ.Ü. Orman Fakültesi, İ.Ü.Yayın No: 1640, O.F.Yayın No: 164, Kurtuluş Matbaası, İstanbul.

Perçin, H. ve Tokçan, Ö. 1991. Ankara Kentinin Açık ve Yeşil Alan Sistemi için Önemli Bir Katkı: Altınpark. Peyzaj Mimarlığı Dergisi 1991/1, Peyzaj Mimarlığı Derneği Yayınları, Tisa Matbaacılık Sanayi, Ankara.

Sağdıç, O. 1993. Bir Zamanlar Ankara, Büyükşehir Belediyesi Yayını, Ankara.

Taigel, A. and Williamson, T. 1993. Parks and Gardens, B.T. Batsford Ltd. London.

Tankut, G. 1987. Bir Başkentin İmarı, Doktora Tezi, Siyasal Bilgiler Fakültesi, Kamu Yönetimi Anabilim dalı, Ankara.

Tanrıvermiş, E. 2000. Ankara Koşullarında Suya Dayalı Rekreasyonel Spor Faaliyetleri Planlaması Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim dalı, Ankara.

Tansu, M. 1936. 1936 İzmir Fuarı. Arkitekt Dergisi, s 190-283. İstanbul.

Tokcan, Ö. 1993. "Altınpark", Ankara Söyleşileri, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi Yayınları, s 62-66, Ankara.

Tümer, S. 1976. Rekreasyon Alan Tesisleri Ölçütleri. Turizm ve Tanıtma Bakanlığı Planlama Dairesi Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Uludağ, Z. 1998. 75 Yılda Değişen Kent ve Mimarlık: Cumhuriyet Döneminde Rekreasyon ve Gençlik Parkı Örneği, sf: 65-74, Türk Tarih Vakfı Yayınları, İstanbul.

Uzun, G. 1987. Kentsel Rekreasyon Alan Planlaması. Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Ders Kitabı, No:48 Ç.Ü. Ziraat Fakültesi Ofset ve Teksir Atölyesi, Adana.

E K L E R

EK 1 KULLANICI ANKETİ

EK 2 GÖKSU PARKI UYGULAMA PROJESİ

EK 1 KULLANICI ANKETİ

Merhaba benim adım …… GÖKSU PARKI'NI KULLANAN KULLANICILARIN BEKLENTİLERİNİN SAPTANMASI KONULU YAPILMASI PLANLANAN ARAŞTIRMA ANKARA ÜNİVERSİTESİ ZİRAAT FAKÜLTESİ PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ'NDE MERYEM SARIKAYA TARAFINDAN YÜKSEK LİSANS TEZİ İÇİN KULLANILACAKTIR. ARAŞTIRMA PROF.DR.NEVİN AKPINAR BAŞKANLIĞINDA YÜRÜTÜLMEKTEDİR.
***Yaklaşık 15 dakika sürecek araştırma için toplanacak bilgiler toplulaştırılarak istatistik amaçlı kullanılacaktır.**
A.Ü.Z.F. PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜM BAŞKANI
PROF.DR.HALİM PERÇİN

ANKETİN YAPILDIĞI TARİH: …../…../2006

SAAT:…..:…..

1.Cinsiyetiniz ☐1 Erkek ☐2 Kadın

2. Bitirdiğiniz Yaş? ……

3. En son bitirdiğiniz okul nedir?

☐1 Okuma yazma bilmiyor ☐2 Okuma yazma biliyor ama mezun değil ☐3 İlkokul mezun

☐4 Ortaokul ve dengi ☐5 Lise ve dengi ☐6 Yüksekokul ☐7 Yüksek Lisans

4. Medeni durumun

☐1 Evli ☐2Bekar ☐3Evli fakat ayrı yaşıyor

☐4 Birlikte Yaşıyor ☐5 Boşandı ☐6 Eşi öldü

5. Çocuğunuz var mı? ☐1 Evet ☐2 Hayır

6. Çocuklarınızın yaş grubu nedir?

☐1 0-5 ☐2 5-10 ☐3 10-15 ☐4 15-20

7. Gelir getirmek amacıyla son bir hafta içinde çalıştınız mı? ☐1 Evet ☐2 Hayır

8. Aşağılardan hangisi sizin çalışma şeklinizi tanımlar?

☐1 Ücretsiz Aile İşçisi ☐2 Çiftçi ☐3Yönetici ☐4 Öğrenci ☐5 Serbest Meslek

☐6 Kendi başına çalışıyor ☐7 Memur ☐8 İş veren ☐9 İşçi ☐10 Diğer……

9.Günlük çalışma süreniz nedir?

☐1 Tam gün ☐2 Yarım gün ☐3 Kendi işim istediğim zaman giderim ☐4 Diğer……

10. Hangi semtte oturuyorsunuz? ……

11. Ailenizin ortalama aylık geliri nedir? ……..

12. Sizin yada ailenizin arabası var mı? ☐1 Evet ☐2 Hayır

13. Göksu Parkı'na son bir yılda kaç kez geldiniz? …….

14. Göksu Parkı sizin için yürüyerek gelinecek mesafede mi? ☐1 Evet ☐2 Hayır

15. Evinize yürüyüş mesafesinde Göksu Parkı niteliğinde başka bir park var mı?

☐1 Evet ☐2 Hayır

16. Parka genellikle kiminle gelirsiniz? Bu sefer kimle geldiniz? (1 den fazla seçenek işaretlenebilir)

☐1 Yalnız ☐2 Eşim ve çocuğumla ☐3 Arkadaşımla ☐4 Eşimle

☐5 Annem ve babamla ☐6 Çocuğum /Çocuklarımla ☐7 Diğer……

17. Parka gelmenizi engelleyen bir durum var mı? Nedir? ☐1Var……☐2 Yok……

☐1 Uzaklık ☐2 Hastalık ☐3 Otopark Ücreti ☐4 Güvenli bulmuyorum

18. Çocuklarınızın bu parkta yalnız dolaşmasını güvenli buluyor musunuz?

☐1 Evet (20.soruya geçiniz) ☐2 Hayır

19. Neden güvenli değil? (1 den fazla seçenek işaretlenebilir)

☐1 Çok kalabalık ☐2 Yolunu kaybedebilir ☐3 Su tehlikeli olabilir

☐4 Çok büyük ☐5 Araç kullanılıyor ☐6 Diğer……..

20. Göksu Parkı'na genellikle nasıl gelirsiniz?

☐1 Arabayla ☐2 Otobüsle ☐3 Dolmuşla ☐4 Yürüyerek ☐5 Taksi ile ☐6 Diğer……

21. Parka ortalama kaç dakikada gelirsiniz? …….

22. Göksu parkını ne zamandır kullanıyorsunuz? ……

23. Bütün yıl boyunca bu parka ortalama hangi sıklıkta gelirsiniz? Bu ilk ziyaretim ☐

	İlkbahar	**Yaz**	**Sonbahar**	**Kış**
Her gün	☐	☐	☐	☐
Haftada bir kez	☐	☐	☐	☐
Haftada birkaç kez	☐	☐	☐	☐
On beş günde bir	☐	☐	☐	☐
Ayda bir	☐	☐	☐	☐
Senede birkaç gün	☐	☐	☐	☐

24. Parkı en çok günün hangi diliminde kullanırsınız?

Hafta içinde	**Hafta sonunda**
☐1 Tüm gün	☐1 Tüm gün
☐2 Sabah	☐2 Sabah

☐3 Öğle tatili ☐3 Öğle tatili

☐4 Öğleden sonra ☐4 Öğleden sonra

☐5 Akşam ☐5 Akşam

☐6 Belli olmuyor ☐6 Belli olmuyor

☐7 Diğer…….. ☐7Diğer……

25. Bu parka geliş amaçlarınız nelerdir? (1 den fazla seçenek işaretlenebilir)

☐1 Açık havada zaman geçirmek ☐2 Spor yapmak ☐3 Çocukları dolaştırmak

☐4 Tanımadığı insanlarla aynı yerde olmak ☐5 Piknik yapmak ☐6Köpek gezdirmek

☐7 Su ile ilgili aktivitelere katılmak ☐8 Kent yaşamını baskısından kurtulmak

☐9 Parktaki hizmetlerden yararlanmak ☐10 Su ve yeşilliği izleyerek dinlenmek

☐11 Arkadaşlarla buluşmak ve sohbet etmek ☐12 Diğer……..

26. Bu parkta genellikle ne tür aktiviteler yaparsınız? (1 den fazla seçenek işaretlenebilir)

☐1 Parktaki hizmetlerden yararlanmak(Restoran, kafeterya, Dağ kızağı, vb)

☐2 Suya dayalı aktivitelerden yararlanmak (Deniz bisikleti, kayık turu vb)

☐3 Yürüyüş veya koşu yapmak ☐4 Çocuk bahçesine gitmek

☐5 Gazete- kitap okumak ☐6 Piknik yapmak

☐7 Yeni insanlarla tanışmak ☐8 Çimlere uzanmak

☐9 Banka oturmak ve çevreyi izlemek ☐10 Açık havada dolaşmak

☐11 Diğer……

27. Göksu Parkı'nı önceki hali ile karşılaştırdığınızda şimdiki hali ile nasıl değerlendirirsiniz?

☐1 Çok beğeniyorum ☐2 Beğeniyorum ☐3 Orta ☐4 Hiç beğenmiyorum

28. Göksu Parkı'nı genel olarak beğenmenizin nedenleri nelerdir? (1 den fazla seçenek işaretlenebilir)

☐1 Yalnız kalabilme şansı ☐2 Parkın manzarası

☐3 Su kıyısı ve suya dayalı aktivitelerin olması ☐4 Açık alanda dolaşabildiğim için

☐5 Parktaki olanaklar (Çay bahçesi, Restoran,Çocuk bahçesi, Dağ kızağı)

☐6 Parktaki etkinlikler(Konser,Fuar, Kurs vb.) ☐7 Diğer……

29. Bu parkta beğenmediğiz unsurlar nelerdir? (1 den fazla seçenek işaretlenebilir)

☐1 Parktaki insanların davranışları ☐2 Park bakımsız

☐3 Park güvensiz ve kontrolsüz ☐4 Gıda kontrolü yok

☐5 Bilgi verici, yönlendirici levhalar yok ☐6 Parkın tahrip edilmesi

☐7 Çöp kutusu, bank ve aydınlatmalar yetersiz ☐8 Aydınlatmalar sürekli açık

☐9 Parkta şikayette bulunulabilecek bir yer yok ☐10 Diğer……..

30. Aşağıdakilerden hangisi sizin düşüncenizi yansıtıyor? (1 den fazla seçenek işaretlenebilir)

☐1 İnsanlar birbirini rahatsız ediyor ☐2 Çay bahçesi,lokanta vb. servisler kalitesiz

☐3 Parktaki aktiviteler yetersiz ☐4 Ulaşım problemli ☐5 Otopark ücretli

☐6 Oyun ve spor alanı yetersiz ☐7 Çok kalabalık ☐8 Fiyatlar pahalı

☐9 Bisiklet ve koşu yolu yok ☐10 Büyük çim alanlar yok ☐11 WC kalitesiz

☐12 Özürlüler için olanak yok ☐13 Piknik alanları yetersiz ☐14 Göl çok kirli

☐15 Alkole izin verilmiyor ☐16 Güvenli değil ☐17 Çimlere basılamıyor

☐18 Bakımsız ☐19 Yeşillik yetersiz ☐20 Diğer……

31. Bu parkta yer almasını istediğiniz olanaklar nelerdir? (1 den fazla seçenek işaretlenebilir)

☐1 Yıl boyu kullanılabilecek yüzme havuzu ve su oyunları ☐2 Kurslar

☐3 Bitki ve hayvanların tanıtıldığı özel bahçeler ☐4 Fuarlar

☐5 Çocuklara yönelik etkinlikler(sinema vb.) ☐6 Golf alanı

☐7 Düzenli tiyatro gösterileri ve konserler ☐8 Kütüphane

☐9 Futbol sahası ☐10 Basketbol/voleybol alanı ☐11 Buz pateni

☐12 Tenis kortu ☐13 Model Uçak alanı ☐14 Çok amaçlı alanlar

☐15 El sanatları sergileri ☐16 Diğer……..

32. Parktaki etkinliklere katılmak için para ödemeyi uygun buluyor musunuz ?

☐1 Evet ☐2 Hayır

33. Bu parkta sunulan hizmetlerin fiyatı sizce uygun mu? ☐1 Evet ☐2 Hayır

34. Göksu Parkı'na her gelişinizde ortalama ne kadar harcama yaparsınız? ……

35. Bu parka ilk gelişinizden bu yana bir değişiklik oldu mu?

☐1 Evet……. ☐2 Hayır

36. Bu parkı başkalarına tavsiye eder misiniz?

☐1 Evet ☐2 Hayır Neden……..

37. Bu park dışında başka bir parka gidiyor musunuz?

☐1 Evet ☐2 Hayır(40.soruya geçiniz)

38. Hangi parka gidiyorsunuz? ……

☐1 İsmini hatırlamıyor, ev yakın çevresinde ☐2 İsmini hatırlamıyor, işine yakın

39. O parka ne kadar zamanda bir gidersiniz?

☐1 Sık sık ☐2 Bazen ☐3 Nadiren

40. Bu nitelikteki diğer parklarla Göksu Parkı'nı karşılaştırdığınızda nasıl buluyorsunuz?

☐1 İyi ve bakımlı ☐2 Kalabalık ☐3 Kirli ve Kötü ☐4 En iyisi ☐5 İdare Eder

41. Son olarak söylemek istediğiniz bir husus var mı?

……
……
……
……

EK 2 GÖKSU PARKI UYGULAMA PROJESİ

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Meryem SARIKAYA
Doğum Yeri : Elbistan
Doğum Tarihi : 02/03/1973
Medeni Hali : Evli
Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl)

Lise : SSK Süreyyapaşa Sağlık Meslek Lisesi /İstanbul (1988-1992)
Lisans : Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü (1994-1998)
Yüksek Lisans :

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl

SSK Elbistan Hastanesi /1992-1994
SSK Ankara Eğitim Hastanesi /1994-2001
Su Tasarım Peyzaj Mimarlık Ltd. Şti. /2001- Devam ediyor

Yayınları (SCI ve diğer)